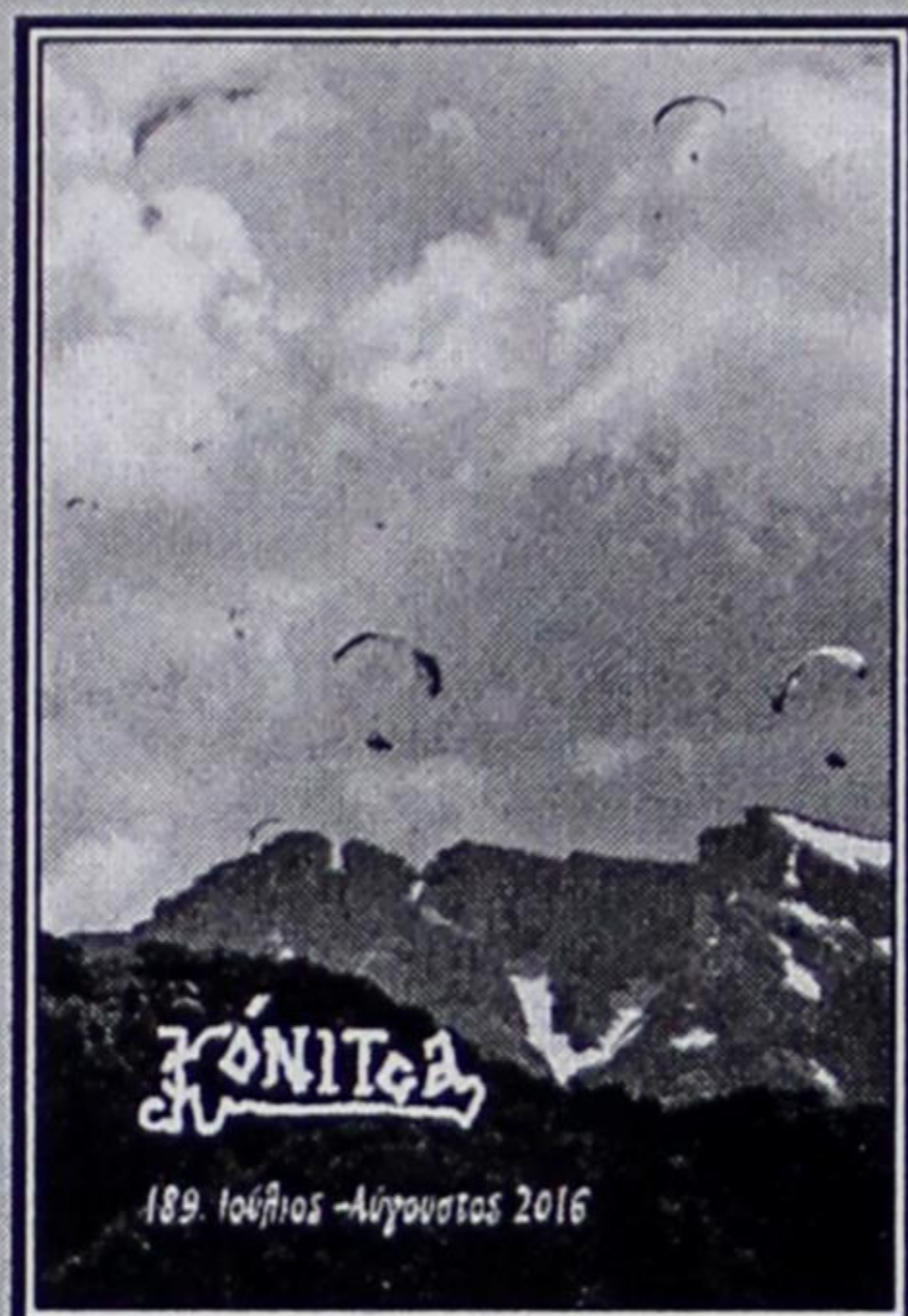

ΚΟΝΙΤΣΑ

189. Ιούλιος - Αύγουστος 2016

189. Ιούλιος - Αύγουστος 2016

Φωτ. εξωφ. Α. Ράπη (Πένταθλος 2016)

ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ

«Σύλλογος Φίλων Περιοδικού
ΚΟΝΙΤΣΑ»

ΕΚΔΟΤΗΣ - ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

και Υπεύθυνος κατά Νόμο:

Σωτήρης Τουφίδης

Κόνιτσα 44.100

Τηλ. - fax. 26550 22212

Κιν. 6979138737

periodiko-konitsa@hotmail.com

Συντάσσεται από Επιτροπή:

Ανδρέου Ηλίας

Τουφίδης Σωτήρης

Τσιάγκης Ίκαρος

Ετήσια συνδρομή:

Εσωτερικού 15 Ευρώ,

Εξωτερικού 30 Ευρώ ή 40 Δολ.

Αλληλογραφία - Συνδρομές

στον υπεύθυνο Σ. Τουφίδη

ή

Τρ. Πειραιώς: 6302-010076-607

ΚΟΝΙΤΣΑ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΟΡΓΑΝΟ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΒΟΛΗΣ
ΤΗΣ ΕΠΑΡΧΙΑΣ ΚΟΝΙΤΣΑΣ

Περίοδος Τρίτη • Τεύχος 189 Ιούλιος - Αύγουστος 2016 • Euro 3

Π ε ρ ι ε χ ό μ ε ν α

Σελ.	
233	Να σώσουμε τα κειμήλιά μας, Σ.Τ.
234	Η παλιά γέφυρα Κλειδωνιάς, Θ. Ζιώγα
243	Σχολική μόρφωση στο Γανναδί, Χ. Γκούτου
246	Αχτίδα φωτός, ζωής, Ελπίδας, Γρηγ. Κώστα
250	Αφιέρωμα στον Αγ. Παΐσιο, Β. Νικόπουλου
257	Στη μνήμη Ν. Ρεμπέλη
261	Το φίδι του Πλίνιου, Ειρήνης Κίτσιου
266	Το Εκκλησιαστικό Γηροκομείο Κόνιτσας, Β. Τσιαλιαμάνη
267	Εκδήλωση στην Καλλιθέρα, Αγλ. Κωστοπούλου
271	Περιπατητικές διαδρομές, Β. Τσιαλιαμάνη
273	Δυνατότητες ανάπτυξης, Β. Γκότζου
275	Μεταρρύθμιση και Παιδεία, Σωκ. Οικονόμου
277	Το ταχυδρομείο Μόλιστας, Δημ. Παπαλάμπρου
282	Μοναστήρι, Γ. Παναγιώτου
283	Το σήμερα δεν είναι χθες, Π. Μπούνα
284	Επίκαιροι Προβληματισμοί, Χ. Ζάννη
286	Δελτία τύπου Δήμου Κόνιτσας
290	Δημόσια Βιβλιοθήκη Κόνιτσας
293	Πεκλάρι - Ιστορία - Παράδοση, Β. Σπανού
296	Σχόλια - Ειδήσεις - Κοινωνικά

ΓΡΑΦΙΚΕΣ ΤΕΧΝΕΣ - ΕΚΔΟΣΕΙΣ

Θ Ε Ο Δ Ω Ρ Ι Δ Η

Γαριβάλδη 10,
45221 Ιωάννινα
τηλ. 26510 77358
e_theodo@otenet.gr

Να σώσουμε τα κειμήλιά μας

Μετά την πρόσφατη κλοπή στην εκκλησία του Ασημοχωρίου, ιερόσυλοι επέδραμαν και στο γειτονικό χωριό Χιονιάδες αφαιρώντας εικόνες και άλλα εκκλησιαστικά αντικείμενα. Κατά διαστήματα τέτοια κρούσματα παραιτηρούνται και στις άλλες γειτονικές επαρχίες (Πωγώνι-Ζαγόρι).

Το φαινόμενο δεν είναι ιωρινό, απλά έγινε πιο συχνό τον τελευταίο καιρό.

Έχουμε ασχοληθεί πολλές φορές στο περιοδικό μας για αυτό το ζήτημα, αλλά και άλλα έντυπα (εφημερίδες-περιοδικά), το επισημαίνουν. Κάθε φορά που γίνεται μια κλοπή, γράφονται κάποιες διαμαρτυρίες στον τύπο και λύση στο πρόβλημα δε φαίνεται πουθενά.

Σε μερικές εκκλησίες τοποθετήθηκαν συστήματα προειδοποίησης (συναγερμοί) αλλά και μ' αυτόν τον τρόπο δεν υπάρχει αποτέλεσμα.

Αφού έγιναν κλοπές μες στο καλοκαίρι ακόμα και σε ναούς με συναγερμό, είναι εύκολο να φανταστούμε τι μπορεί να γίνει το χειμώνα που λιγοστεύουν οι κάτοικοι και στα χωριά μένουν «τρεις κι ο κούκος».

Το ζήτημα είναι σοβαρό και επείγον.

Νομίζουμε ότι πρέπει να γίνει μια συνάντηση των αρμοδίων ώστε να συμφωνήσουν για άμεσα και αποτελεσματικά μέτρα, πριν οι αδίστακτοι και ασυνείδητοι κλέφτες μας εξαφανίσουν όλα τα κειμήλια. Περιφέρεια, Δήμοι, Μητροπόλεις και εκκλησιαστικές επιτροπές έχουν την ευθύνη.

Εμείς με την ταπεινή μας γνώμη προτείνουμε το εξής: Να μεταφερθούν τα σπουδαιότερα κειμήλια από τις απομακρυσμένες εκκλησίες σε ένα κέντρο της κάθε επαρχίας και στη θέση των εικόνων να τοποθετηθούν απλά αντίγραφα στα οποία θα σημειώνεται που βρίσκεται η πραγματική εικόνα.

Στη νέα θέση θα σημειώνεται η εκκλησία προέλευσης.

Για να μη νομίζουν οι κάτοικοι του χωριού ότι θα τους πάρουν τις εικόνες, ας υπογραφεί ένα συμβόλαιο. Αυτά βέβαια προϋποθέτουν ότι πρέπει να αφήσουμε στην άκρη την καχυποψία, τους συναισθηματισμούς και την τοπικιστική νοοτροπία...

Δεν είναι προτιμότερο να βλέπουμε σιγουρεμένα τα κειμήλιά μας σε κάποιο χώρο παρά να μας τα εξαφανίσουν λίγα λίγα;

Τα κληρονομήσαμε από τους προγόνους μας και έχουμε υποχρέωση να τα κληροδοτήσουμε στους απογόνους μας!

Σ.Τ.

[18] Η παλιά, πέτρινη «γέφυρα Κλειδωνιάς», στον Βοϊδομάτη (Προδημοσίευση)

ΤΟΥ ΘΩΜΑ Β. ΖΙΩΓΑ

Η θολογυριστή αυτή πετρογέφυρα είναι χτισμένη παρά το σημερινό πεδινό χωριό Κλειδωνιά¹, στην έξοδο του ποταμού Βοϊδομάτη² από το φαράγγι του Βίκου³ προς την πεδιάδα της Κόνιτσας, [ιδέ Παράρτημα (ΠΣ-7)]. Για τον λόγο αυτό, τώρα ονομάζεται είτε «γέφυρα Κλειδωνιάς», είτε «γέφυρα Βοϊδομάτη». Γεφυρώνει τη δεξιά όχθη που ανήκε στο παλιό χωριό Λιατονάβιστα (τώρα Παλιά Κλειδωνιά), με την έναντι αριστερή έκταση που ανήκει στο χωριό Άγιος Μηνάς Ζαγορίου. Είναι ένα πολύ όμορφο ανθρώπινο εργοτέχνημα, απόλυτα ενταγμένο στο καταπράσινο περιβάλλον, αντίπαλο με τα φοβερά υπερκείμενα βουνά και φιλικό με τη γαλήνη του κατάντη κάμπου, το οποίο η μητέρα φύση αγάπησε, αγκάλιασε και προστατεύει. Άλλοτε, όταν οι ημιονικοί δρόμοι είχαν άλλες κατευθύνσεις απ' ό,τι οι σημερινοί αυτοκινητόδρομοι, εξυπηρετούσε την επικοινωνία της Κόνιτσας και των καμποχωρίων της με το Ζαγόρι (Άγιος Μηνάς, Αρίστη, Πάπιγκο, κ.λπ.) και τα χωριά της εγγύς Πωγωνιανής (τώρα Πωγωνίου).

Η κατασκευή της υπάρχουσας και τώρα τοξωτής πετρογέφυρας ανάγεται στο **1853**, επειδή η προϋπάρχουσα είχε γκρεμισθεί λίγα χρόνια πιο πριν. Ιδού τι έγγραψε⁴ σχετικώς, κατά το **1880**, ο Ι. Λαμπρίδης (1839-1891):

«Η μεταξύ των δυο τμημάτων “Ζαγορίου και Κονίτσας” εν τη θέσει “Βοϊδομά-

τι” νη μόλις κατώρθωσε δια 37.000 γρ. να κτίση (**1853**) η Μαλκίζ Χανούμ του Μαλήκ πασσά, ενώ **πολλοί άλλοι** προ αυτής επεχείρησαν να στερεώσωσιν ενταύθα γέφυραν και **απέτυχον**. Μεταξύ δε τούτων μνείας δικαιούται να τύχη ο εκ Μπάγιας του Ζαγορίου Γ. Κ. Μπερζεγιάννης, δαπανήσας (**1844**) γρ. 19.000.».

Την προϋπαρξή αφιδωτής γέφυρας εκεί, παλιότερης αυτής του 1853, βεβαιώνει ο Άγγλος William Leake⁵ (1777-1860), ο οποίος το **1809** πέρασε από πάνω της και γράφει γι' αυτήν (σε μετάφραση): «Η γέφυρα είναι της συνήθους **αλβανικής** κατασκευής, πολύ υψηλή και στενή».

Ο χαρακτηρισμός «αλβανικής κατασκευής», δηλ. τοξωτή «πολύ υψηλή και στενή», θα οφείλεται μάλλον στο ότι ο W. Leake θα είδε και άλλες παρόμοιες γέφυρες βορειότερα, στη Β. Ήπειρο και την Αλβανία.

Το ίδιο περίπου έτος, περνάει τον Βοϊδομάτη πάνω από αυτήν τη μονότοξη γέφυρα και ο Γάλλος Fr. Rouqueville⁶ (1770-1838), πηγαίνοντας προς Κόνιτσα μέσω Ζαγορίου. Δεν αναφέρει κάποιο χαρακτηριστικό της, απλώς τη θεωρεί πολύ παλιά, της εποχής των Κομνηνών, [το τελευταίο παντελώς ατεκμηρίωτο].

Και υστερότερα υπήρχε εκεί γεφύρωση, αφού σημειώνεται ευκρινώς σε χάρτη⁷ του **1831** που σχεδίασε ο Κοσμάς ο Θεσπρωτός (1780-1852), ο οποίος, εκεί-

να τα χρόνια, ήταν δάσκαλος στην κοντινή Αρτσίστα (τώρα Αρίστη) και στην Κόνιτσα. Η γέφυρα αυτή κατέπεσε και, παρά την γενομένη προσπάθεια να ξαναγίνει κατά το **1844**, όπως γράφει ο Ι. Λαμπρίδης στο υπερκείμενο απόσπασμα, δεν κατέστη δυνατή η σπερέωση γέφυρας.

Βέβαιο είναι ότι δεν υπήρχε γεφύρι εκεί το **1850**. Οι πρότερες γεφυρώσεις είχαν καταπέσει. Ιδού το σχετικό κείμενο⁸ που το αναφέρει:

« ... Η οδός από Αρτσίστης εις Κόνιτσαν διευθύνεται προς ΒΑ και εις 1/2 ώρ. φθάνει εις μίαν αρχαίαν εκκλησίαν, εφ' ης υπάρχει **κεραμωτή επιγραφή 1078**. Προς ανατολίας αυτής 1 1/2 ώρ. πέραν του ποταμού **Βοϊδομμάτι**, κείται το χωρίον **Κλειδονιάουσα**, με 20 Έλληνας. Εκείθεν η οδός καταβαίνουσα τα διαληφθέντα όρη, εις 1 1/3 ώρ. πίπτει εις την κοιλάδα του ποταμού τούτου και πλησιάζει αυτόν. Η ποτέ ζευγνύουσα αυτόν **λιθίνη γέφυρα κατεστράφη** η δε διάβασή του εν καιρώ όμβρου είναι αδύνατος.

Ο ποταμός **Βοϊδομμάτι**, πηγάζων ως είρηται εκ των σπλάχνων του Πίνδου, αυξάνει δια της συρροής διαφόρων άλλων ναματιαίων υδάτων, περιτρέχει την κοιλάδα Κονίτζης από ΒΑ προς ΒΔ, και χωρίζων το μεν προς την δεξιάν όχθην του Κονιτζιώτικον έδαφος, το δε προς την αριστεράν Ζαγορίτικον και Πωγωνιανικόν, απέρχεται ενούμενος μετά του ποταμού Κονιτζιώτικου (ήτοι του Αώου) περί την θέσιν **Μεσογέφυρα**. Η γεφύρωσις αυτού είναι **δύσκολος** ως εκχειλίζοντος εντός της πεδιάδος και κατακλύζοντος τας πέριξ γαίας ... ».

Εξ αυτού συμπεραίνω ότι ορθώς ο Ι.

Λαμπρίδης, στην προειρημένη γραφή του, σημειώνει ότι είχαν αποτύχει πολλοί άλλοι να σπερέωσουν εκεί γέφυρα πριν το 1853.

Σε πολλά «Οδοιπορικά» βιβλία που κυκλοφόρησαν από το 1878 έως και το 1886, η γέφυρα αναφέρεται ως υπάρχουσα και διαβατή, χωρίς να περιγράφουν οι συγγραφείς αυτοί τα επί μέρους τεχνικά χαρακτηριστικά της, [π.χ. ο Β.Δ. Ζώτος-Μολοσσός, ο Αντώνιος Μηλαράκης, το Υπουργείο Στρατιωτικών, κ.α.].

Σε αντίθεση με την «πολύ υψηλή και στενή» γέφυρα που περιγράφει ο W. Leake, η υπάρχουσα, διαβατή και τώρα, είναι μια πανέμορφη κατασκευή, εξαίσια ενταγμένη στο τερπνό και κατάφυτο με πλατάνια τοπίο της περιοχής. Η θέα της αναδύει μια αίσθηση σπάνιας αρμονίας που ευφραίνει τον θεατή, επιβεβαιώνοντας τη ρήση «*κρυφή αρμονία κρέσσων φανεράς*». Έχει ένα χαμηλωμένο τόξο, το οποίο, ενώ δεν είναι, **δείχνει** να είναι κυκλικό τμήμα μεγάλης διαμέτρου, με χορδή 20,40 μ και αντίστοιχο βέλος 5,70 μ, στα σημεία του εσωραχίου όπου αρχίζουν οι θολίτες λίθοι του βοηθητικού στεφανιού. Αν η καμπύλη είναι κύκλος, τότε η ακτίνα του είναι $R_1 = 12,00$ μ, με βάση τον τύπο $R = (4\beta^2 + x^2) / 8\beta$, (όπου $\beta = 5,70$ το βέλος, και $x = 20,40$ η χορδή). Το συνολικό άνοιγμα του εσωραχίου πιο χαμηλά, στα σημεία γένεσης του κύριου τόξου, είναι 21,00 μ, με αντίστοιχο ύψος 7,50 μ, ενώ από την κοίτη το ύψος είναι περί τα 8,00 μ. Τα στοιχεία αυτά και για κυκλική καμπύλη δίδουν ακτίνα $R_2 = 11,10$ μ, (με βάση τον παραπάνω μαθηματικό τύπο, όπου $\beta = 7,50$ το βέλος/ύψος, και $x = 21,00$ η χορδή/άνοιγ-

μα), που είναι διαφορετική από την $R_1 = 12,00 \mu$. Αν ανήκαν στον ίδιο κύκλο έπρεπε $R_1 = R_2$. Η μεγάλη διαφορά των ακτίνων, ήτοι $(R_1 - R_2) = (12,00 - 11,10) = 0,90 \mu$, δείχνει ότι η καμπύλη του τόξου δεν είναι κυκλική. Όντως, πρόκειται για χαμηλωμένο τόξο, με λόγο ανοίγματος προς ύψος, ήτοι $21,00/7,50 = 2,80$, πολύ μεγαλύτερο του 2,00, του οποίου η καμπύλη είναι μια πλήρης ημιέλλειψη, όπως παρακάτω καταδεικνύεται. Οι διαστάσεις⁹ στους πιο πάνω υπολογισμούς ελήφθησαν από το ακριβές σχέδιο της όψης που συνέταξε με κλίμακα η Υπηρεσία Νεωτέρων Μνημείων και Τεχνικών Έργων Ηπείρου, μετά από λεπτομερή επιτόπια αποτύπωση που έκανε το 1987, [όρα (Φωτ. 18-2)].

Τέτοια απλωτά τόξα (αμπασωτά στη ορολογία των χτιστών) είναι ιδιαίτερα ριψοκίνδυνες κατασκευές. Ο πρωτομάστορας που τολμούσε να τα φτιάξει έπαιζε κορώνα-γράμματα με την ευστάθειά τους. Είναι μεν περισσότερο καλαίσθητα, σχεδόν πετούμενα θα έλεγα, είναι όμως ταυτόχρονα στατικώς πολύ ευάλωτα, τόσο καμπικά όσο και διατμητικά, αφού η λιθοδομή, ως μη ομογενές υλικό, είναι ευπαθής και μη ανθεκτική σε τέτοιες καταπονήσεις, ενώ αντέχει τις θλιπτικές φορτίσεις. Γι' αυτό, το ύψος της διατομής τους περιορίζεται στο άθροισμα των υψών μόνον των αψιδόλιθων (κύριο + βοηθητικό τόξο), χωρίς άλλα πρόσθετα επιθέματα που αυξάνουν το ίδιο βάρος και καταπονούν το τόξο, με εξαίρεση την κεκλιμένη λιθοδομή διαμόρφωσης της πρόσβασης στα ακρόβαθρα, για να μπορούν αυτά να

δεχθούν την μεγάλη οριζόντια ώθηση του τόξου. Εν προκειμένω, για μείζονα ασφάλεια, το αριστερό ακρόβαθρο που δεν αντιστηρίζεται σε βράχο δομήθηκε ογκωδέστερο, με κεκλιμένους περυγότοιχους λόγω βαθμιδωτής καθ' ύψος δόμησης, που ενισχύθηκαν με πρόσθετες λίθινες αντηρίδες, δίκην εμβόλου. Η παραπάνω ανάλυση εξηγεί και την προτίμηση που έδειχναν οι παλιοί γεφυροποιοί στα κυκλικά τόξα, ή και τα οξυκόρυφα, τα οποία καταπονούνται λιγότερο σε κάμψη.

Γενικώς, τα χαμηλά τόξα κατασκευάζονται σε ρηχές επίπεδες θέσεις, όπως είναι και η τοποθεσία της προκείμενης γέφυρας, με σκοπό να μην υπερυψώνεται η κορυφή της και δημιουργείται μεγάλη κλίση προς τις εκατέρωθεν όχθες της, και πάντα σ' αυτά δεν υπάρχει κορυφαίος τοξόλιθος, το λεγόμενο «κλειδί». Η μορφή της καμπύλης του τόξου δεν είναι πάντοτε και κατ' ανάγκη κυκλικό τμήμα με μεγάλη χορδή και μικρό βέλος· μπορεί να είναι και τμήμα έλλειψης¹⁰ (στρογγυλό με δυο κέντρα κατά τη μαστόρικη ορολογία), με λόγο μεγάλου άξονα προς μικρό ημιάξονα πολύ μεγαλύτερο του 2,00, την οποία γνώριζαν να σχεδιάζουν οι τέκτονες γεφυράδες. Στην παρούσα γέφυρα, υπολογίζω ότι, μια ακριβέστερη αποτύπωση της καμπύλης του τόξου με σύγχρονα ηλεκτρονικά μέσα, θα δείξει ότι ταυτίζεται με την ημιέλλειψη $(x/10,50)^2 + (y/7,50)^2 = 1$, που είναι εύκολα κατασκευάσιμη, αφού ο μεγάλος οριζόντιος άξονας είναι ορατός και προσβάσιμος, οι εστίες απέχουν συμμετρικά από το κέντρο 4,00 μ και το σταθερό άθροισμα των δύο εστιακών ακτί-

νων κάθε σημείου της είναι 17,00 μ (στο «κλειδί» είναι $8,50+8,50=17,00$ μ). Την ημιέλλειψη αυτή επαληθεύουν επακριβώς τα στοιχεία της αποτύπωσης, (βέλος, χορδή, άνοιγμα, ύψος, κ.λπ.), που αναφέρονταν παραπάνω.

Προς κατάπληξη όλων, μια προσεκτικότερη θεώρηση των αριθμητικών στοιχείων της γέφυρας αποκαλύπτει ότι στη χάραξη του τόξου χρησιμοποιήθηκε και ο λόγος Φ της «χρυσής τομής», που θεωρείται «θεία αναλογία», συνυφασμένη με την αίσθηση του κάλλους και της αρμονίας. Κάθε εστία της έλλειψης διαιρεί τον αντίστοιχο ημιάξονα επί του οποίου κείται σε «μέσο και άκρο λόγο», όπως διατύπωναν οι αρχαίοι Έλληνες τον λόγο της «χρυσής τομής». Συγκεκριμένα, ο λόγος $4,00/6,50=0,616$ και ο έτερος $6,50/10,50=0,619$ είναι πρακτικά ίσοι με το $\Phi=0,618\dots$, [ο πλέον άρρητος εκ των αρρήτων αριθμών, με άπειρα δεκαδικά ψηφία], με ελάχιστη απόκλιση από το τρίτο δεκαδικό ψηφίο και πέραν. Να είναι, άραγε, τούτο τυχαία σύμπτωση, ή μήπως από γνώση σχεδιάστηκε έτσι εξ αρχής από τον πρωτομάστορα εργολάβο; Αυτό, μάλλον, δεν θα το μάθουμε ποτέ.

Χαμηλωμένο τόξο έχει επίσης η «γέφυρα Όρλας» στην Πλάβαλη (τώρα Αγία Βαρβάρα) και η «γέφυρα Ζάσιακα» στον Ίσβορο (τώρα Αμάραντος), κατ' εξαίρεση από τα λοιπά γεφύρια της επαρχίας Κόνιτσας. Μορφολογικά, ταιριάζουν τόσο πολύ μεταξύ τους, που δικαίως αναρωτιέται κανείς: Μήπως και τα τρία είναι πλησιόχρονα έργα του ίδιου γεφυροποιού; Εν προκειμένω του **Κωστάκη**, περί του οποίου γράφω πιο κάτω.

Το ανάλαφρο τόξο στη «γέφυρα Κλειδωνιάς» υλοποιήθηκε με την κατασκευή κύριου τόξου, με λεπτοπαχή, υψηλά περί τα 0,50 μ καμαρολίθια, και εφαπτόμενου βοηθητικού τόξου με παρόμοιους αψιδόλιθους. Όλοι οι τοξόλιθοι (αρκάδες στη μαστόρικη γλώσσα) είναι απλά επεξεργασμένοι και δεν υπάρχει διακριτός κορυφαίος τοξόλιθος (κλειδί στην τεχνική ορολογία), λόγω της χαμηλωμένης μορφής του τόξου. Κατά ίσα διαστήματα έχει πάνω στο κύριο τόξο διαμπερείς μεταλλικούς συνδέσμους (άρπες/αρπήδες τις ονομάζουν οι γεφυράδες), 6 τον αριθμό, για την σύσφιξη των έναντι δυο όψεων της γέφυρας. Το πλάτος/φάρδος της στέψης είναι 3,20 μ και η κλίση της προς τις εκατέρωθεν όχθες είναι μικρή, το κατάστρωμα έγινε με λιθόστρωτο και αναβαθμούς (ούβιες στη γλώσσα των κτιστών) ανά τακτές αποστάσεις 1,80 μ, και στις δυο παρυφές του φέρει στηθαία από όρθιους εν επαφή μονόλιθους (άρκες στην ορολογία των γεφυροποιών), ύψους περί τα 0,70 μ, καλά πακτωμένους. Στην κατάντη όψη του αριστερού βάθρου, υπάρχει κόγχη για επιγραφή, χωρίς όμως να περιέχει κάποια εγχάρκτη πλάκα, ούτε και αναφέρεται κάτι γι' αυτήν στις μέχρι τώρα γραφές.

Δυστυχώς, τον άξιο και ιδιαίτερα τολμηρό τέκτονα γεφυροποιό που την έστησε δεν τον γνωρίζουμε. Κανείς δεν έγραψε κάτι σχετικό μέχρι τώρα. Χάθηκε και αυτός μέσα στην αχλή του χρόνου που πέρασε από τότε.

Κάνω τη σκέψη ότι ο πρωτομάστορας αυτός λεγόταν **Κωστάκης**, διότι η περιοχή, στη δεξιά όχθη της γέφυρας (προς Κλει-

δωνιά) και η συνεχόμενη με αυτήν πλαγιά, ονομάζεται και τώρα μονολεκτικά «Κωστάκη_ούρια» (= του Κωστάκη το γεφύρι), [συνεκφορά της αλβανικής *Kostaqit ura*, ορθότερα *Ura e Kostaqit*, αφού στην αλβανική *ur-la* (= η γέφυρα)]. Έτσι την ονόμασαν στο παρελθόν οι αλβανόφωνοι τσιφλικάδες μπέηδες που διαφέντευαν τα πεδινά χωράφια του κάμπου της Κλειδωνιάς, στα κατάντη της γέφυρας. Η άποψη αυτή προϋποθέτει ότι η τοπωνυμία αναφέρεται στην υπάρχουσα γέφυρα του 1853, που είναι το πιθανότερο και λογικότερο, διότι οι πρότερες, επάλληλες, ανεπιτυχείς γεφυρώσεις που αναφέρει ο Ι. Λαμπρίδης, [ιδέ απόσπασμα πιο πάνω], δεν θα πρόλαβαν να καθιερώσουν τοπωνυμία, και ασφαλώς η θέση έμεινε για πολλά χρόνια αγεφύρωτη. Απαιτείται πολύς χρόνος για να εμπεδωθεί και επικρατήσει ένα τοπωνύμιο, υποκαθιστώντας πολλές φορές κάποια πρότερη ονομασία· και αυτόν τον έχει η διασωζόμενη και τώρα γέφυρα του 1853 και είναι επαρκέστατος να αντικαταστήσει όποια άλλη ονομασία της θέσης, ακόμη και αυτήν που ενδεχομένως θα είχε πριν το 1809, όταν εκεί υπήρχε η προηγούμενη γέφυρα που μνημονεύει ο Leake και ο Rouqueville.

Γνωρίζουμε ότι χορηγός της γέφυρας του 1853 είναι μια μουσουλμάννα, γνωστή και κατ' όνομα, [όρα πιο πάνω απόσπασμα του Ι. Λαμπρίδη]. Αυτή διαφοροποιείται πλήρως από τον χριστιανό Κωστάκη, ο οποίος, αφού δεν ήταν χορηγός, μόνο γεφυροποιός μπορεί να είναι. Φαίνεται πως, μετά από πολλές αποτυχημένες προσπάθειες γεφύρωσης που απογοήτευσαν

και ταλαιπώρησαν επικώριους και διαβάτες επί πολλά έτη, αυτός ήταν ο **μόνος** που κατόρθωσε να σεριώσει εκεί το 1853 το σημερινό καταπληκτικό γεφύρι, δείχνοντας πόσο άξιος, εύτεχνος και παρτολμος γεφυροποιός ήταν. Το μέχρι τότε ανέφικτο, από ευάριθμους άλλους πρωτομάστορες και χορηγούς, επιτεύχθηκε από τον θαρραλέο και γνωστικό, όπως όλα τα παραπάνω δείχνουν, τέκτονα Κωστάκη, γεγονός που εντυπωσίασε τους αλβανόφωνους μπέηδες τιμαριούχους της περιοχής και κατέπληξε τους απελπισμένους χωριανούς. Έκθαμβοι από το κάλλος και την τελειότητα του έργου, έδωσαν στο γεφύρι το όνομα του γεφυροποιού τέκτονα, κατά σπάνια εξαίρεση¹¹ προς τα εθισμένα, για να εκφράζουν εσαεί την ευγνωμοσύνη τους, που τόσο τους ωφέλησε με την ασύγκριτη τέχνη του.

Σε κάθε άλλη ενάντια περίπτωση, δηλ. η τοπωνυμία να σχετίζεται με προγενέστερη του 1853 γέφυρα, που, αν και δεν δείχνει πιθανή, ίσως ακνοφαίνεται από εκείνο το «*αλβανικής κατασκευής*» του Leake και τον αλβανικό τύπο της τοπωνυμίας «Κωστάκη_ούρια», αυτός ο Κωστάκης θα ήταν ο χορηγός της γέφυρας, όπως κατά κανόνα συνήθιζαν παλιά να τις ονομάζουν από το όνομα του χρηματοδότη.

Ερευνητέο, λοιπόν, το ποιος ήταν αυτός ο πρωτομάστορας με το ελληνοχριστιανικό επώνυμο **Κωστάκης**. Μέχρι τώρα δεν δημοσιεύτηκε¹² κάτι σχετικό, ή ίσως εγώ δεν το βρήκα στην ομοιοθεματική βιβλιογραφία. Στα κοντινά χωριά, την Κλειδωνιά (παλιά Λιατονάβιστα) και τον Άγιο Μηνά, στα οποία ανήκουν οι εκατέρωθεν

όχθες, δεν υπάρχει θύμηση για επώνυμο «Κωστάκης». Τόσο τα χωριά αυτά και τα πλησιόχωρα καμποχώρια της Κόνιτσας, όσο και τα τριγύρω Ζαγοροχώρια και Πωγωνοχώρια, δεν ήσαν ποτέ μαστορότοποι. Άρα, ο τέκτονας Κωστάκης πρέπει να αναζητηθεί σε άλλους τόπους, πιο μακρινούς, που σχετίζονται με τη δομική τέχνη της πέτρας· ίσως στα εγγύς μαστοροχώρια¹³ της Κόνιτσας, ή και πιο μακριά, στα ελληνοχριστιανικά μέρη της Β. Ηπείρου.

Η παράδοση¹⁴ και η δημιουργική λαογραφία διέσωσαν το ακόλουθο επεισόδιο που συνέβη, σε απώτερους χρόνους, πάνω στη γέφυρα: «... Δυο μεγάλες και πλούσιες οικογένειες συγκρούστηκαν για ζήτημα τιμής πάνω στο γεφύρι. Η μια ήταν η οικογένεια του **Γεραίνη** και η άλλη ήταν η οικογένεια του **Σταμάτη**. Νύφη η κόρη του Γεραίνη περνούσε μαζί με την οικογένεια και τους συγγενείς της πάνω από το γεφύρι, όταν ρίχτηκε πάνω τους η οικογένεια του Σταμάτη μαζί με φίλους. Στη μάχη που ακολούθησε σκοτώθηκαν μεταξύ άλλων ο Γεραίνης με τη γυναίκα του και δυο ξαδέρφια της νύφης. Από τότε τραγουδιέται και το μοιρολόγι της κόρης του Γεραίνη: “Δεν τον αλλάζω τον αχό / να πω άλλο τραγούδι / έχασα κύρη και κυρά και δυο πρώτα ξαδέρφια /.....”».

Η παραπάνω παράδοση έχει την ακόλουθη ιστορική¹⁵ στήριξη: «... Το **1598** στην κώμη **Άγιος Μηνάς**... επήγαν Καραμουράτες για να επιβάλουν την τάξη στα γένη των τιμαριωτών **Σταμάτη** και **Γερένη**, αλλά, επειδή ένα μέλος της ομάδας τους δάρθηκε από κατοίκους, έβαλαν φωτιά στον οικισμό ...».

Εκ του συγκερασμού των δυο κειμένων και τη συνεύρεση της ιστορίας με την παράδοση, εφόσον βέβαια τα προαναφερόμενα επεισόδια είναι αληθή, συμπεραίνεται ότι υπήρχε «γέφυρα Κλειδωνιάς» έκτοτε, από το 1598, η οποία, αν άντεξε περί τα 200 χρόνια, ίσως να ήταν αυτή που είδε ο W. Leake το 1809.

Από το **1982**, η γέφυρα διαθέτει ονομαστικό «τίτλο κήρυξης». Η ελληνική Πολιτεία κήρυξε το γεφύρι διατηρητέο πολιτιστικό μνημείο με το [Φ.Ε.Κ. 628 Β/26-08-1982], μαζί με άλλα 22 θολογυριστά γεφύρια του νομού Ιωαννίνων, και έκτοτε προστατεύεται, τουλάχιστον νομικώς.

Η γέφυρα συντηρήθηκε το 1987, εκ νέου το 2012, και θα στέκει εκεί για πολλά ακόμη χρόνια, για να υμνεί τον αφανή και παράτολμο πρωτομάστορα που την έστησε και να εμπνέει τους ευφάνταστους λαογράφους.

Σημειώσεις

1. Το σημερινό χωριό «Κλειδωνιά» είναι γέννημα και διάδοχος του παλιού χωριού «Λιατονάβιστα/Κλειδωνιάβιστα», το οποίο κείται ψηλά στο βουνό Τύμφη. Για την ερμηνεία του οικωνυμίου αυτού, όρα βιβλίο σημ. **2**, σελ. 49.

2. “**Βοΐδομάτης ο**: Παρέφθαρται από το Σλ. *vodomati*, και είναι γλωσσικό κατάλοιπο του σλάβικου εποικισμού των μεσαιωνικών χρόνων. Αποδίδεται ως «**Νερομάνα**», δηλ. ποτάμι με πολύ πηγαίο νερό, από το παλ. Σλ. *vo-da* (= νερό) + παλ. Σλ. *mati* (= μάνα, μήτρα), σε συνδυασμό με το παλ. Σλ. *matica* (= νερομάνα, βρυσομάνα, πηγή). Είναι γνωστό και αληθές ότι το ποτάμι αυτό έχει άφθονο πηγαίο και γάργαρο νερό, γεγονός που το ονομάτισε.

Η εύκολη φωνητική ερμηνεία “βοϊδιού μάτι” είναι παντελώς άσχετη”. [Αντιγραφή από το βιβλίο “Τοπωνύμια και Οικωνύμια των Μαστοροχωριών της Κόνιτσας”, του Θωμά Β. Ζιώγα, Αθήνα 2013, σελ. 73].

3. “**Βίκος ο:** Το βαθύ φαράγγι από το οποίο διέρχεται ο «Βοϊδομάτης» ποταμός, πριν εκβάλει στον ποταμό «Αώο». Ερμηνεύεται ως «**Τόπος με νχώ/αντίλαλο**», από το παλ. Σλ. *vik* (= κραυγή, φωνή – νχώ, αντίλαλος) > Βουλγ. *vikam* (= κραυγάζω, φωνάζω, Αλβ. *vikas*). Οι επισκέπτες του θα παρατήρησαν ότι το θεόρατο φαράγγι αντηχεί τη φωνή τους, σαν ένα φυσικό ηχείο. Αυτό το φαινόμενο της νχούς/αντίλαλου έδωσε και το όνομα στο φαράγγι”. [Αντιγραφή από το βιβλίο της σημ. 2, σελ. 73]. | Σημειώνω ότι «Βίκος» ονομάζεται και το ποτάμι που ρέει μέσα στο φαράγγι· πιο συγκεκριμένα το τμήμα από τη μακρινή «γέφυρα Μίσιου» και κάτω, μέχρι σχεδόν χαμηλά από το χωριό Βίκος (παλιό Βιπσικό) όπου οι κύριες πηγές του Βοοδομάτη.

4. Στο βιβλίο του “Περί των εν Ηπειρώ αγαθοεργημάτων”, εν Αθήναις 1880, μέρος Β', σελ. 186.

5. Στο βιβλίο του *Travels in Northern Greece*, vol. IV, London 1835, p. 125.

6. Όρα “Ταξίδι στην Ελλάδα. Τα Ηπειρωτικά”, τόμ. II, έκδοση Ε.Η.Μ., Ιωάννινα 1996, σε μετάφραση Κ. Βλάχου.

7. Ιδέ αναδημοσίευση χάρτη στο βιβλίο “Η επαρχία της Κόνιτσας και η Μόλιστα επί τουρκοκρατίας”, του Χαρ. Γκούτου, Αθήνα 2003, σελ. 266.

8. Όρα αναδημοσίευση σχετικού αποσπάσματος στο περ. “Κόνιτσα”, τεύχ. 176/ 2014, σελ. 153-157, σε επιμέλεια Θωμά Β. Ζιώγα., από το χειρόγραφο τεύχος του Βασ. Νικολαΐδη “Στρατιωτική Γεωγραφία της ευρωπαϊκής Τουρκίας, και ιδίως των ομόρων της Ελλάδος επαρχιών, ήτοι Θεσσαλίας, Μακεδονίας,

Ηπείρου και Αλβανίας”, εν Αθήναις 1851.

9. Όρα σχέδιο όψης στο βιβλίο “Τα πετρογιόφυρα της Ηπείρου”, Ιωάννινα 2012/3, σελ. 76-77, έκδοση της ΥΝΜΤΕΗ (Περιφέρεια Ηπείρου). Οι διαστάσεις που γράφονται στο κείμενο της σελ. 77 του βιβλίου αυτού είναι άσχετες με αυτές του ακριβούς σχεδίου της όψης, στη σελ. 76, γιατί γράφτηκαν εκ των υστέρων από άτομο που δεν ήταν τεχνικός. Προσωπικά, ως πολιτικός μηχανικός, εμπιστεύομαι το τεχνικό σχέδιο.

10. Για τον πρακτικό τρόπο χάραξης της έλλειψης από τους γεφυροποιούς πρωτομάστορες, όρα βιβλίο “Κουδαρίτικα”, Αθήνα 2010, του Θωμά Β. Ζιώγα, σελ. 100. | Στη Δύση, σε γεφυρώσεις με επίπεδες ρηχές όχθες, απαντάται το χαμηλωμένο ελλειπτικό τόξο από τα μεσαιωνικά χρόνια. Τέτοιες διάσημες γέφυρες είναι η γέφυρα Πόν ντ' Αβινιόν στον ποταμό Ρον της Γαλλίας (1177/87) με 20 καμάρες και η γέφυρα Πόντε Βέκιο στη Φλωρεντία (14^{ος} μ.Χ. αιώνας) με 3 καμάρες.

11. Λίγα είναι τα γεφύρια που φέρουν το όνομα του πρωτομάστορα, αλλά υπάρχουν, π.χ. το «γεφύρι του Κολοκύθα» (1892) στην Ευρυτανία, το «γεφύρι του Φίλου» (1908) στον Άραχθο, το «γεφύρι του Μανώλη» (1659) στην Ευρυτανία.

12. Ευχαριστώ τον φίλο και διζήμονα μελετητή των Ηπειρωτικών πέτρινων γεφυριών Σπ. Μαντά, που με πληροφόρησε ότι ο πολυγραφότατος Αλβανός ερευνητής Valter Shtylla έγραψε (σε αλβανική γλώσσα) ότι το γεφύρι το έχτισαν μαστόροι από τη περιοχή της Λιουντζουριάς (Λιούντζης), της σημερινής νότιας Αλβανίας, απέναντι από το Αργυρόκαστρο, **χωρίς όμως τεκμηρίωση**, αφού δεν αναφέρει την πηγή και δεν παραθέτει κάποιο πειστήριο. Απαριθμώντας τούτος έργα των μαστόρων της Λιουντζουριάς στην Ελλάδα, μεταξύ των άλλων μιλάει και για “...ura e Kon-

icls mbi lumin e Voidhomadhit”, δηλ. για ένα “γεφύρι της Κόνιτσας στον ποταμό Βοϊδομάτη”, [όρα Valter Shtylla, “Ndertuesit shqiptare te rrugeve dhe urave gjate shekujve”, XV-IX, «Monumentet», 2/1988, 146].

13. Δεν μπόρεσα να ανιχνεύσω επώνυμο «Κωστάκης» στα μεγάλα μαστοροχώρια της Κόνιτσας. Μόνο στο μαστοροχώρι Ελεύθερο (πρώην Γκριζμπάνι) της Κόνιτσας υπάρχει γένος με επώνυμο «Κωστάκης». Ο απώτερος πρόγονος που ακόμη θυμούνται εκεί γεννήθηκε περί το 1888, [όρα “Γενεαλόγηση των οικογενειών του Ελεύθερου Κονίτσης, νομού Ιωαννίνων”, του Νικ. Κατή, Ιωάννινα 2007].

Θύμηση για προγενέστερους προγόνους, και δει γεφυροποιούς, δεν διασώζεται.

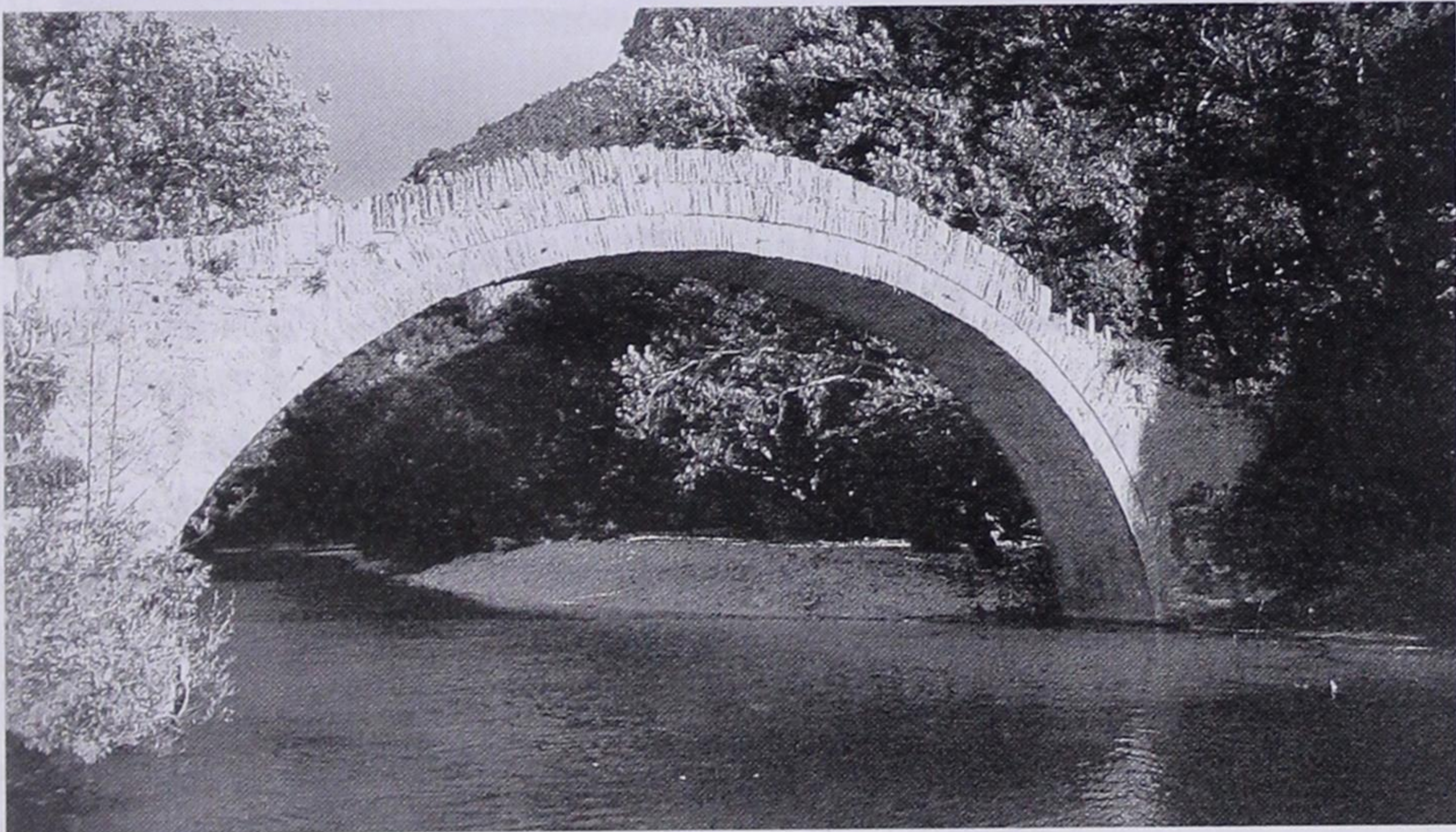
14. Ιδέ Σπ. Μαντά, “Τα Ηπειρώτικα γεφύρια”, έκδοση Λαϊκό Πολύπτυχο, Αθήνα 1984, σελ. 38.

15. Όρα “Η επαρχία της Κόνιτσας στους αιώνες 13^ο έως 19^ο”, του Χαρίλ. Γκούτου, σελ. 47, ανάπτυπο από τον τομ. 17 της «Μνημοσύνης», Αθήνα 2006/9, με παραπομπή στον Ι. Λαμπρίδη.

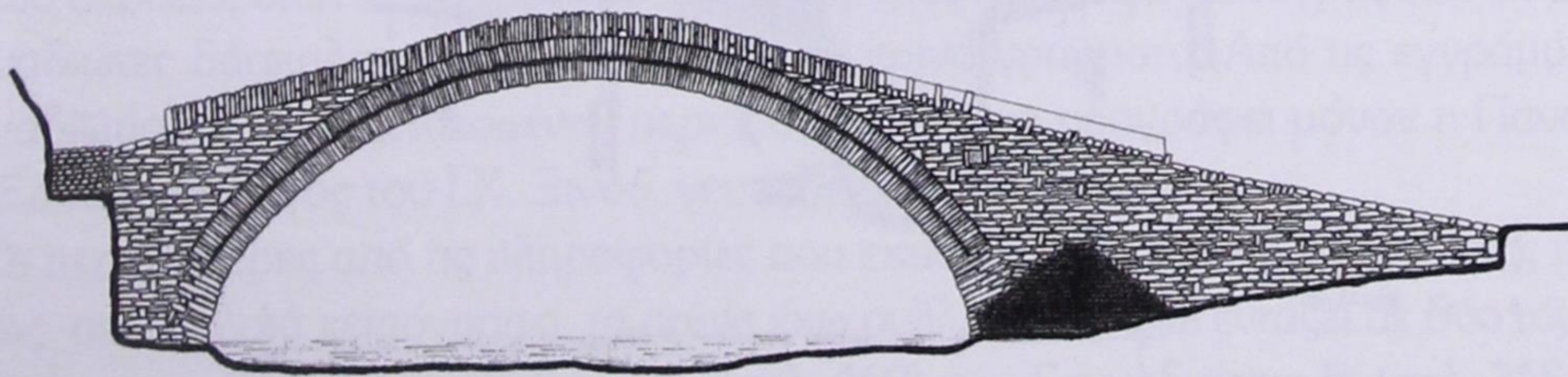
Αθήνα, Απριλίου 2016

Θωμάς Β. Ζιώγας

Email: thovaziogas@gmail.com

Η «γέφυρα Κλειδωνιάς» στον Βοϊδομάτη, το 1999. Όψη κατάντης. Στην αριστερή όχθη φαίνεται η κενή κόγχη. [Πηγή: “Τα πέτρινα γεφύρια της Ελλάδας”, του Αργ. Δ. Δημητράκη, εκδόσεις Αδάμ, Αθήνα 1999, σελ. 56].

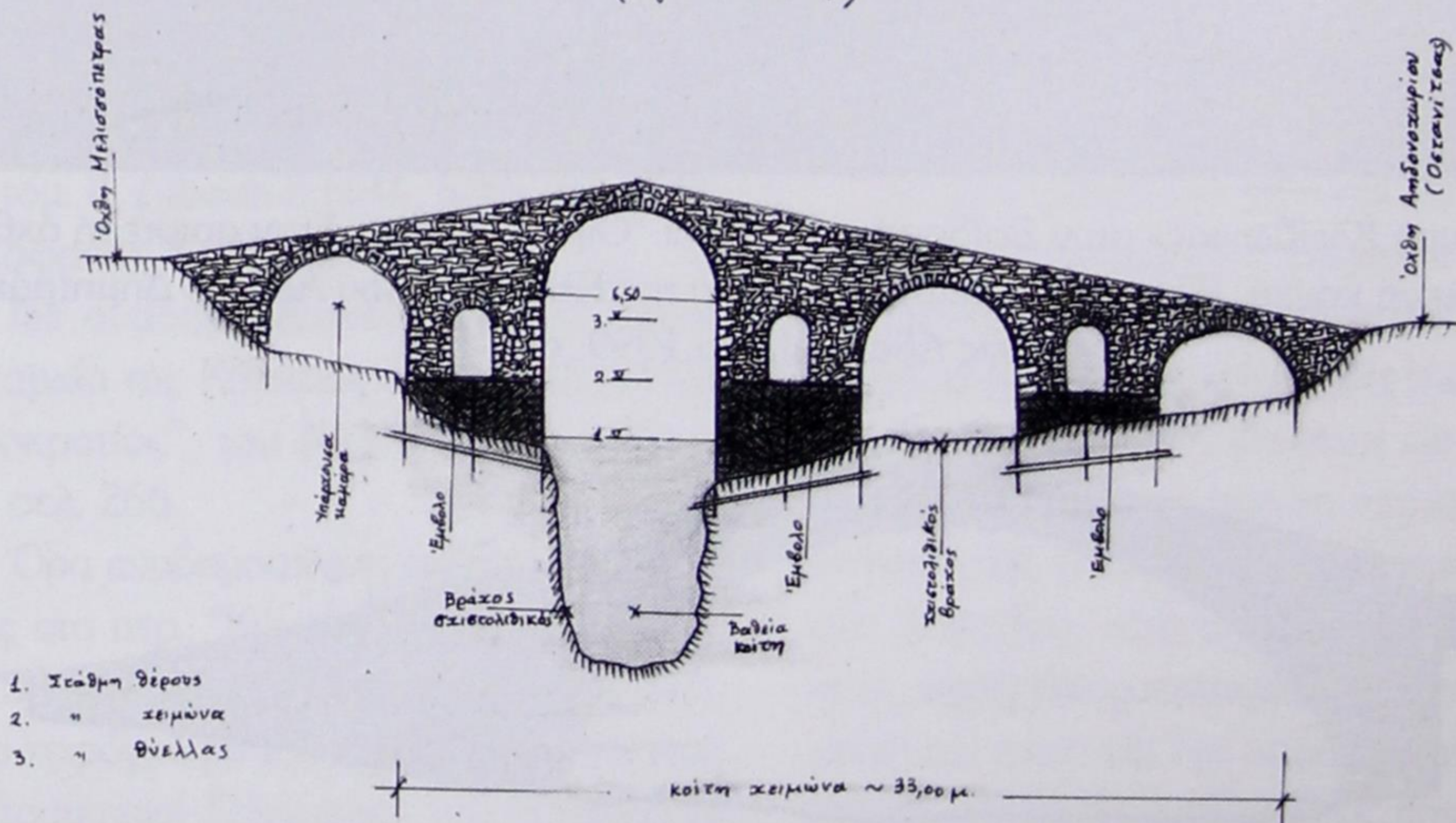
Η «γέφυρα Κλειδωνιάς» σε αποτύπωση και σχέδιο του 1987. Κατάντης όψη. [Πηγή: “Τα πετρογέφυρα της Ηπείρου”, Ιωάννινα 2012/3, σελ. 76, έκδοση ΥΝΜΤΕΗ (Περιφέρεια Ηπείρου)].

Η πεσμένη, πέτρινη «Μεσογέφυρα» στον Αώο (Φωτ. από προηγούμενο άρθρο)

Η Μεσογέφυρα

Αναπαράσταση «Μεσογέφυρας» του 1850*
6E διαρίθμημα του Θωμά Β. Ζιώγα - Ιανουάριος 2016
(Όψη κατόπτης)

* Έγινε με βάση τα στοιχεία που παρατάει ο Βασ. Νικολαΐδης (1854) και τα επί τόπου ερείπια.

Σχολική μόρφωση στο Γανναδιό προ του 1870

ΧΑΡΙΛΑΟΣ Γ. ΓΚΟΥΤΟΣ

Α. Εισαγωγή: Κατά την περίοδο 1750-1870 αν όχι και προγενέστερα, στην επαρχία της Κόνιτσας, όπως και σε άλλες περιοχές, οι ιερείς εκάστου οικισμού της, συνήθως δίδασκαν ανάγνωση και γραφή σε λίγα αγόρια του οικισμού, για να εξελιχθούν αυτά σε ψάλτες, διότι στις ιεροπραξίες έπρεπε να συμπράττουν και ψάλτες εγγράμματοι. Στους οικισμούς που γειτόνευαν με μονές, συνήθως μαθήτευαν περισσότερα αγόρια, εντός ή εκτός των χώρων των μονών και παρέχονταν αρτιότερες σχολικές γνώσεις, όταν οι μονές μπορούσαν να αναθέσουν σε εγγράμματος μοναχούς ή λαϊκούς την διδασκαλία των γνώσεων τούτων. Οι περιπτώσεις των οικισμών στους οποίους μάθαιναν γράμματα κάμποσα αγόρια αυξήθηκαν προοδευτικά μετά το 1830 και κυρίως μετά το 1870, οπότε μαθήτευαν και κορίτσια.

Στο Γανναδιό η σχολική μόρφωση αγοριών ήταν εφικτή καθ' όλα τα έτη της περιόδου 1750-1870, ή έστω κατά τα περισσότερα, και επί πλέον ήταν αρτιότερη, όπως συνέβαινε και σε άλλους δέκα οικισμούς της επαρχίας, συγκριτικά με την εκπαίδευση που γινόταν σε άλλα χωριά της. Αυτά προκύπτουν εκ των εξής γεγονότων: α) Το χωριό γειτόνευε με την μονή της Μόλιστας, η οποία ιδρύθηκε το 1672 και θα μπορούσε να μεριμνά και για την παροχή σχολικών γνώσεων από εγγράμματος μοναχούς ή λαϊκούς σε αγόρια των τριών συνοικιών της Μόλιστας. β) Γνωρίζομε 9 δασκάλους, οι οποίοι είναι βέβαιο ή πολύ πιθανό ότι κατά την εν λόγω περίοδο δίδαξαν γράμματα σε αγόρια του Γανναδιού, όχι ως ιερείς του χωριού. γ) Γνωρίζομε 90 τουλάχιστον εγγράμματος Γανναδιώτες, οι οποίοι γεννήθηκαν κατά τα έτη 1740-1860, αρκετοί μάλιστα πριν από το 1830, και έμαθαν γράμματα μάλλον στην ηλικία των 6-10 ετών οπότε κατοικούσαν στο χωριό. δ) Διασώθηκαν ευσύντακτα κείμενα κάμποσων Γανναδιωτών που γεννήθηκαν προ του 1830.

Από τους Γανναδιώτες που σπούδασαν και σε ανώτερα σχολεία, γνωστοί μας είναι οι εξής δύο που γεννήθηκαν το 1850: ο Βασίλειος Ν. Ζυγούρας, γιατρός στο Βουκουρέστι, και ο Χρηστάκης Κ. Οικονομίδης, δάσκαλος που μάλλον σπούδασε σε δευτεροβάθμιο σχολείο, διότι τα κείμενά του είναι ορθογραφημένα και καλλιγραφικά. Οι άλλοι Γανναδιώτες δάσκαλοι είχαν μάθει μόνον τα κοινά γράμματα. Από τις εγγράμματος Γανναδιώτισσες, της εξεταζομένης περιόδου, βρήκα να υπογράφει μόνον η Πανάγιω Αν. Ξάνθου, σύζυγος του Ι.Χ. Ξινού, γεννηθείσα το 1862.

Οι περισσότερες από τις πληροφορίες που εκτίθενται εδώ πηγάζουν, ευθέως ή εμμέσως, από παλαιά χειρόγραφα, τα οποία έχω συλλέξει και έχω εντάξει σε δύο τόμους που τιτλοφορούνται «Γανναδιώτικα Α'» (σελ. 469) και «Γανναδιώτικα Β'» (σελ. 368) και βρίσκονται στην βιβλιοθήκη μου. Πολύ περισσότερες πληροφορίες υπάρχουν στους

τόμους τούτους και αλλού για την σχολική εκπαίδευση στο Γανναδιό μετά το 1870, ενώ για τους προ του 1750 χρόνους δεν γνωρίζομε τίποτα σχετικό. Οι χρονολογίες γέννησης και θανάτου των αναφερομένων εδώ προσώπων σημειώνονται κατά το πλείστον όπως τις υπολόγισα κατά προσέγγιση.

Οι κάτοικοι του Γανναδιού το 1874 ήσαν 555, το 1850 ήσαν 393, κατά δε τα προγενέστερα έτη ήσαν μάλλον λιγότεροι, ιδίως προς του 1830.

Β. Δάσκαλοι. 1. Όπως είπαμε, είναι πολύ πιθανό η μονή της Μόλιστας να είχε μεριμνήσει κάποτε να παρέχονται στοιχειώδεις σχολικές γνώσεις σε αγόρια των τριών συνοικιών της Μόλιστας από εγγράμματους μοναχούς ή λαϊκούς. Το 1813 στην μονή και στις τρεις συνοικίες υπηρετούσαν 13 ιερείς και το 1841 στο Γανναδιό υπηρετούσαν 3 ιερείς. Εκ τούτων προκύπτει ότι το 1813 στην μονή υπηρετούσαν 4-6 ιερείς (οι οποίοι, όπως όλοι οι ιερείς, έπρεπε να είναι εγγράμματοι).

Από τους Γανναδιώτες ιερείς που γεννήθηκαν κατά τα έτη 1775-1842 και που είναι πιθανό να έχουν διδάξει ανάγνωση και γραφή τουλάχιστον, σε αγόρια του χωριού, γνωρίζομε τους εξής δέκα (εντός παρενθέσεων σημειώνονται τα έτη γέννησής τους): Ζήσης ή Ζήκος (1775), Αλέξης (1780), Βασ. Αδάμος (1790), Χρ. Κωνσταντίνου (1800), Κων. Τσανάδης ή Οικονόμος (1806), Ι.Κ. Χατζής (1810), Χρ. Δ. Τσέρτος (1815), Δημ. Παπαϊωάννου (1835), Δημ. Αδάμου-Τζιμινάδης (1840), Αλέξης Χ. Τσέρτος (1842).

2. Τρεις χειρόγραφες σημειώσεις που βρέθηκαν σε βιβλία ναών του Μποτσιφαριού αναφέρουν: «εγώ ο φότης δάσκαλος έτος 1787», «1816 αναστάσι μαθηματικός», «γεώργιος Χρήστου Παπαδημητρίου εχημάτισεν διδάσκαλος τω 1864 και 65 και 66». Ο τρίτος από αυτούς είναι μάλλον εκείνος που έγραψε σε βιβλίο ναού της Πλάβαλης: «1855-1856 δάσκαλος Παπαχρήστου από μαχαλά Γαναδιό».

Δεν γνωρίζομε αν οι τρεις αυτοί δάσκαλοι δίδαξαν σε παιδιά της Μόλιστας γενικά ή μόνον μιας συνοικίας της και εντός ή εκτός της μονής. Επίσης δεν γνωρίζομε αν ο δάσκαλος Κων. Γέγιος, που μνημονεύεται σε επιγραφή του 1864 επί του ενοριακού ναού της Μεσαριάς, δίδασκε σε παιδιά μόνον της Μεσαριάς ή και των άλλων δύο συνοικιών.

Μετά το 1813 είναι πολύ πιθανό μερικά αγόρια του Γανναδιού να διδάχθηκαν γράμματα στο γειτονικό δασκαλοχώρι Σταρίτσανη, όπου ο χωριανός ιερέας Παν. Καραλούλης ή Πολύκαρπος (περίπου 1770-1840), που είχε σπουδάσει στα Γιάννενα, εμόναζε σε ψυχαστήριό του και δίδασκε γράμματα σε αγόρια του χωριού του, κατά δε τις νύχτες δίδασκε σε αγόρια γειτονικών χωριών φιλοξενούμενα στο ψυχαστήριο.

Από την Σταρίτσανη καταγόταν και ο δάσκαλος Γεώργιος Τζούνης (περίπου 1780-1850), ο οποίος σπούδασε στα Γιάννενα και στην Κέρκυρα, έγινε συνεργάτης του Καποδίστρια και δίδαξε εις Μπιτόλια, Αίγινα, Ναύπλιο, Σταρίτσανη και Κόνιτσα, έπειτα δε, για κάποια έτη της δεκαετίας του 1840, στην Μόλισσα.

Στο Γανναδιό δίδαξαν και οι εξής δάσκαλοι: ο συγχωριανός Χρ. Τσέρτος (1780-

1846) μάλλον σε κάποια έτη της περιόδου 1820-40, ένας Γκρισμπανίτης ίσως σε κάποια έτη της περιόδου 1850-64, πιθανώς ο προαναφερθείς Γ. Παπαχρήστου (Πρωτόπαπα ή παπαδημητρίου), που μάλλον ήταν γιός του Γανναδιώτη Δήμου Τσέρτου, τουλάχιστον κατά τα έτη 1864-66, και βέβαια ο Γανναδιώτης Γεώρ. Γιούτσος (1845-1913) μάλλον σε κάποια έτη της περιόδου 1867-70.

Γ. Εγγράμματοι. 1. Μεταξύ των Γανναδιωτών που ήσαν εγγράμματοι ή τουλάχιστον γνώριζαν να γράφουν πριν από το 1870, γνωστοί μας είναι οι εξής: α) Οι προαναφερθέντες δέκα ιερείς, β) Οι 4 χωριανοί δάσκαλοι Χρ. Τσέρτος, γενν. 1780, Γ. Χρ. Τσέρτος, γενν. 1835, Γ. Γιούτσος, γενν. 1845, Χρ. Οικονομίδης, γενν. 1850. γ) Οι παρακάτω υπό 2 αναφερόμενοι 19 γραφείς διασωθέντων χειρογράφων κειμένων. δ) Οι παρακάτω υπό 3 αναφερόμενοι 69 χωριανοί που γεννήθηκαν στην περίοδο 1755-1860 και υπέγραψαν σε διασωθέντα δικαιοπρακτικά έγγραφα. Συνολικά πρόκειται για 102 Γανναδιώτες. Πιθανότατα υπήρξαν και πολλοί άλλοι εγγράμματοι, αλλά γι' αυτούς δεν διασώθηκαν πληροφορίες.

2. Το πιο παλιό γνωστό μας κείμενο γραμμένο από Γανναδιώτη είναι το εξής σημείωμα: «18.8.1794. Εγώ ο Θεόδωρος Κοντούλης σαν σήμερα ήλθα από την Πόλη πριν από 20 χρόνια τσομπάνος». Πιθανότατα ο γράψας γεννήθηκε περί το 1740 και άρα έμαθε γράμματα κατά την τετραετία 1746-50.

Ο Τζήμος Τζαπάρης, που γεννήθηκε περί το 1760, έγραψε πολυσέλιδο κείμενο, το οποίο περιείχε γιατροσόφια και το οποίο το 1812 μεταγράφηκε τροποποιημένο από τον Γεώργιο Τζάντο (μάλλον Ξάνθο) που γεννήθηκε το 1780 περίπου.

Πολλά από τα διασωθέντα δικαιοπρακτικά έγγραφα Γανναδιωτών είχαν γραφεί από τους εξής χωριανούς (σε παρενθέσεις σημειώνονται τα έτη γέννησής τους): Βασ. Κ. Χατζής (1775), Βασ. Κοντούλης (1815), Νικ. Β. Χατζής (1820), Γ. Τσέρτος (1823), Αναγνώστης Τσέρτος (1845), Χρ. Ξινός (1850), Χαρ. Ξινός (1855). Οι τρεις πρώτοι διέτελλεσαν μουχτάρηδες του χωριού.

Ο Ευάγγελος Ζ. Ξινός (1815-94) κατέγραψε σε δύο πολυσέλιδα τετράδια τα έσοδα και τα έξοδά του ως διαχειριστού του κληροδοτήματος του Ν. Ξινού και της προσωπικής του περιουσίας. Ο Νικ. Κ. Γκουβέλης (γενν. 1815) σημείωσε σε τετράδιο πόσα χρήματα και γιατί όφειλε και του όφειλαν. Οι επίτροποι του ενοριακού ναού Κων. Χατζής (γενν. 1850), Χρ. Βασιλείου ή Βλαχιώτης (γενν. 1854) και Αθ. Αναστασίου ή Νάτσιος (γενν. 1860) κατέγραψαν σε πολυσέλιδα τετράδια τα έσοδα και τα έξοδα του ναού και τις αιτιολογίες τους. Ο δάσκαλος Χρ. Οικονομίδης (γενν. 1850) κατάρτισε πολυσέλιδο κτηματολόγιο του χωριού το 1870 με ωραία γράμματα.

Οι αδελφοί Χριστόδουλος και Κώστας Ν. Γκουβέλης (γενν. 1834, 1845) και ο Χριστόδουλος Τζιμινάδης (γενν. 1864) έγραψαν και έστειλαν σε συγγενείς τους επιστολές που είχαν λίγα μόνον ορθογραφικά και συντακτικά λάθη.

3. Σε σωζόμενα δικαιοπρακτικά έγγραφα, 69 Γανναδιώτες που γεννήθηκαν κατά

τα έτη 1755-1860, σημείωσαν τα ονοματεπώνυμά τους και συνήθως μια από τις εξής λέξεις: υπόσχομαι, μαρτυρώ, παρών. Οι περισσότεροι είχαν εργασθεί επαγγελματικά ως οικοδόμοι, τουλάχιστον αρχικά. Δεν περιλαμβάνω τους προαναφερθέντες εγγράμματους.

Παραθέτω τα ονόματά τους με την χρονολογική σειρά του έτους γέννησής τους, το οποίο προτάσσω: 1755 Κων. Χατζής. 1775 Βασ. Χατζής. 1777 Αντ. Κοντούλης. 1780 Ζ. Ξινός. 1785 Νικ. Ξινός. 1790 Χρ. Ξινός, Τζήμος Χατζής, Νικ. Κατσιλώλος. 1795 Απ. Τσανάδης Κων. Γουβέλης. 1800 Βασ. Χατζής, Βασ. Ζυγούρας. 1806 Κων. Τσανάδης ή Οικονόμος. 1810 Νικ. Τσανάδης, Κων. Ξινός. Χρ. Παπαζήκος, Ι. Γκουβέλης. 1815 Νικ. Αδάμος, Βασ. Τσανάδης, Αντ. Χατζής. 1820 Νικ. Χατζής, Δημ. Πορφύρης, Χρ. Γκουβέλης, Χρ. Τζιμινάδης, 1825 Σίμος Τσέρτος, Βασ. Χ. Ξάνθος, Γ. Ζυγούρας, Νικ. Ζυγούρας. 1827 Γ. Γκουβέλης. 1830 Βασ. Γκαραμπόσδας. 1835 Ι. Γκαραμπόσδας, Αν. Νάτσιος, Ν. Πορφύρης. Δ. Ζυγούρας, Γ. Κατσιλώλος. 1838 Φ. Γκούτος. 1840 Δημ. Γκούτος, Παν. Αδάμος, Στέφ. Τσανάδης, Ι. Τσανάδης, Βασ. Παπαζήκος, Λ. Παπαζήκος, Β. Γιούτσος, Χρ. Γκουβέλης, Ι. Σταμούλος. 1845 Γ. Τσανάδης, Ζ. Τσανάδης, Χρ. Παπαζήκος, Ζ. Ξινός, Χρ. Πορφύρης. 1847 Δ. Παπαλέξης. 1850 Χρ. Ξινός, Ν. Γκαραμπόσδας, Ν. Βασιλείου ή Βλαχιώτης, Ν. Γκουβέλης, Β. Πορφύρης. 1855 Χαράλ. Ξινός, Ι.Κ. Ξινός, Β. Μανθάς, Αντ. Γκαραμπόσδας-Χατζής, Β. Γκουβέλης. 1856 Γ. Γκούτος. 1859 Κ. Αδάμος, Χαρ. Παπαζήκος. 1860 Χαρ. Ξάνθος, Κ. Κατσιλώλος, Δ. Γκουβέλης, Δ. Γκαραμπόσδας, Β. Παπαδημητρίου.

ΑΧΤΙΔΑ ΦΩΤΟΣ, ΖΩΗΣ ΚΑΙ ΕΛΠΙΔΑΣ

Η ΕΠΑΝΑΕΥΑΓΓΕΛΙΖΟΜΕΝΗ ΟΡΘΟΔΟΞΙΑ ΣΤΗΝ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ ΤΗΣ ΑΓΑΠΗΣ ΚΑΙ ΣΤΗΝ ΚΑΙΝΟΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ

ΤΟΥ ΚΩΣΤΑ ΓΡΗΓΟΡΗ, ΘΕΟΛΟΓΟΥ, ΠΡΩΗΝ ΛΥΚΕΙΑΡΧΗ

Τα μεγάλα βιβλία, όπως η ΒΙΒΛΟΣ, δεν αποσιωπούν την τραγικότητα της ζωής και της ιστορίας, αλλά αντίθετα, την αποκαλύπτουν για να αναμετρηθούν μαζί της...

Ο Μπάρτι δεν θεωρητικολογεί, δεν αρκείται σε γενικές διαπιστώσεις. Έχει συνολική άποψη για τον κόσμο. Αυτό θα του επιτρέψει να μην εγκλωβιστεί στη φι-

λοσοφική αφαίρεση. Η ανάσα του είναι μεγάλη, ο ορίζοντάς του πλατύς· μονάχα μέσα από τη σχέση του με τον Θεό, πιστεύει ο Μπάρτι, μπορεί ο άνθρωπος να βρει τις δυνάμεις να αντιπαλέψει το κακό μέσα του και γύρω του, την καθημερινή, «τετριμμένη βία και αδικία του κόσμου μας, αυτήν ενώπιον της οποίας το μεγαλείο κάθε ιδανικού σωριάζεται, δηλαδή την αν-

θρώπινη ελλειμματικότητα. Η ΒΙΒΛΟΣ δεν περίμενε τον Μάρξ για να μιλήσει για την πώση, την αδικία και την αλλοτρίωση του ανθρώπου....».

(KARL BARTH, «Η προς Ρωμαίους επιστολή. Άρτος Ζωής, σελ. 686).

Η κοινωνία μας είναι άδικη, σκληρή, εγωϊστική, ανήθικη. Στηρίζεται στην κλοπή και στην απάτη, λατρεύει το χρήμα και τρέφει τον πόλεμο.

Η Ε. Ευρώπη από ελπίδα και όραμα του λαού της, έγινε η Ευρώπη της οικονομικής Ελίτ, της ανεργίας, της φτώχειας, της ανασφάλειας, του ρατσισμού, της ξενοφοβίας, της μισαλλοδοξίας, του ευρωσκεπτικισμού, της γραφειοκρατίας, της αναποτελεσματικότητας, της αποσύνθεσης.

Την ανάγκη ριζικών αλλαγών, ώστε η σημερινή «γηράσκουσα και καταβεβλημένη Ευρωπαϊκή Ένωση να ξαναγίνει «σημείο αναφοράς για την ανθρωπότητα», υπογράμμισε ο ΠΑΠΑΣ ΦΡΑΓΚΙΣΚΟΣ από το βήμα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου στο Στρασβούργο.

Στη διάρκεια της ομιλίας του, η οποία διεκόπη αρκετές φορές από παρατεταμένα χειροκροτήματα, Ο ΠΑΠΑΣ ΦΡΑΓΚΙΣΚΟΣ περιέγραψε το πορτρέτο: «Μιάς Ευρώπης, η οποία δίνει την εντύπωση της γιαγιάς, μιας Ευρώπης που δεν είναι πλέον γόνιμη και δραστήρια». Σε άλλο σημείο της ομιλίας του, έθεσε το «θεμελιακό ερώτημα με ποιόν τρόπο θα επαναφέρει (η Ε.Ε.) την ελπίδα για το μέλλον, ξεκινώντας από τη νέα γενιά».

Η απάντηση, κατά τον ποντίφικα, μπορεί να αποζητηθεί σε μια τοιχογραφία του

ΡΑΦΑΗΛ που βρίσκεται στο Βατικανό και απεικονίζει τη «Σχολή των Αθηνών», με τον Πλάτωνα και τον Αριστοτέλη στο κέντρο της, «Ο Πλάτωνας δείχνει με το δάχτυλό του ψηλά, προς τον ουρανό, τον κόσμο των ιδεών. Ο Αριστοτέλης δείχνει προς τα έξω, προς τον παρατηρητή, προς τον κόσμο της πραγματικότητας. Αυτή η εικόνα είναι και η ιστορία της Ευρώπης, που συνδέει τον ουρανό και τη γη», κάνοντας λόγο για την ανάγκη συνδυασμού του θείου, του υπερβατικού, με τη συγκεκριμένη ικανότητα της Ευρώπης να αντιμετωπίζει καταστάσεις και προβλήματα...».

Άθελά σου έρχεσαι σε επαφή με τα βαθυστόχαστα λόγια του οικουμενικού λογοτέχνη ΝΙΚΟΥ ΚΑΤΖΑΝΤΖΑΚΗ: «Κοιτάζω γύρω μου, κοιτάζω μέσα μου, η αρετή τρελάθηκε, η γεωμετρία τρελάθηκε, η ύλη τρελάθηκε. Πρέπει να 'ρθεί πάλι ο νους ο νομοθέτης να βάλει καινούργια τάξη, καινούργιους νόμους. Πιό πλούσια αρμονία να γίνει ο κόσμος». Αλλά και ο ΛΟΓΟΣ του Θεού: «Εν αρχή ήν ο ΛΟΓΟΣ, και ο ΛΟΓΟΣ ην προς τον Θεόν, και ο Θεός ην ο ΛΟΓΟΣ...».

Με ανοιχτά τα βιβλία της ζωής και της ελπίδας, τη ΒΙΒΛΟ και την ΠΑΤΕΡΙΚΗ ΘΕΟΛΟΓΙΑ, η καρδιά της Ορθοδοξίας άρχισε να χτυπά στη Μεγαλόνησο, μέσα από την Αγία και Μεγάλη Σύνοδο, που πραγματοποιήθηκε από 17 έως 27 Ιουνίου στις εγκαταστάσεις της Ορθοδόξου Ακαδημίας της Κρήτης, στο Καλυμπάρι των Χανίων.

Την ιστορική ευθύνη για τη χάραξη πλεύσης με κοινή πορεία, την είχαν πάρει τον Ιανουάριο του 20/6 και οι 14 ορθόδο-

ξες εκκλησίες στην Ελβετία. Παρά τη συμφωνία οι εκκλησίες της Αντιοχείας, της Ρωσίας, της Βουλγαρίας και της Γεωργίας δεν προσήλθαν στη Σύνοδο με την επίκληση, διαφόρων διαδικαστικών ζητημάτων και προφάσεων «εν αμαρτίαις» μάλλον πολιτικής υφής.

Στις δέκα μέρες που διήρκησαν οι εργασίες της Αγίας και Μεγάλης Συνόδου οι ορθόδοξοι προκαθήμενοι, με προεξάρχοντα τον πολυτάλαντο πολυεδρικό και χαρισματικό Οικουμενικό Πατριάρχη κ. ΒΑΡΘΟΛΟΜΑΙΟ, ψυχή της όλης προσπάθειας για τη Σύνοδο, οι εκατοντάδες επισκοποι, οι Ακαδημαϊκοί, Θεολόγοι και Πολιτικοί που συμμετείχαν, μετά από γόνιμο διάλογο και σύνθεση απόψεων διατύπωσαν μια σειρά υψηλών Θεολογικών και κοινωνικών θέσεων, ακολουθώντας κατά γράμμα την απόφαση των 14 εκκλησιών στην Ελβετία τον Ιανουάριο του 2016.

1. Η αποστολή της Ορθοδόξου Εκκλησίας τω συγχρόνω κόσμω.
2. Η Ορθόδοξη διασπορά.
3. Το αυτόνομον εν τη Ορθοδόξω Εκκλησία και ο τρόπος ανακηρύξεως αυτού.
4. Το Μυστήριο του Γάμου και τα κωλύματα αυτού.
6. Η σπουδαιότης της νηστείας και η τήρησις αυτής σήμερον.
7. Σχέσεις της Ορθοδόξου Εκκλησίας προς τον λοιπό χριστιανικό κόσμο.

Ως προς την αποστολή της Ορθοδόξου Εκκλησίας στον σύγχρονο κόσμο «*Τόνισαν την αξία του ανθρώπινου προσώπου, την Ελευθερία και την ευθύνη, την Ειρήνη, τη δικαιοσύνη, την αποτροπή των πολέμων, τη θέση της εκκλησίας ένα-*

ντι των διακρίσεων για τον άνθρωπο, την οικονομική κρίση, επικεντρώνοντας μάλιστα και τις αιτίες της (διαρκής επιδίωξη του κέρδους, χωρίς κοινωνική ευαισθησία και ανθρωπιά), για την κλιματική αλλαγή και την προστασία του περιβάλλοντος, για την προσφυγιά, για τα όρια της βιοηθικής, το ρόλο των μέσων ενημέρωσης, την αύξηση του χάσματος μεταξύ φτωχών και πλουσίων και των αιτιών...».

Την έναρξη της πανορθόδοξου συνόδου χαιρέτησε, μέσω twitter και ο Πάπας ΦΡΑΓΚΙΣΚΟΣ. Συγκεκριμένα έγραψε: «*Ας ενωθούμε στην προσευχή με τους Ορθοδόξους αδελφούς και αδελφές μας για την Αγία και Μεγάλη Σύνοδο της Ορθόδοξης Εκκλησίας, που αρχίζει σήμερα στην Κρήτη*».

Μετά τη θεία Λειτουργία και τον Εσπερινό του Αγίου Πνεύματος, οι προκαθήμενοι των Ορθοδόξων Εκκλησιών και ο θεανθρωποκεντρικός και κοινωνικοκεντρικός Πρόεδρος της Ελληνικής Δημοκρατίας κ. ΠΑΥΛΟΠΟΥΛΟΣ μετέβησαν στα γραφεία της Ιεράς Αρχιεπισκοπής Κρήτης, όπου ο Αρχιεπίσκοπος ΕΙΡΗΝΑΙΟΣ παρέθεσε δεξίωση προς τιμήν τους.

Στον χαιρετισμό του προς τους προκαθημένους, ο πρόεδρος της Δημοκρατίας, μεταξύ άλλων, έκανε μια ιστορική αναδρομή στην πορεία της Ορθοδόξου Εκκλησίας, αναφερόμενος! «Στην οικουμενική Σύνοδο, την οποία συγκάλεσε στη Νίκαια της Βιθυνίας Ο ΜΕΓΑΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ το 325 μ.Χ. και στην οποία μετείχαν οι Μεγάλοι Πατέρες της Εκκλησίας.

Πρόκειται για την οφειλομένη, εκ μέρους μου, συνδρομή, δοθέντος ότι η Α΄ Οικουμενική Σύνοδος καθώρισε κατά μεγάλο μέρος, και διαχρονικώς, τη δομή και την ιστορική πορεία της Ορθόδοξης Εκκλησίας είπε, με νόημα, ο Πρόεδρος. Στη συνέχεια τόνισε: «Η σημερινή Αγία και μεγάλη Σύνοδος της Ορθοδόξου Εκκλησίας καλείται να θωρακίσει την αραγή της ενόπτηα ως θεμελιώδους σημασίας, παράγοντα επιτέλεσης της Θείας Αποστολής της. Αποστολή η οποία αποκτά πανανθρώπινες διαστάσεις, αφού η Χριστιανοσύνη, με επίκεντρο την Ορθοδοξία, καλείται να υπερασπιστεί, πέραν των άλλων, τις αρχές και τις αξίες του Ευρωπαϊκού και του εν γένει δυτικού πολιτισμού, με έμφαση σε εκείνες τις αξίες: Της Ειρήνης, της Δημοκρατίας, της Ελευθερίας με ευθύνη και της Δικαιοσύνης...».

Μεγάλη τιμή περιποιεί στην πατρίδα μας και η μεγάλη προσπάθεια του προκαθημένου της Ελλαδικής Εκκλησίας κ. ΙΕΡΩΝΥΜΟΥ και της Ι. Συνόδου στην επιτέλεση της Ορθοδόξου Συνόδου στη Μεγαλόνησο.

Παράλληλα με τα μηνύματα της Ιεράς Συνόδου της Ορθοδοξίας είναι καιρός να βιώσουμε και τα στοχαστικά λόγια του

αιμνήστου Προέδρου των Ηνωμένων Πολιτειών (ΗΠΑ) ΦΡΑΓΚΛΙΝΟΥ ΡΟΥΣΒΕΛΤ: «... Έχω πεισθεί ότι δεν υπάρχει σήμερα ζήτημα πνευματικό, ή κοινωνικό, ή πολιτικό, ή οικονομικό που να μην μπορεί να βρει τη λύση του στο πνεύμα της επί του όρους ομιλίας του ΙΗΣΟΥ...».

«Χαρά σ' αυτούς που στηρίζονται στη σοφία του Θεού κι όχι στη δική τους πνευματική φτώχεια. Σ' αυτούς ανήκει η βασιλεία των ουρανών.

Χαρά σ' αυτούς που πονάνε για το κακό. Αυτοί θα βρουνε παρηγοριά.

Χαρά σ' αυτούς που πεινάνε και διψάνε για τη δικαιοσύνη. Αυτοί θα χορτάσουν.

Χαρά σ' αυτούς που είναι ελεήμονες. Γιατί αυτοί θα ελεηθούν.

Χαρά σ' αυτούς που η καρδιά τους είναι καθαρή. Αυτοί θα δούνε το Θεό.

Χαρά σ' αυτούς που είναι ειρηνοποιοί. Αυτοί θα ονομαστούν Παιδιά του Θεού.

Χαρά σ' αυτούς που θα διωχτούνε για τη δικαιοσύνη. Δική τους είναι η Βασιλεία των Ουρανών.

Χαρά σ' εσάς, όταν σας βρίσουνε και σας διώξουνε και πούνε, χωρίς νάχουνε δίκιο, κάθε κακή κουβέντα σε βάρος σας, για χάρη μου.

Να νιώθετε τότε μεγάλη χαρά και ευτυχία.

Η αμοιβή σας θάναί μεγάλη στους ουρανούς.

Γιατί το ίδιο κάνανε και στους προφήτες πριν από σας»

(Ματθαίου Ε κεφ. στίχ. 3-13)

ΓΕΝΟΙΤΟ

Επιστολή προς Εφημ. «Καθημερινή»

Παρεμπόριο προφητειών...

Κύριε Διευθυντά

Ο ορθόδοξος μοναχισμός δίνει και στους χρόνους μας τους πρωταθλητές της Πίστης, τους οσίους και αγίους. Πρέπει να δείχνουμε στο Ιερό και το Άγιο, εκτίμηση και σεβασμό, όμως ένα θλιβερό φαινόμενο εκδηλώνεται καθημερινά σε μερικά φύλλα εφημερίδων για τον Άγιο Παΐσιο. Από τότε που ο Άγιος Παΐσιος κοιμήθη, άρχισε αμέσως θλιβερή επιχείρηση εμπορευματοποίησης των προβλέψεών του και των προφητειών του. Κάθε μέρα σχεδόν, σταμαντάκια του περιπτέρου, υπάρχουν πρωτοσέλιδα εφημερίδων με τη φωτογραφία του και πηχυαίους τίτλους για τις προφητείες του. Για τις εφημερίδες αυτές, ο άγιος προέβλεψε από τα αποτελέσματα των εκλογών και νίκες αθλητικών ομάδων έως τρομοκρατικές ενέργειες, το πραξικόπημα κατά του ... Ερντογάν και φυσικά «θα πάρουμε την Πόλη και την Αγία Σοφία»! Η αηδής και άθλια αυτή δημοσιογραφία προσβάλλει τη μνήμη του αγίου, αλλά και το ευλαβές θρησκευτικό συναίσθημα του λαού μας και πρέπει να σταματήσει. Πρέπει, πρώτον, η ΕΣΗΕΑ να εγκαλέσει πειθαρχικά τους εμποράκους εκμετάλλευσης του αγίου και η Αρχιεπισκοπή Αθηνών να διαψεύσει τις ... αναρίθμητες προβλέψεις και προφητείες περί παντός σχεδόν συμβάντος επί της Γης του αγίου. Εφόσον ο κοιμηθείς εν Χριστώ έχει αφήσει προβλέψεις και προφητείες, να τις τυπώσει η Εκκλησία ώστε να διασφαλισθεί η αυθεντικότητά τους και να σταματήσει η άγρια εκμετάλλευση. Έτσι θα προστατευθούν η μνήμη και το κύρος του αγίου. Θα προστατεύσουν και τον ευσεβή χριστιανό ορθόδοξο λαό μας από τη θρασύτατη βιομηχανία... προφητειών του σύγχρονου αγίου μας.

Γ. ΣΤΑΡΑΝΤΖΗΣ

Δικηγόρος στον Άρειο Πάγο
και στο ΣτΕ

Αφιέρωμα του περιοδικού στον όσιο Παΐσιο τον Αγιορείτη

*Ένας καθοριστικός σταθμός στην πορεία
του Γέροντος Παΐσιου προς την αγιότητα*

*Τοῦ Βασιλείου Ευτ. Νικοπούλου
Προέδρου Αρείου Πάγου ε.τ. Δ.Ν.*

α΄

Η ειλικρινής συναίσθηση της αλήθειας ότι το ασύλληπτο μέγεθος των απρόσιτων πνευματικών κατορθωμάτων του Αγίου Παΐσιου του Αγιορείτου ξεπερνάει καταλυτικώς τη δική μου ευτελή περι τὸ γράφειν ικανότητα, αποτελεί καθεαυτή ως βιωματικό γεγονός για μεν τον τιμώμενον άγιον οφειλόμενον μεν εκ μέρους μου, ελάχιστον όμως σε σχέση προς το απροσπέλαστο ύψος της αγιότητάς του, έπαινο, για μένα δε τον ταπεινό και αχρείο την μεγαλύτερη και ανεκλάλητη γλυκύτητα, την οποία γεύτηκε η καρδιά μου από την συντριβή που της προκάλεσε η σεισμική γνωριμία μου με τον γλυκύτατο «Παπούλη» Παΐσιο! Έτσι νικημένος από την ασύλληπτη αγιότητα του «Παπούλη» Παΐσιου αποδέχθηκα την πρόσκληση του Περιοδικού «ΚΟΝΙΤΣΑ» να συμμετάσχω με κείμενό μου στο πανηγυρικό τεύχος του, το αφιερωμένο στον Άγιον Παΐσιον τον Αγιορείτην προς απότιση οφειλόμενης τιμής εκ μέρους του.

Τον Άγιο Γέροντα Παΐσιον τον Αγιορείτην μπορούμε να προσεγγίσουμε μέσα από τρεις καθοριστικούς σταθμούς της ζωής του, οι οποίοι σηματοδύουν αποφασιστικά την αδιάλειπτη πορεία του προς την αγιότητα, την Καππαδοκία, την Κόνιτσα και την οικουμένη ολόκληρη. Είναι τα γεωγραφικά στίγματα, που σημάδεψαν όντως τη ζωή του ως μοναχού, διότι πάνω στο καφτό αμόνι τους σφυρηλατήθηκε το μοναχικό ιδεώδες μέσα του, το οποίο αποτέλεσε και το εφαλτήριο προς την αγιότητα!

Καθένας βεβαίως από τους τρεις αυτούς ξεχωριστούς σταθμούς της επίγειας ζωής του έπαιξε το δικό του καθοριστικό ρόλο σ' αυτό, χωρίς να μπορείς να διακρίνεις εύκολα ποιός ήταν ο κύριος και αποφασιστικότερος. Αναμφισβήτητα όμως η Κόνιτσα, ως η δεύτερη επί γης πατρίδα του Αγίου Γέροντος, θεωρείται ως ένας από τους βασικότερους σταθμούς στην ασκητική του πορεία, διότι από αυτή ξεκίνησε τον ασκητικό του δρόμο που τον οδήγησε ασφαλώς προς τον ουρανό.

Γεννητούρι σαράντα ημερών ο Γέροντας πήρε το δρόμο της προσφυγιάς, το 1924, προερχόμενος από την αγιομάνα Καππαδοκία. Ξεριζωμός, ανταλλαγή του πληθυσμού, καταστροφή απρόσμενη του ελληνισμού! Όποιος δεν έζησε την προσφυγιά δε μπορεί να καταλάβει όλη την καταστροφική της ενέργεια. Ξεριζωμός σημαίνει κόψιμο του ανθρώπου στα δύο. Σπάει το «συναμφότερον» του Αγίου Γρηγορίου του Παλαμά, με το πνεύμα να χωρίζεται από το σώμα. Το μεν πνεύμα, μη οριζόμενο μηδέ κυριαρχούμενο από έξωθεν αλλότριες καταστάσεις και δυνάμεις, παραμένει αμετάθετο στις αιώνιες πατρογονικές καταβολές, το σώμα όμως ευκόλως εξουσιαζόμενο από ποικιλώνυμες εξωτερικές δυνάμεις και επιβαλλόμενες συνθήκες νομικές και μη, άγεται όπου τ' αφεντικά του ορίζουν.

Νεογέννητο λοιπόν παιδί ο Γέροντας έρχεται πρόσφυγας ύστερα από πολλές περιπέτειες στην Κόνιτσα. Το σώμα μετοίκησε, ενώ το πνεύμα παράμεινε στην αγιασμένη Καππαδοκία του. Εδώ στην Κόνιτσα «μέτοιχος» πλέον, θα παίξει μικρό παιδί, θα μάθει τα πρώτα γράμματα, θα μεγαλώσει, θα μάθει, δεν ξέρουμε ακριβώς αν από συνειδητή επιλογή, την τέχνη του Ιησού, του ξυλουργού, και θα γνωρίσει μέσα από το σπίτι του και τα λιγοστά αγιωτικά βιβλία του πατέρα του και του συντοπίτη τους ευλογημένου Πρόδρομου Κορτσινόγλου, του ψάλτη του Αγίου Αρσενίου του Καππαδόκη, το Χριστό και τους αγίους του, με πρώτο και καλλίτερο τον ανάδοχό του Άγιο Αρσένιο, για τον οποίο όσο μεγάλωνε τόσο και περισσότερο ζητούσε να μάθει για την αγιασμένη του ζωή. Από πολύ νωρίς ιδιαίτερο εντρύφημά του ήταν η μελέτη του βίου των αγίων, που τον ανάπαυε πολύ και του μεγάλωνε την πίστη στο Χριστό και οι αυτοσχέδιες ακολουθίες στο αγαπημένο του ξωκλήσι της Αγίας Βαρβάρας.

Αυτό το εκκλησάκι της Αγίας Βαρβάρας, μαζί με το Μοναστήρι της Παναγίας του Στομίου, είναι οι δύο πόλοι γύρω από τους οποίους περιστρέφεται όλη του η ζωή στην Κόνιτσα. Στο παρεκκλήσι της Αγίας Βαρβάρας πρέπει να σταδούμε ιδιαίτερα. Είναι ο τόπος της πρώτης θεοπτίας του Γέροντα, είναι θα λέγαμε, τηρουμένων των αναλογιών, η Δαμασκός του, το δικό του Θαβώρ. Εδώ μειράκιο για πρώτη φορά, πολύ πριν καταταγεί στο στρατό, αξιώθηκε να δει και ακούσει τον Κύριο Ιησού Χριστό, ο οποίος τον βεβαίωσε για την παρουσία του, διαλύοντας τις όποιες για την θεότητα του αμφιβολίες και του έδωσε το χρίσμα της δια βίου αφιέρωσής του σ' Αυτόν. Εδώ στην Αγία Βαρβάρα έδωσε, παιδί αμούστακο, την υπόσχεση «του είναι συν Αυτώ» μέχρι τελευταίας του

πνοής, την οποία και ετήρησε με πλήρη και ολοκληρωτική αφοσίωση. Στην Αγία Βαρβάρα άνοιξαν για τον Γέροντα οι Ουρανοί και ο Χριστός φανερώθηκε «εν σώματι», αγιάζοντας τον ίδιο, αλλά και τον τόπο της θεοφανείας του. Το περιστατικό είναι γνωστό μαρτυρούμενο αξιοπίστως. Αρκούμεθα μόνο στην πρώτη εκείνη ομολογία του η οποία έχει περίπου ως εξής: «κι αν ακόμη ο Χριστός δεν ήταν Θεός, αλλά ένας τόσο σπουδαίος, δίκαιος και ενάρετος άνθρωπος, τον οποίο μίσησαν οι δικοί του για την πολλή καλοσύνη του και τον καταδίκασαν σε θάνατο, και πάλι αξίζει να τον αγαπήσω, να τον ακολουθήσω και να θυσιάσω γι' αυτόν!» Αυτή την αυδόρμητη, πηγαία και ειλικρινή ομολογία δέχθηκε ο Χριστός κι από τη στιγμή εκείνη συγκαταρίθμησε τον μικρό Αρσένιο, τον μετέπειτα Γέροντα Παΐσιο, μεταξύ των «δικών» του, υπογράφοντας μαζί του συμβόλαιο αγάπης, υπακοής, αυταπάρνησης και θυσίας εκ μέρους του Γέροντα, κραταιάς δε όσο και συνεχούς προστασίας έναντι ποικίλων κινδύνων ορατών και αοράτων, εκ μέρους Εκείνου, ο οποίος από τη στιγμή εκείνη έθεσε αυτόν υπό την σκέπη της θείας Πρόνοιας του, ως Δημιουργού και Κύριου ουρανού τε και γης! Και είναι όντως θαυμαστός ο τρόπος με τον οποίο ο Γέροντας αφέθηκε έκτοτε στην Πρόνοια του Θεού, από την οποία ανέμενε τα πάντα όσων είχε την απόλυτη ανάγκη, με την απόλυτη βεβαιότητα της άμεσης ανταπόκρισης, λέγοντας χαρακτηριστικά: «Ο Θεός είναι υποχρεωμένος να μας βοηθήσει, αφού Εκείνος μας έφερε στον κόσμο. Μπορεί ποτέ ο πατέρας να αφήσει τα παιδιά του απροστάτευτα, νηστικά και ξυπόλυτα. Πολύ περισσότερο ισχύει αυτό για τον Μεγάλο Πατέρα μας το Θεό, έχει υποχρέωση να μας προστατεύει και το κάνει πάντοτε, έστω κι αν εμείς μερικές φορές δεν το καταλαβαίνουμε». Γι' αυτό θεωρώ τον τόπο αυτό του παρεκκλησίου της αγίας Βαρβάρας, ως το Θαβώρ του Γέροντα, τον οποίο οφείλουμε όλοι μας να ευλαβούμεθα ιδιαιτέρως, να τον επισκεπτόμαστε τακτικώς και, να προσκυνούμε την θεοφάνεια του Κυρίου μας στον αγγελόμορφο εκείνο νεανίσκο, τον μικρό Αρσένιο, τον οποίο ο Χριστός εκεί στην Αγία Βαρβάρα εκ προοιμίου αγιοκατάταξε υποκαθιστώντας ως Κύριος και Θεός την εκκλησία και τα όργανά της!

Την θεϊκή αυτή κλήση ο Παπούλης δεν την ξέχασε και όταν το 1945 σε καιρούς πολύ δύσκολους κατετάγη στο στρατό στο όπλο όπως είπαμε των Δ/Β με την ειδικότητα του ασυρματιστή. Ήταν και η στρατιωτική αυτή κατάταξη μια ακόμη θεϊκή κλήση κι έτσι την δέχθηκε κι ο Γέροντας. Ήταν εκδήλωση της θείας χάριτος, η οποία από την ευλογημένη εκείνη ημέρα της πρώτης και καθοριστικής θεοοπτίας στην Αγία Βαρβάρα, τον επισκίαζε σ' ολόκληρη τη ζωή του. Για να καταταγεί κάποιος στο όπλο των Δ/Β την εποχή εκείνη, αλλά και

μετέπειτα, έπρεπε να διαθέτει ισχυρότατο επιτελικό μέσον. Ο Γέροντας την ειδικότητα του διαβιβαστή την απέδωσε στην Αγία Βαρβάρα και όπως λέει ο ίδιος «πριν πάω στο στρατό έκανα προσευχή στην Αγία Βαρβάρα να με βοηθήσει – την είχα σε ευλάβεια, γιατί πήγαινα στο ξωκλήσι της από μικρός και προσευχόμουν: «ας κινδυνεύσω στο στρατό, είπα, μόνο άνθρωπο να μη σκοτώσω». Όταν λοιπόν οι συστρατιώτες του ρώτησαν τον Γέροντα, ποιος είναι το μέσον του που τον κατέταξε στις Δ/Β, εκείνος τους αποκάλυψε διακριτικά: «το Γενικό Επιτελείο του Χριστού» Ναι, μόνο ο Θεός θα μπορούσε να συνεργήσει ώστε να βρεθεί ο Παπούλης στις Δ/Β, διότι απ' όσα γνωρίζω, δεν διέθετε κανένα άλλο μέσον και μάλιστα επιτελικό. Ο καλός Θεός είχε και εδώ το σχέδιό του. Ήθελε να αναδείξει τον Γέροντα δικό του ασυρματιστή, να τον κάνει ασυρματιστή της αγάπης, ώστε ως μοναχός να έχει ως μόνιμο κύριο διακόνημα αυτό του «πνευματικού ασυρματιστή» δεχόμενος τα «σήματα-προσευχές» των πονεμένων χριστιανών και διαβιβάζοντάς τα σ' Εκείνον για την περαιτέρω ικανοποίησή τους. Κι αυτό έκανε σ' όλη τη ζωή του, τον «ασυρματιστή του Χριστού»! Πολλές φορές αναφερόταν ο ίδιος στο πνευματικό αυτό διακόνημά του, αλλά συνεσκιασμένως και αλληγορικός, ώστε δύσκολα μπορούσες να τον καταλάβεις.

Ο άλλος εξ ίσου σημαντικός πόλος γύρω από τον οποίο περιστρέφεται η ζωή του Γέροντα στην Κόνιτσα είναι το Μοναστήρι της Παναγίας του Στομίου και ειδικότερα τα τέσσερα περίπου χρόνια που εγκαταβίωσε σ' αυτό ως μοναχός. Ο ερχομός του Γέροντα στο Μοναστήρι του Στομίου τον Αύγουστο του 1958 είχε «ταξίματικό» χαρακτήρα, με την έννοια ότι έγινε προς εκπλήρωση τάματος, το οποίο είχε κάνει ο ίδιος στην Παναγία του Στομίου κατά την διάρκεια του «ανταρτοπολέμου», όταν μαχόταν ως οπλίτης ασυρματιστής των Δ/Β, τάζοντας ότι θα βοηθούσε να επισκευασθεί το καμένο από τους Γερμανούς μοναστήρι της, αν επέστρεφε ζωντανός από τον πόλεμο.

Από την πρώτη όμως ημέρα της εγκαταβίωσής του στο μοναστήρι του Στομίου ο Γέροντας παράλληλα με τις εργασίες για την εκπλήρωση του ιερού τάματος, επιδόθηκε σε αυστηρή και εξαντλητική άσκηση, βοηθώντας σε τούτο του εξόχως ασκητικού φυσικού περιβάλλοντος. Μετά το Άγιο Όρος και το Σινά, το Στομιο είναι ίσως ο καταλληλότερος τόπος για σκληρή ασκητική ζωή. Κρεμασμένο θαρρείς από τον ουρανό ως πολυκάντηλο αναμμένο από τα χέρια των αγγέλων, σε συνεπαίρνει σε δυσθεώρητα ύψη μεταξύ ουρανού και γης! Ειδικότερα για τον Γέροντα Παΐσιο, του οποίου η ψυχή επιποθούσε της ερημιάς τα κάλλη και την σωματική κακοπάθεια από την αυστηρή, έντονη αλλά και έμπονη καλογερική άσκηση, ο τόπος εδώ ψηλά στα ιερά βράχια του Καταφιλιού,

που είναι χτισμένο το μοναστήρι της Παναγίας, ήταν ο πλέον ιδανικός ως κατ'εξοχήν «ευδυτενώς ουρανοδρόμος».

Κατά ένα παράδοξο τρόπο τούτη η θεόσχιστη χαράδρα του Αώου είναι σχεδόν πανομοιότυπη με εκείνη του Ίρι ποταμού στο περίφημο ασκηταριό του Μ. Βασιλείου. Διαβάζοντας την περιγραφή του τόπου εκείνου, που κάνει ο Μ. Βασίλειος νομίζεις ότι περιγράφει ο θείος πατήρ το δικό μας Στόμιο: «Όρος γαρ έστιν υψηλόν βαθεία ύλη κεκαλυμμένον, ψυχροίς ύδασι και διαφανεσιν εις το κατ'άρκτον κατάρρυτον... Ύλη δε τούτω αυτομάτως περιφυείσα ποικίλων και παντοδαπών δένδρων μικρού δειν αντί έρκους αυτώ γίνεται.... Φάραγγες μεν γαρ αυτώ βαθείαι ... περιερρώγασι, κατά πλευράν δε από κρημνού ο ποταμός απορρέων τείχος εστί και αυτός διηνακές και δύσβατον... Ο δε μέγιστον έχομεν ειπείν του χωρίου ότι προς πάσαν υπάρχον καρπών την ησυχίαν τρέφει». Ο Θεός τα οικονόμησε έτσι ώστε τα πρώτα ουσιώδη ασκητικά γυμνάσματα να λάβει ο Γέροντας εδώ στο φοβερόν Στόμιον του Αώου, σε τόπο δηλαδή κατάλληλο που να ομοιάζει με εκείνο του ασκηταριού του αγαπημένου του μεγάλου πατρός της Εκκλησίας Βασιλείου του Καππαδόκου. Γιατί κι εδώ στο Στόμιο ο τόπος «ήδιστον πάντων καρπών την ησυχίαν τρέφει». Σ' αυτόν λοιπόν εδώ τον ασκητικόν και άκρως ερημιτικόν τόπον του Στομίου του Αώου ο Γέροντας θα εφαρμόσει με πολλούς ασκητικούς κόπους, στεναγμούς και δάκρυα την ασκητική εντολή του ουρανοφάντορα πατρός Βασιλείου του Μεγάλου: «εν ησυχία τον νουν πειράσθαι προσήκει». Γι' αυτό μπορούμε με βεβαιότητα να πούμε πως τα τέσσερα χρόνια της παραμονής του Γέροντα στο Στόμιο μπορούν να χαρακτηριστούν ως τα πλέον αποδοτικά και καρποφόρα σε καρπούς πνευματικούς αυστηρής, σκληρής, εξοντωτικής θα έλεγα καλογερικής άσκησης.

Χανόταν στην αδιάλειπτη προσευχή μέσα στο πυκνό δάσος ή κάτω στο ποτάμι και στα χαλάσματα του Παλιομονάστηρου, το επικίνδυνο γιδοστράτι του οποίου ανεβοκατέβαινε δύο και τρεις φορές την ημέρα, περνώντας με κίνδυνηο της ζωής του τον ορμητικό Αώο καθώς αναζητούσε την απόλυτη ερημιά! Ύπνο δεν έβαζε στα μάτια του, ανάπαυλα δεν συγχωρούσε στη σωματική του κακοπάθεια, διακοπή έστω και λίγη της εξοντωτικής του άσκησης δεν επέτρεπε και η προσευχή του για όλους τους άλλους, εκτός από τον εαυτό του, ήταν «παυλικώς» αδιάλειπτη! Πόσες φορές δεν κινδύνευσε κουβαλώντας στην πλάτη του υλικά για την εκπλήρωση του τάματος ή πηγαίνοντας βιαστικός με τ' άγια λείψανα στην επίσκεψη κάποιου αρρώστου ή περνώντας το μανιασμένο ποτάμι πηγαίνοντας για τον καθιερωμένο κανόνα του στο αγαπημένο του Παλιομονάστηρο! Τα λόγια του Παύλου: «εν κόποις περισσοτέρως

.... εν οδοιπορίαις πολλάκις ... κινδύνοις ποταμών ... κινδύνοις εν πόλει, κινδύνοις εν ερημία ... εν κόπω και μόχθω, εν αγρυπνίαις πολλάκις, εν λιμώ και δίψει, εν νηστείαις πολλάκις, εν ψύχει και γυμνότητι», βρίσκουν πλήρη εφαρμογή και στον Γέροντα Παΐσιο, όπως βεβαιώνουν όσοι τον γνώρισαν από κοντά. Κι ο Κύριος ήταν πάντα μαζί του σε όλα αυτά με την ολοζώντανη παρουσία του ενισχύοντάς τον με θεοπτίες, θεϊκές επεμβάσεις και άλλα υπερφυσικά γεγονότα, οπτασίες και οράματα «ά ουκ εξόν ανθρώπω λαλήσαι». Το Στόμιο αγίασε τον Γέροντα, αλλά και αγιάσθηκε από αυτόν! Ακόμη και τα ουρανομήκη βουνά που το περιστοιχίζουν, η φοβερή Γκαμήλα, που το σκιάζει ως άλλος ερημίτης, έσκυβαν ταπεινωμένα μπροστά στην άφθαστη αγιότητα του Παπούλη μας! Τόπος ιερός και απαραβίαστος, τον οποίο οφείλουμε όλοι να σεβόμαστε, να ευλαβούμαστε και να προσκυνούμε. Όποιος ανεβαίνει στο Στόμιο πρέπει να βγάζει τα σανδάλια του γιατί κι εδώ ο τόπος είναι θεοβάδιστος!

γ'

Το τάμα εκπληρώθηκε στα μέτρα του εφικτού. Ο Γέροντας πήρε όλα όσα έπρεπε να πάρει από την λατρεμένη του Παναγία κι έδωσε όσα μπορούσε στο μοναστήρι της. Ελεύθερος πλέον αφήνει το Στόμιο και ανοίγεται για την οικουμένη, μια και πουθενά στη γη δεν είχε «μένουσαν πόλιν».

Στο άνοιγμα αυτό του Γέροντα Παΐσιου προς την οικουμένη αποφασιστικό ρόλο έπαιξε αναμφισβήτητα η καθολικώς αναγνωριζόμενη απ' ολόκληρο τον ορθόδοξο χριστιανικό κόσμο αγιότητά του. Οικουμενικότερος άγιος στον 20ο και 21ο αιώνα απ' όσον ο Γέροντας Παΐσιος δεν υπήρξε άλλος στην Εκκλησία! Πρόκειται για παγκόσμια αναγνώριση και επιβολή της αγιότητας του Γέροντα Παΐσιου κατά ένα θαυμαστό τρόπο που μόνο η θεία χάρη μπορεί να κατορθώσει. Αυτή δε η καθολική αναγνώριση της αγιότητας του Γέροντα Παΐσιου συνετέλεσε στην αγιοκατάταξή του, στην επίσημη αναγραφή του δηλαδή στα δίπτυχα της Εκκλησίας σε σχετικώς σύντομο χρονικό διάστημα από την κοίμησή του, μόλις είκοσι ετών! Με την αγιοκατάταξη του Γέροντος Παΐσιου επιβεβαιώνεται η πίστη του ευσεβούς λαού του Θεού στην αγιότητα του Παπούλη μας, ο οποίος τον ευλαβείτο ως άγιο «εν ζωή έτι όντα»!

Εμείς ευλαβώς τιμώντες την αγία του βιωτήν, αλλά και την αιωνία εν ουρανοίς μακαριότητά του προσφέρουμε στους πιστούς, οι οποίοι κατά χιλιάδες προσπίπτουν καθημερινώς στον τάφο του, δύο τροπάρια αφιερωμένα στην μνήμη του, ως μυρίπνοα άνθη της ευλαβείας μας για να τα ψέλλουν και αγάλλονται.

Οι Εθνικοί μας ευεργέτες και οι σύγχρονοι καταχρατές του δημοσίου χρήματος

(ΑΠΟ ΤΟΝ ΝΙΚ. ΡΕΜΠΕΛΗ, ΦΙΛΟΛΟΓΟ, ΠΡΩΗΝ ΛΥΚΕΙΑΡΧΗ)

Στη μνήμη του αείμνηστου συνεργάτη του περιοδικού μας Ν. Ρεμπέλη που έφυγε από τη ζωή στις 25-9-2010 αναδημοσιεύουμε ένα από τα τελευταία άρθρα του

Εάν την αθάνατη ελληνική ιστορία παρομοιάσομε με τον ουράνιο θόλο, τη θέση των αστέρων κατέχουν λαμπρά πνεύματα της επιστήμης, της τέχνης και της λογοτεχνίας, ονομαστοί άνδρες της Ελλάδος, οι οποίοι ποικιλοτρόπως ωφέλησαν την πατρίδα μας. Θα ήταν, όμως, παράλειψη να μη συμπεριλάβουμε σ' αυτούς και τους εθνικούς μας ευεργέτες, και μάλιστα εκείνους της ευάνδρου Ηπείρου μας, που αναμφισβήτητα διαλάμπουν στο στερέωμα ως αστέρες Α' μεγέθους.

Θα χρειάζονταν πάρα πολλές σελίδες για να εξιστορήσει κανείς τη ζωή και την αγαθοποιό δράση τους. Θα αναφέρω, όμως, ελάχιστα από την πλούσια προσφορά τους στο κοινωνικό σύνολο, εν γνώσει μου ότι τους αδικώ, αλλά πιστεύοντας πως, αν μακρολογήσω, θα προσέκρουα στη μετριοφροσύνη τους, που επέδειξαν, όταν ζούσαν.

Σε μικρή ηλικία οι περισσότεροι από τους αείμνηστους αυτούς άνδρες έφυγαν με έναν οδοιπορικό σάκκο στην πλάτη για την ξενιτειά. Ρουμανία, Ρωσία, Ουγγαρία, Αυστρία, Ιταλία, Αίγυπτος κ.λ. ήταν οι χώρες, στις οποίες έζησαν, ερ-

γάστηκαν σκληρά και απέκτησαν με την ευφυΐα, που τους διέκρινε και με τον τίμιο ιδρώτα μεγάλες περιουσίες. Ακολουθώντας τη λατινική φράση «ubi bene, ibi patria» δηλ. όπου είναι καλά για κάποιον, εκεί είναι η πατρίδα του, διέθεσαν αρκετά χρήματα σε φτωχούς, ορφανά, αναξιοπαθούντες κ.λ. της γενέτειράς των, προ πάντων δε, διεύρυναν την αγαθοεργό δράση και φιλαλληλία τους, δαπανώντας αμύθητα ποσά για την ίδρυση σχολείων, αμοιβές διδασκάλων, νοσοκομείων, γηροκομείων και άλλων κοινωνοφελών και φιλανθρωπικών ιδρυμάτων, όχι μόνο στην Ελλάδα, αλλά και στις χώρες, στις οποίες έζησαν, πλούτισαν και μεγαλούργησαν.

Η καρδιά όλων αυτών των γενναιοδώρων και μεγαλοφρόνων ανδρών φλεγόταν από μια ανυπόκριτη αγάπη προς την Ελλάδα, γιατί πίστευαν ότι, όσα κι αν κάνουν γι' αυτή, θα είναι λίγα, λες και συναγωνίζονταν μεταξύ τους ποιός θα την ωφελήσει περισσότερο.

Με μεγάλη συντομία, σχεδόν επιγραμματικά, σημειώνω όσα ακολουθούν:

Οι αδελφοί Ζωσιμάδες συνέδεσαν το όνομά τους με τη γεραρά Ζωσιμαΐα Σχο-

λή, που κατέστη, στα χρόνια της σκλαβιάς, ο τηλαυγής πνευματικός φάρος της Ηπείρου και της Ελλάδος. Ο Απόστ. Αρσάκης συνέδεσε το όνομά του με το μέγαρο της φιλεκπαιδευτικής Εταιρείας στην οδό Πανεπιστημίου και τα Αρσάκεια εκπαιδευτήρια, ο εκ Μετσόβου Νικ. Στουρνάρας, με το Μετσόβιο Πολυτεχνείο, οι Ριζάρηδες από το Μονοδέντρι, με τη Ριζάρειο Σχολή, ο εκ Λαμπόβου της Β. Ηπείρου Ευάγγ. Ζάππας, με το Ζάππειο μέγαρο, ο εκ Μοσχοπόλεως της Β. Ηπ. Σίνας, με την κατασκευή της τεράστιας γέφυρας στο Δούναβη, που ενώνει τις δύο πόλεις Βούδα και Πέστη (Βουδαπέστη), με το Αστεροσκοπείο Αθηνών και το καλλιμάρμαρο κτήριο της Ακαδημίας, ο εκ Μετσόβου Γ. Αβέρωφ, με το Αβερώνκειο Γυμνάσιο Αλεξανδρείας Αιγύπτου, το θωρηκτό «Αβέρωφ» και την αναμαρμάρωση του Παναθηναϊκού Σταδίου, όπου έγιναν το 1896 οι πρώτοι Ολυμπιακοί αγώνες, ο Ανδ. Συγγρός, με την αποπεράτωση της διώρυγας της Κορίνθου, με το ομώνυμο νοσοκομείο και τη διάνοιξη της ομώνυμης λεωφόρου Συγγρού, ο εκ Ψαρών Ιω. Βαρβάκης, με το Βαρβάκειο Γυμνάσιο και Λύκειο Αθηνών, οι αδελφοί Βαλλιάνοι εκ Κεφαλλονίας, με τη Βαλλιάνειο εθνική βιβλιοθήκη, ο εκ Γραμμένου Ζώνης Καπλάνης, με την Καπλάνειο Σχολή Ιωαννίνων κ.λ. κ.λ.

Μέλημα όλων ήταν τούτο: Όλα για τους άλλους και την πατρίδα, πολύ λίγα για τον εαυτόν τους. Αυτό το πνεύμα της προσφοράς και της απλοχεριάς τούς διακατείχε σε όλη τους της ζωή.

Η Ελλάδα τους θυμάται και θα τους ευγνωμονεί παντοτινά.

* * *

Οι σκέψεις αυτές και ο συνειρμός των παραστάσεων με οδηγεί, θέλοντας και μη, να σκεφθώ τί έκαναν για την πατρίδα τους αρκετοί σημερινοί πολιτικοί άνδρες, οι οποίοι, χωρίς ίχνος αξιοπρέπειας και ντροπής, επιδόθηκαν στην καταλήστευση του δημοσίου χρήματος με ασυγχώρητη ασυδοσία και ανεπίτρεπες κομπίνες, θέτοντας έτσι το ατομικό τους συμφέρον πιο πάνω από εκείνο του κοινωνικού συνόλου. Παντού σκάνδαλα, κερδοσκοπίες, μίζες από προμήθειες, πολιτική φαυλότητα, λαδώματα, δωροδοκίες, διασπάθιση του δημοσίου χρήματος, επιδόματα κ.λ. έφεραν τη χώρα μας, συντελούσης και της διεθνούς οικονομικής κρίσης, στο χείλος του γκρεμού και της χρεοκοπίας. Άκουσον άκουσον! Επίδομα, λέει, μεταφοράς φακέλων από τον Α΄ όροφο στο Β΄, επίδομα υπερωριών, ακόμη και όταν ο υπάλληλος έπαιρνε άδεια θερινών διακοπών και το πιο κραυγαλέο και τρανταχτό είναι το επίδομα έγκαιρης προσέλευσης του (της) υπαλλήλου στην υπηρεσία! Ελλάς το μεγαλείο σου! Δεν ήξεραν πώς να βαφτίσουν τα ποικιλώνυμα επιδόματα. Παντού μηχανορραφίες, τερτίπια, αλαλούμ, μπάχαλο. Πάλι καλά που δεν πήραμε το δρόμο της κατιούσας πιο νωρίς. Προκλητική η ζωή πολλών πολιτικών. Υπουργός «**εκ των τα πρώτα φερόντων**» ετέλεσε εις Παρισίους πολυτελέστατο γάμο με λαμπρότατη δεξίωση (έτσι έγγραφαν οι εφημερίδες), τα οποία δικαιολο-

γημένα θα εζήλευε και ο άλλοτε βασιλιάς της Γαλλίας Λουδοβίκος ΙΣΤ΄ (1774-1792) με τη φιλάρεσκη σύζυγό του Μαρία Αντουανέττα. Αν σκοπός κάποιων πολιτικών είναι ν' αποκτήσουν τεράστιες περιουσίες με ανέντιμους τρόπους, με δολιότητα και επαίσχυντες ρεμούλες και κλοπές, η πατρίδα δεν τους χρειάζεται. Ας ασχοληθούν απερίσπαστοι με το επάγγελμά τους. Κανένας δεν τους υποχρέωσε να πολιτευθούν.

Τα ιερά οστά των προαναφερθέντων μεγάλων του Γένους μας ευεργετών θα τρίζουν μες στους τάφους των για την ιδιοτέλεια αχρείων και ανάξιων λόγου ανδρών, οι οποίοι συνέδεσαν το όνομά τους με όσα ο λαός τους αποδίδει. Όλοι αυτοί των κυβερνήσεων ΠΑΣΟΚ και Ν.Δ. με τα επαίσχυντα σκάνδαλα συναγωνίστηκαν μεταξύ τους, όχι ποιος θα βοηθήσει περισσότερο τη δόλια πατρίδα μας, όπως έκαναν οι ευεργέτες, αλλά ποιος θα κλέψει τα περισσότερα. Έξυπνοι, βλέπετε, οι Νεοέλληνες πολιτικοί, αετονύχηδες στις μηχανορραφίες και στις αρπαχτές, θεωρώντας τους Ευρωπαίους Εταίρους μας Κουτόφραγκους, έστειλαν ψευδή στοιχεία, που δεν ανταποκρίνονταν στην πραγματικότητα και στην αληθινή εικόνα της οικονομίας μας, με αποτέλεσμα η Ε.Ε. να χάσει την εμπιστοσύνη και την αξιοπιστία της για τη χώρα μας.

* * *

Πίστευαν πολλοί ότι, μετά το ΠΑΣΟΚ, το οποίο ο λαός δικαίως το τιμώρησε για το σκάνδαλο του Χρηματιστηρίου, η Ν.Δ. θα κυβερνούσε με σύ-

νεση και υπευθυνότητα. Αλλά δε βαριέσαι! Απανωτά έσκασαν τα σκάνδαλα και επί Ν.Δ. (Ομόλογα, Siemens, Βατοπέδι). Ο τότε πρωθυπουργός Κ. Καραμανλής δήλωσε πως δεν ήταν πλήρως ενημερωμένος για το Βατοπέδι (sic). Δυστυχώς δεν πρόσεξε εξ αρχής σε ποιούς συνεργάτες του εμπιστεύτηκε καίριες θέσεις στο κυβερνητικό σχήμα. Μετριότητες και συμφεροντολόγοι εκμεταλλεύτηκαν τη θέση τους και εξέθεσαν τον πρωθυπουργό, ο οποίος, έντιμος πολιτικός, αλλά άτολμος κι αναποφάσιτος έχασε τον έλεγχο της δεινής κατάστασης, που μήνα με το μήνα κατρακυλούσε στο χάος. Ποιός, λοιπόν, ευθύνεται για όλα αυτά; Τα πράγματα μόνον ουχί βοούν. Οι φαύλοι πολιτικοί, οι τυχάρπαστοι απατεώνες, που βρήκαν την ευκαιρία να κλέψουν και να δράσουν, όπως έδρασαν. Αυτοί φταίνε, όχι, πάντως, ο λαός ο οποίος καλείται και πάλι να πληρώσει τα σπασμένα.

Και αναρωτιέται κανείς: Οδηγήθηκε κάποιος στα δικαστήρια; Κανένας. Τιμωρήθηκε, φυλακίστηκε κανείς; Ούτε ένας. Με όλα αυτά τα εξωφρενικά γεγονότα, που συνέβησαν στη χώρα μας τα τελευταία χρόνια της ασυδοσίας και του ωχαδερφισμού, ερωτώ τους Έλληνες με το στίχο του Ομήρου (Οδ. λ. 336), αλλάζοντάς τον κάπως: «**Φαίακες πώς υμίν οι άνδρες ούτοι φαίνονται είναι;**». Η απάντηση δική σας.

Σιγά σιγά τα πράγματα έφθασαν στο απροχώρητο. Το από χρόνια κλυδωνιζόμενο σκάφος της Πολιτείας, παρά λίγο να πέσει σε βράχους και να καταποντι-

στεί. Τις εκλογές φυσικό ήταν να τις κερδίσει το ΠΑΣΟΚ. Η Ν.Δ. συνέβαλε σ' αυτό. Και θα τις κέρδιζε, έστω και αν ο Γ.Π. δεν έκανε καμιά προεκλογική ομιλία, ακόμα κι αν δεν επαναλάμβανε συχνά εκείνο το «**δεσμεύομαι γι' αυτό, δεσμεύομαι για το άλλο και για εκείνο**» και πάει λέγοντας. Κατάχρηση υποσχέσεων και τώρα όλοι ζητούν χρήματα «**παρά του μη έχοντος**», του οποίου τα ταμεία είναι τρύπια κι αδειανά, αφού έτσι τα κατάφεραν οι καπάτσοι με τις λαθροχειρίες και το σούφρωμα του δημοσίου χρήματος. Αιδώς Αργείοι!

Κάποτε έγραφα πως το ΠΑΣΟΚ πρέπει να καθίσει αρκετά χρόνια στην αντιπολίτευση για να διδαχθεί. Κάθισε και διδάχτηκε πολλά. Οψόμεθα. Ο υποφαινόμενος δεν έχει παρωπίδες και ξέρει να λέει «**τα σύκα σύκα και τη σκάφη σκάφη**». Αντιστρέφονται οι όροι και θα χρειαστεί να μείνει στην αντιπολίτευση και η Ν.Δ. αρκετά χρόνια. Ας μη βιάζεται για την εξουσία.

* * *

Τί μέλλει γενέσθαι; Η κυβέρνηση οφείλει να εφαρμόσει τα σκληρά μέτρα, που προτείνει η Ε.Ε., κλείνοντας τ' αφτιά της στις παράλογες απαιτήσεις των συνδικάτων. Να αντιμετωπίσει άπαξ δια παντός τις φοροδιαφυγές των εχόντων και κατεχόντων, των μεγαλοεπιχειρηματιών και των φοροφυγάδων, έτσι ώστε όλοι ν' αποκτήσουν φορολογική συνείδηση. Ψαλίδι στις άσκοπες δαπάνες του Δημοσίου. Δεν είναι δυνατό οι δημόσιοι υπάλληλοι και οι συνταξιούχοι να είναι τα υποζύγια του προϋπολογισμού. Ψαλίδι στα μεγάλα επιδόματα εκείνων, που παίρνουν υψηλές απολαβές.

Όσοι καταλήστεψαν το δημόσιο κορβανά, να βρεθούν και να κληθούν να πληρώσουν τα σπασμένα. Όταν ο λαός πεισθεί ότι όλοι πληρώνουν, ανάλογα με τα περιουσιακά τους εισοδήματα, δεν θα αντιδράσει σε τυχόν σκληρά μέτρα της κυβέρνησης, η οποία δεν πρόκειται να έχει κανένα πολιτικό κόστος με τα δίκαια μέτρα, που θα πάρει για όλους. Το πνεύμα δικαιοσύνης στις φορολογικές υποχρεώσεις, όπως κατ' επανάληψη τόνισε ο πρωθυπουργός, να πρυτανεύσει παντού. Είναι εντελώς παράλογο ένας κλητήρας του υπουργείου Οικονομικών να έχει μισθό μεγαλύτερο από έναν καθηγητή Λυκείου. Οι καλές προθέσεις, τόσο του Πρωθυπουργού όσο και του υπουργού Οικονομικών, φαίνονται. Αλωνίζουν τας Ευρώπας για να αποκαταστήσουν στους Ευρωπαίους την κλονισθείσα προ πολλού αξιοπιστία τους προς την Ελλάδα. Κοπάζτε τον υπ. Οικονομικών, ο οποίος στις κατ' ιδίαν συνομιλίες του μιλάει με κάποια συστολή, σα να μη θέλει να τους δει κατάματα. Εκεί κατάντησαν την Ελλάδα οι πολιτικοί τυχοδιώκτες του παρελθόντος. Αν η κυβέρνηση θέλει να συνδέσει το όνομά της με ουσιαστικές αλλαγές στα δημοσιονομικά, οφείλει να μην υποκύψει σε απεργιακές κινητοποιήσεις, διαμαρτυρίες και συλλαλητήρια. Η Ελλάδα έφθασε στο τελευταίο σκαλί της κατηφόρας. Χρειάζεται, βέβαια, η κοινή συναίνεση όλων για να βγει η χώρα μας από την κρίση. Πρέπει να συνδράμουν όλοι σ' αυτό. Διαφορετικά, η Ε.Ε. θα μας επιτηρεί αυστηρότερα, θα μας πιέζει συνεχώς για να μας βάλει στο σωστό δρόμο και να μη χρεοκοπήσουμε. Και καλά θα κάνει.

Ειρήνη Κίτσιου

Τό φίδι τοῦ Πλίνιου

(Διήγημα)

στόν Γιώργο Ἀράγη

Η κληματαριά ώριμάζε τούς καρπούς της, στή βορινή πλευρά τοῦ κήπου του, σιωπηλά κάτω ἀπό κίτρινα «πέπλα».

—Τῆς προσφέρει ἀναμφίβολα καί κάποιο εἶδος ἐπικουρικῆς λαμπρότητας, εἶπε δείχνοντάς μου ὁ Γ. τό δίχτυ πού κάλυπτε ὅλα τά κλήματα τῆς πέργολας (προσθέτοντας ἔτσι ἀξία στήν ἐπινόησή του), μά κύρια βρίσκεται ἐδῶ ἴσα ἴσα γιά νά στέλνει ἀπειλητικά σαλπίσματα στίς κίτσες —τρελαίνονται γιά φρούτα— καί στίς κάργιες.

—Δουλειά πού θά τήν ἔκανε τέλεια κι ἓνα φίδι ζωγραφιστό, συνέχισα τότε ἐγώ ἀπότομα, παριστάνοντας τήν ἔξυπνη. Καί γιά νά ὑποστηρίξω τήν τολμηρή μου πρόταση, διηγήθηκα τό νόστιμο παραμυθάκι τοῦ Πλίνιου,¹ ὅπως ἀκριβῶς τό διάβασα στή Φυσική Ἱστορία του, δύο φορές. Ἐκανα τόσο δρόμο, γιά νά ῥθω ὡς ἐδῶ νά τήν καμαρώσω κι αὐτή εἶναι κρυμμένη, τοῦ λέω μετά μέ παράπονο. Ἐτσι πού τή φυλᾶς σάν χανούμισσα, δέν διακρίνω κανένα ἀπ' τά καλά της, μουρμούριζα κιόλας, ἀγανακτισμένη. Ὅμως αὐτός πού τό ἀφτί του δέν ἴδρωνε μοῦ ἀπάντησε αὐστηρά:

—Θά μποῦμε μέσα καί θά τά δεῖς! Ἐσκυψε ὕστερα γιά νά ἐλευθερώσει σέ μιά μεριά τό κίτρινο δίχτυ —μικρές διχάλες κраниᾶς τό κρατοῦσαν στερεωμένο γερά στό ἔδαφος— ὥστε νά δημιουργηθεῖ μικρό ἄνοιγμα, γιά τήν εἴσοδο καί τήν ἔξοδό μας ἀπό ^{κεῖ}κεῖ.

Διαβαίνοντας τό κατώφλι τῆς κληματαριάς ἔμεινα ἔκπληκτη, διότι βρέθηκα ξαφνικά σ' ἓνα μακρόστενο ἄσυλο, ἀπ' ὅπου ἔλειπε (τό

¹ Ἡ Ειρήνη Κίτσιου γεννήθηκε τό 1956 στήν Κόνιτσα. Τελευταῖο βιβλίο της: Ἐκπαιδευτής γρύλων. Φυσικές ἱστορίες (Ζαχαράκης 2008).

¹ Στό 35ο βιβλίο τῆς Φυσικῆς Ἱστορίας τοῦ Πλίνιου ὑπάρχει ἡ ἱστορία μέ τό ζωγραφιστό φίδι πού φόβιζε τά πουλιά, κεφ. XXXVIII (11) §121 (Περί τῆς ἀρχαίας ἐλληνικῆς ζωγραφικῆς, μτφρ. Τάσος Ροῦσος, Ἀλέκος Λεβίδης, Ἄγρα, Ἀθήνα χ.χ.).

νοιωσα άμέσως τουτο δώ) παντελώς ή ιδέα κάθε θανάτου. "Όνειρο ήταν, όνειρο πλεγμένο μέ κληματοβέργες και τσαμπιά: τό γαλάζιο τ' ουρανού άφαντο, πράσινη μου φάνηκε ή έλπίδα. "Έμοιαζε μέ ναό, δέν ξέρω κι εγώ προς τιμήν ποιου θεου, άφου για Βάκχους και Σειληνούς δέν έγινε κουβέντα.

Παραβλέποντας δίχτυα και παραμύθια τότε, λέω μέ τό νοῦ μου: «Περίφημα εἶν' έδῶ!» και δένω, παίρνοντας βαθιά ανάσα, σφιχτά τά χέρια πίσω στις πλάτες. 'Ο άγαπητός μου φίλος πήγε και στάθηκε σε μία άκρη ακίνητος, δίχως να μιλά: όπως τά δέντρα του Πουσέν, πού ένῶ σχεδιάστηκαν υπέροχα, φαίνεται να μή συμμετέχουν καθόλου σ' ό,τι διαδραματίζεται στή σκιά τους.

"Αρχισα να πηγαινοέρχομαι μέσ' στην εξαίσια γαλήνη της κληματαριάς πού ήταν άσπρη, άυλη, φωτεινή και γέμιζε όλο τουτο τό παράξενο έσωτερικό, παρατηρώντας την και μετρώντας τις στιγμές της αγαλλιάσής μου. 'Υπήρχε στον τόπο αυτό κάτι τό άφηρημένο και δύσκολο να τό κατανοήσει κάποιος, μά συγχρόνως πολύ άπλό και ήχηρό σαν καμπάνα. Λογάριαζα, μέ τό φτωχό μου μυαλό, ότι θα μπορούσα ν' άντέξω σε τέτοια όμορφιά κάμποσα μερόνυχτα χωρίς φαί. Κι έτσι όπως συλλαμβάνω εύκολα τά όνειρα (γνωρίζω κόλπα, καλύτερα από κείνα πού μεταχειρίζονται για να πιάνουν τους κακούργους), υπέθεσα πως, αν μου δινόταν ή εύκαιρία, θα κλωθα έδῶ πέρα τις έξωφρενικές μου ιστορίες στην έντέλεια!

Διότι πρώτ' απ' όλα μ' ένέπνεε πολύ ή άρμονία της κατασκευής: ήταν στέρεη, χρήσιμη και γεμάτη χάρη. 'Υστερα αν την υπολόγιζες για ζωγραφικό πίνακα, βρίσκονταν μπροστά σου αρκετά δείγματα ίμπρεσιονιστικά, καθώς τά περιγράμματα των καρπών έμοιαζαν να χάνονται, να σβήνουν άπαλά — τό χρῶμα τους δέν είχε αποχτήσει ακόμα την τελική του απόχρωση. 'Η πάχνη της άνωριμότητας πού τά κάλυπτε, δέν σου επέτρεπε να ξεχωρίσεις αν στις ρῶγες ξεψυχοῦσε τό κόκκινο κι ανασταινόταν τό μαῦρο, ή συνέβαινε έντελῶς τό αντίθετο. Τσαμπιά όλόκληρα ήταν πράσινα και μόνο καμιά μπιλίτσα τους είχε για χρῶμα της τή σκουριά του κάρβουνου — ένα θλιμμένο πολύ κλειστό μῶβ. "Αλλα τόσα έμοιαζαν διάφανα, χρωματισμένα μόλις μέ ρόζ άχνό. Κάθε λίγο και λιγάκι, ανάμεσά τους ξεφύτρωναν παύσεις, όπως στή μουσική, από μοσχάτο λευκό. "Όλη αυτή ή ιστορία έμοιαζε να φανερώνει τή σύγχυση του ζωγράφου, την κατάσταση στην όποία βρίσκεται δηλαδή όταν εργάζεται στην ύπαιθρο, όπου τό φῶς μετακινείται συνε-

χῶς κι ἡ ἀτμόσφαιρα ἀλλάζει ἀπό στιγμή σέ στιγμή, ἐμποδίζοντάς τον, κατά κάποιο τρόπο, νά κατασταλάξει μ' εὐκολία σέ μιά ἰδέα του.

Ἐνῶ παρατηροῦσα ὅμως καί σκεφτόμουν τοῦτα τά πράγματα, ἀντιλήφθηκα ξαφνικά πῶς κάτι ἔλειπε — ὅπωςδῆποτε σημαντικό, ἀλλιῶς σίγουρα δέν θά καταλάβαινα τήν ἔλλειψή του. Ἄρχισα λοιπόν ἀμέσως νά ψάχνω μήπως καί ἀκούσω κάπου τό τραγούδι τους. Μά στήν ἀρχική μου προσπάθεια δέν φανέρωσα παρά σταφύλια ἄγουρα, κρυμμένα ὀλότελα ἀπό φύλλα. Δέν κούνησα, βέβαια, καθόλου τά τσαμπιά πού μόνο ἓνα κομμάτι τους ἦταν ὀρατό· ἐπειδή ἡ εἰκόνα τους, καθῶς τυπωνόταν στή συνείδησή μου, μέ γοήτευε τόσο, ὅσο κι ὀρισμένα μωσαϊκά τῆς ἀρχαιότητος. Ἄλλά μετακίνησα στή συνέχεια καταβάλλοντας ἰδιαίτερη προσπάθεια πολλές κληματόβεργες χλωρές —ἐπεφταν στά πλάγια βαριές καί σέρνονταν στό χῶμα, φορτωμένες μέ σταφύλια ὄλων τῶν εἰδῶν— χωρίς ὡστόσο καί πάλι νά πετύχω τό παραμικρό. Στό τέλος ἀπελπισμένη βγῆκα ἔξω· ἐξέτασα κάθε γωνιά τῆς ἐξωτερική προσεχτικά. Μπά, κι ἐκεῖ κανένα ἴχνος!

—Δέν μοῦ βγάζεις ἀπ' τό μυαλό πῶς ἐδῶ συμβαίνουν πράγματα καί θαύματα, μουρμούριζα, καθῶς ξανάμπαινα μέσα, χωρίς ὅμως στήν πραγματικότητα νά ἀπευθύνομαι σέ κανέναν· γιατί ὁ Γ. ἔμενε ἐντελῶς ἀδιάφορος ὡς πρός αὐτό τό ζήτημα. Σάν ἐκείνους τούς ζωγράφους οἱ ὁποῖοι, ὅταν πετυχαίνουν τό σκοπό τους, δέν ἐνδιαφέρονται πιά γιά τή γνώμη τοῦ κόσμου, ἔστω κι ἂν συνέβηκε ν' ἀφήσουν στό ἔργο τους κάτι ἀτελείωτο (ὡς κι ὁ Ρέμπραντ παράτησε τό ἀριστερό χέρι τοῦ Γιάν Σίξ μοναχά σχεδιασμένο!)

—Τί ἀμπελουργός τσαρλατάνος εἶναι τοῦτος; ἀναρωτήθηκα. Ποιός ξέρεي τί μαγείρευε ἐδῶ μέσα, τόσον καιρό μέ τίς γαλαζόπετρες καί τά τοιαῦτα. Δέν ἄντεξα ἄλλο καί τόν ρώτησα:

—Ποῦ εἶν' αὐτές; (δέν φώναξα τ' ὄνομά του γιά νά τόν αἰφνιδιάσω)

—Ποιές αὐτές; ρωτάει, παριστάνοντας τόν ἀνήξερο.

—Μήν κάνεις πῶς δέν καταλαβαίνεις, τοῦ λέω νευριασμένη, γιά τίς σφῆκες μιλῶ!

—Ἄ! γιά σφῆκες ψάχνεις τόσην ὥρα; Μήν ἀνησυχεῖς ἀπάντησε, μόλις σαπίσει καμιά ρωγίτσα, θά ἐμφανιστοῦν πάραυτα! Σέ διαβεβαιῶ. (Τά φώναζε ὅλ' αὐτά δυνατά καί καθαρά γιά νά τά βάλω φαίνεται καλά στό μυαλό μου, νά πάψω πιά νά τόν ὑποψιάζομαι).

—Παρακολουθοῦν στενά τήν κατάσταση, εἶπε ὕστερα σιγανά, καί γέλασε μόνος του.

Μετά ἀπ' αὐτό, ἡ καρδιά μου ἦρθε στή θέση της καί συνέχισα ἀνενόχλητα —χωρίς ὑποψίες— ν' ἀποθαυμάζω ὅ,τι δέν πρόλαβα. Σέ κάποια στιγμή ὅμως, θέλεις ἡ ὀμορφιά, θέλεις ἡ ἀτμόσφαιρα πού ἦταν ὑγρή καί ζεστή σάν τοῦ τεράριου, μ' ἔκαναν νά νιώσω ἔντονα τήν ἀνάγκη γιά ἔξοδο· νά βγῶ στό λιοπύρι (ἐδῶ καί ὡρα ἦταν μεσημέρι). Ἐντέλει ἡ ἐπιθυμία μου εἶχε τόση δύναμη, ὥστε καθόλου δέν λυπήθηκα πού ἐγκατέλειπα τέτοιο παράδεισο.

Νωρίς τ' ἀπόγευμα φίλησα τόν Γ. σταυρωτά καί κίνησα γιά τό σπίτι! Στήν Ἀσφάκα² ἀποφάσισα νά ξαποστάσω λιγάκι· πλάγιασα κάτω ἀπό μιά θεόρατη βελανιδιά. Τά πουλιά ὅμως δέν ἔλεγαν νά κλείσουν τό στόμα τους. Τότε ἀγρίεψα καί κουνώντας πάνω κάτω τό χέρι μου (ἐννοώντας γερό μπερντάχι), τά μάλωσα μέ ψευτιές, σάν νά 'ταν παιδιά μου: «Τί νά σᾶς κάνω βρωμόπουλα, λησμόνησα τό πρῶί νά βάλω στόν τορβά τό ζωγραφιστό φίδι, ἀλλιῶς θά σᾶς ἔδειχνα 'γώ πὸς' ἀπίδια πιάνει ὁ σάκος σας!» Μοῦ φάνηκε πάντως περίεργο, πού τήν ἴδια στιγμή κιόλας τό βούλωσαν.

Ἀλλά τί τήν ἤθελα τέτοια προκοπή; Ὅση ὡρα κοιμόμουν στή σκιά ἐκείνου τοῦ πανύψηλου δένδρου, παράδερνα μέ κακό ὄνειρο: Ἔτυχε, λέει, νά περπατῶ ἔξω ἀπό τόν κήπο τοῦ Γ. Ἡ κληματαριά, μ' ὅλη τήν ὀμορφιά της ξεσκέπαστη, ἔλαμπε στόν ἥλιο, ὅπως ὁ Παρθενώνας κάτω ἀπ' τόν ἀττικό οὐρανό. Τά «πέπλα» της διπλωμένα, ἦταν προσεκτικά ἀκουμπισμένα σέ μιά γωνιά κι ὁ φίλος μου ἔκοβε βόλτες τριγύρω ἐκεῖ, κρατώντας στήν ἀνοιχτή του ἀγκαλιά μακρόστενη περγαμηνή μέ μιά δεντρογαλιά ζωγραφιστή, μούρλια! Ὅταν πέρασα τήν καγκελόπορτα, στό κεφαλόσκαλο τοῦ σπιτιοῦ του εἶδα τά βιβλία, στοῖβες ὀλόκληρες, καί τά λογοτεχνικά περιοδικά πού φθάνουν ἐδῶ μέ τό ταχυδρομεῖο, κάθε πρῶί, ἀφημένα στό ἔλεος τοῦ Θεοῦ — τοῦ τά στέλνουν ἄνθρωποι πού γράφουν καί καρτεροῦν πάντοτε μ' ἀγωνία τήν κρίση του.

Θυμωμένη, παγιδεύοντάς τον στήν κορφή τοῦ κήπου, ἄρχισα νά τοῦ φωνάζω καί νά τόν παρακαλῶ μαζί: Νά σταματήσει πιά αὐτό τό παιχνίδι, καί νά κοιτάξει ἐπιτέλους τή δουλειά του! Ἐγώ —ἀπολογήθηκα— ἔτσι γι' ἀστεῖο ἀνέφερα τήν ἱστορία τοῦ Πλίνιου...

—Γιά ὄνομα τοῦ Θεοῦ, φίλε μου, (τόν παρακαλοῦσα στόν ὕπνο μου

² Ἀσφάκα: Χωριό πού βρίσκεται πολύ κοντά στά Γιάννενα στό δρόμο γιά τήν Κόνιτσα.

ξανά και ξανά, αγκαλιάζοντάς τον, μαζί με τό φίδι, πανικόβλητη) σύνελθε! Αὐτός ὅμως δέν ἄκουγε. Σέ κάποια στιγμή μάλιστα μοῦ εἶπε ὅτι ἡ μέθοδος πού τοῦ πρότεινα ἀποδείχτηκε ἐξαιρετικά ἀποτελεσματική!

Ἔ! ἀπό κείνη τήν ὥρα κι ἔπειτα, ἄλλο δέν ἔκανα στ' ὄνειρο, παρά, ἔνοχη ὡς τό κόκκαλο, νά τραβῶ τά μαλλιά μου. Διότι τώρα ποιός θά μελετήσει τάχα τόσα βιβλία καί ποιός θά ξεχωρίσει, μανούλα μου, τήν ἥρα ἀπ' τό στάρι;

Σ.Σ. Αναδημοσίευση ἀπό το περιοδικό ΝΕΑ ΕΣΤΙΑ τευχ. 1838

Σοφά Λόγια

«Ρώτησαν το Δαλαί Λάμα. Τι σας προκαλεί τη μεγαλύτερη έκπληξη στην ανθρωπότητα;

Απάντηση: Ο άνθρωπος. Γιατί θυσιάζει την υγεία του για να βγάλει λεφτά. Ὑστερα θυσιάζει τα χρήματά του για ν' ανακτήσει την υγεία του. Και τότε είναι τόσο ανήσυχος για το μέλλον, ὡστε δεν απολαμβάνει το παρόν και ως αποτέλεσμα, αὐτός δεν ζει ούτε στο παρόν ούτε στο μέλλον. Και ζει σα να μη πρόκειται να πεθάνει ποτέ. Και πεθαίνει χωρίς να ἔχει ζήσει ποτέ στην πραγματικότητα».

Από το περιοδικό μας εκδόθηκε το βιβλίο «ΚΟΝΙΤΣΑ»
για τα 100 χρόνια ἀπό την ἀπελευθέρωση,
με ιστορικό περιεχόμενο.

Για τους φίλους του περιοδικού η συμβολική
τιμή 5 € + 3 € ἔξοδα αποστολής.

Πληροφορίες: Τηλ. 26550 22212 & 6979138737

Το Εκκλησιαστικό Γηροκομείο Κόνιτσας

α. Το Εκκλησιαστικό Γηροκομείο Κόνιτσας ανακαινίσθηκε από τα θεμέλιά του. Εγινε ένας σύγχρονος οίκος ευγηρίας με ολιγόκλινα δωμάτια και το καθένα με μπάνιο. Μεγάλη η προσφορά του Γηροκομείου στις ηλικιωμένες (στις μανάδες μας) και στην κοινωνία μας. Ας μακαρίζομε τον ιδρυτή του αείμνηστο Σεβαστιανό. Προσφέρει και δουλειά σε αρκετές κυρίες. Οι φιλοξενούμενες απολαμβάνουν αξιοπρέπειας μέχρι το θάνατό τους. Εχθρός του ανθρώπου είναι και η μοναξιά. Η εκκλησιαστική κουβέντα εκεί είναι ζεστή. Λειτουργεί με δωρεές καλόκαρδων και με την οικονομική συνδρομή του άγαμου κλήρου μας. Μεγάλο προσόν για τον κληρικό η αναργυρία. Σίγουρα η κρίση μείωσε και τις δωρεές.

Λέγεται και έτσι θα είναι ότι την δαπάνη ανακαίνισης καταβάλει δωρητής που θέλει να κρατήσει την ανωνυμία του. Επώνυμα τον ευγνωμονούμε για την προσφορά του στον τόπο μας .

β. Παρατηρώντας κανείς τον πληθυσμό της Κόνιτσας στις μέρες μας διαπιστώνει πόσο μεγάλο μερίδιό του

γέρασε, ακόμη πιο τρανή απόδειξη αυτού του γεγονότος είναι οι καθημερινές κηδείες. Η ανεργία κτύπησε τον ενεργό μας πληθυσμό. Νέοι και νέες μένουν ανύπαντροι και άτεκνοι και έτσι θα οδεύσουν μέχρι το θάνατό τους. Πόσα σπιτικά κατοικούνται από μοναχικά άτομα ή έστω και με συντροφιά μια συνταξιούχο μητέρα. Οι κακές συνθήκες ζωής, που επιβάλλει η κρίση, μειώνει το προσδόκιμο ζωής. Οι συντάξεις γίνονται φιλοδωρήματα. Σε μικρότερη ηλικία οι άνθρωποι θα γεράζουν και θα είναι φορτωμένοι με περισσότερα προβλήματα κυρίως ψυχικής φύσης . Ανθρώπινο είναι να φοβάται κανείς από νωρίς τα μοναχικά γηρατειά. Η μοναξιά είναι χειρότερη και από την ανέχεια. Η κοινωνία μας νωρίς πρέπει να φροντίσει και για αξιοπρεπή οικο ευγηρίας ανδρών. Είναι δική της υποχρέωση. Η κρίση υποχρεωτικά αλλάζει την σειρά των προτεραιοτήτων, ατομικών, οικογενειακών και συλλογικών.

Σεπτέμβριος 2016

Β. ΤΣΙΑΛΙΑΜΑΝΗΣ

Εκδήλωση μνήμης Εθνικής Αντίστασης στην Καλλιθέα Αρίστης

Την 21^η Αυγούστου 2016 στην Καλλιθέα Αρίστης Δ. Ζαγορίου με μια σεμνή τελετή τιμήθηκε ένα λαμπρό εγχείρημα της εθνικής αντίστασης του τόπου μας, που ύψώθηκε στον χώρο του μύθου και έγινε τραγούδι. Η εκδήλωση έγινε στο μνημείο που στήθηκε εκεί το 1985 για το ηρωικό και απόλυτα πετυχημένο κατόρθωμα του 85 Συντάγματος ΕΛΑΣ την 7^η Σεπτεμβρίου 1944 εναντίον του φυλακίου των Ναζί που έδρευε στο Χάνι Γ. Ζωίδη που υπήρχε τότε και καταστράφηκε κατά την επιχείρηση.

Στο λευκό μάρμαρο του απέριπτου μνημείου διαβάσει κανείς:

«ΕΔΩ ΣΤΟ ΟΧΥΡΩΜΕΝΟ ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΝΑΖΗΔΕΣ ΚΑΤΑΚΤΗΤΕΣ ΧΑΝΙ ΚΑΛΛΙΘΕΑΣ ΣΤΙΣ 7-9-1944 ΤΜΗΜΑ ΤΟΥ 85 ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΟΣ ΤΟΥ ΕΛΑΣ ΕΞΟΥΔΕΤΕΡΩΣΕ ΜΕ ΤΕΧΝΑΣΜΑ ΚΑΙ ΠΑΛΙΚΑΡΙΑ ΤΗΝ ΕΧΘΡΙΚΗ ΦΡΟΥΡΑ. ΕΠΕΣΕ ΗΡΩΙΚΑ Ο ΛΑΖΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ ΑΠΟ ΤΟΝ ΠΥΡΓΟ ΚΟΝΙΤΣΑΣ».

Η τελετή συνδιοργανώθηκε από τρεις Δήμους, Ζαγορίου, Καλπακίου, Κονίτσας και από το Παράρτημα Π.Ε.Α.Ε.Α. Κονίτσας. Αρκετός κόσμος την παρακολούθησε με ιδιαίτερα αισθήματα συγκίνησης και περηφάνειας. Μετά την υποδοχή μας από τον κ. Α. Λάκκα και το σύντομο χαιρετισμό του, ακολούθησε επιμνημόσυνη δέηση και κατάθεση στεφανιών από τις οικείες τοπικές και στρατιωτικές αρχές, αλλά και από τους απογόνους των ηρωικών παλληκαριών. Συγκεκριμένα δάφνινα στεφάνια κατέθεσαν οι παρακάτω: η Βουλευτής του ΣΥΡΙΖΑ και εκπρόσωπος της

κυβέρνησης κ. Μ. Τζούφη, ο Δήμαρχος Ζαγορίου κ. Β. Σπύρου, ο Αντιδήμαρχος Δήμου Πωγωνίου κ. Χ. Γκόγκος, ο εκπρόσωπος του Δήμου Κονίτσας κ. Α. Λάκκας, ο Σύνδεσμος Εφέδρων Αξιωματικών Ν. Ιωαννίνων, τα παιδιά και ο εγγονός του ηρωικού παλληκαριού Λάζου Οικονόμου, η Προοδευτική Ένωση της Κοινότητας Πύργου Κονίτσας, η Αδελφότητα Πύργου Κονίτσας, η Κοινότητα Πύργου Κονίτσας, η ΠΕΑΕΑ Κονίτσας, η ΠΕΑΕΑ Ιωαννίνων-Δημοκρατικός Στρατός, ο εκπρόσωπος Αγωνιστών των Δολιανών κ. Δ. Τσούβαλης και ο Πρόεδρος του Πολιτιστικού Συλλόγου Μεσοβουνίου κ.Γρ. Βαφειάδης, εγγονός του Γρ. Κωστόπουλου, ενός από τους οκτώ Μεσοβουνιώτες που πήραν μέρος στο όλο εγχείρημα.

Ακολούθησαν χαιρετισμοί. Πρώτη μίλησε η βουλευτής Μ. Τζούφη που τόνισε ότι η παρουσία όλων και η τελετή γίνεται για να τιμηθεί η ηρωική πράξη των δέκα ψυχωμένων παλληκαριών με επικεφαλής τον Χ. Ζδράβο να επιτεθούν και να εξοντώσουν τη γερμανική φρουρά στο Χάνι της Καλλιθέας, αλλά και το σκοτωμένο παλληκάρι, ο Λάζος Οικονόμου. Μάλιστα ως μέλος της Διακομματικής Κοινοβουλευτικής επιτροπής για τη διεκδίκηση των γερμανικών οφειλών αναφέρθηκε στο πόρισμα στο οποίο για πρώτη φορά και ομόφωνα κατέληξε η Βουλή και θα έρθει για ψήφιση στη Βουλή το Φθινόπωρο. Σύμφωνα με αυτό, το ύψος των οφειλών ανέρχεται στα 270 δις ευρώ, συν τα

10,3 δις ευρώ του αναγκαστικού κατοχικού δανείου, όπως επίσης συν τα 103 δις ευρώ για αποζημιώσεις για τα 558.000 θύματα και τους 80.000 αναπήρους. Στο πόρισμα επίσης περιλαμβάνονται οι απαιτήσεις της πατρίδας μας για τις κλεμμένες αρχαιότητες. Πληροφόρησε ακόμη για τις ενέργειες στις οποίες θα προβεί η ελληνική κυβέρνηση προκειμένου η Γερμανία να πληρώσει ό,τι οφείλει. Όπως χαρακτηριστικά είπε, το όλο θέμα πρώτα θα τεθεί στη Γερμανία και θα αναζητηθεί λύση δια της διπλωματικής οδού, ενώ, αν θα συναντήσει την άρνησή της, θα καταφύγει στα διεθνή δικαστήρια. Έκλεισε την ομιλία της τονίζοντας τη σημασία που έχουν οι τελετές μνήμης για την εθνική αντίσταση, όπως αυτή, για την παιδεία. Υποστήριξε, ορθά, την εισαγωγή στα βιβλία της ιστορίας και της διδασκαλίας της εθνικής αντίστασης, όπως και την ενίσχυση της συστηματικής ιστορικής έρευνας γύρω από αυτή. Οι τόποι θυσίας, όπως αυτός στο Χάνι Καλλιθέας, υπογράμμισε πρέπει να ενισχυθούν από όλους.

Σύντομο χαιρετισμό απηύθυνε ο Δήμαρχος Ζαγορίου, Β. Σπύρου, επισημαίνοντας το ρόλο της συνεργασίας και της ενότητας όλων για την επίτευξη εθνικών στόχων.

Ο πρόεδρος Δημ. Συμβουλίου Δήμου Πωγωνίου κ. Κ. Μάτσας κατέθεσε το σεβασμό και την ευγνωμοσύνη του στα ηρωικά παλληκάρια, ενώ υπενθύμισε πως κάθε περιοχή του τόπου μας, εκτός από το Χάνι Καλλιθέας, είναι και τόπος θυσίας (Κεφαλόβρυσος, Δέμα Γεροπλάτανου, Κεράσοβο κ.α.).

Ο Σωτ. Τουφίδης, ο πρωτεργάτης και

μπροστάρης στο σπήσιμο του συμβολικού και λιτού μνημείου στην Καλλιθέα¹, αλλά και ο ακούραστος ερευνητής και μαχητής στο να μην ξεχαστεί η εθνική αντίσταση του λαού μας, εκφώνησε τέλος τον επετειακό λόγο αναφερόμενος στο χρονικό του παράτολμου τρόπου εξουδετέρωσης της γερμανικής φρουράς². Με απλό και παραστατικό τρόπο εξιστόρησε τα συμβάντα πριν, κατά και μετά την εκτέλεση του όλου εγχειρήματος. Όπως ανέφερε η γερμανική φρουρά (40 άνδρες) είχε εγκατασταθεί εκεί κατά τη διάρκεια της γερμανικής κατοχής και αποτελούσε τμήμα ευρύτερων στρατιωτικών κλιμακίων τοποθετημένων κατά μήκος του συγκοινωνιακού άξονα Κόνιτσας – Ιωαννίνων προκειμένου να ελέγχεται η τυχόν κίνηση και η διάβαση αντιστασιακών οργανώσεων. Το σχέδιο επίθεσης το εμπνεύστηκε και κατέστρωσε ο διοικητής Γ. Καλλιανέσης (Μεσίνης) του 85^{ου} Συντάγματος του ΕΛΑΣ. Το υλοποίησε με 10 επίλεκτους μαχητές – ανάμεσά τους και ένας Ιταλός που είχε αυτομολήσει στον ΕΛΑΣ- με επικεφαλής τον Χ. Ζδράβο, ντυμένοι βλάχικα (βλάχοι και βλαχοπούλες), μεταμφίεση που έπαιξε καίριο ρόλο στην εξαπάτηση και την έλλειψη άμεσης αντίδρασης της γερμανικής φρουράς, καθώς το όλο σχέδιο της επίθεσης στηριζόταν στον αιφνιδιασμό. Ο ίδιος ο Γ. Καλλιανέσης επέβλεπε από ένα ύψωμα 150 μέτρα μακριά από το φυλάκιο μαζί με μια διμοιρία ανδρών, ενώ είχε παρατάξει ακόμη δυο: τη μία, μέσα στη νύχτα, γύρω από τα συρματοπλέγματα του φυλακίου και την άλλη στο ύψωμα Άγιος Χαράλαμπος Μεσοβουνίου. Η ομάδα των 10 ανδρών

‘βλάχων’ διανυκτέρευσε στα Μεσοβουνιώτικα αμπέλια και το χάραμα, με το κρούξιμο του ήλιου στον Κασιδιάρη -όπως προέβλεπε το σχέδιο-, κατέβηκαν στη δημοσιά και βάδισαν για το Χάνι. Όταν έφτασαν, ο φρουρός ζήτησε τα χαρτιά τους. Ο Χ. Ζδράβος μεταμφιεσμένος σε βλάχο, κάνοντας πως τα ψάχνει στο βλάχικο σακούλι, αστραπιαία βγάζει το όπλο που έκρυβε σε αυτό και σκοτώνει το φρουρό. Ακολουθεί σφοδρή μάχη, ενώ σπεύδουν και οι λοιποί άνδρες των διμοιριών του ΕΛΑΣ για βοήθεια. Το αποτέλεσμα νικηφόρο για τα ηρωικά παλληκάρια της εθνικής αντίστασης: η γερμανική φρουρά είχε εξοντωθεί, αφού 25 είχαν σκοτωθεί, 12 πιάστηκαν αιχμάλωτοι και ελάχιστοι διέφυγαν προς το Καλπάκι για βοήθεια. Ωστόσο στη γενναία αυτή μάχη έχασε τη ζωή του ο Λάζος Οικονόμου, ένας από την ηρωική ομάδα των 10, τον οποίο έθαψαν στον δρόμο από Καλλιθέα προς Αρίστη, ενώ τραυματίστηκε ο Ευάγγελος Ντακουβάνος. Οι μαχητές του ΕΛΑΣ μετά το τέλος της μάχης πήραν και φόρτωσαν στα ζώα όσα όπλα μπορούσαν και έφυγαν για την Αρίστη και τα ενδότερα του Ζαγορίου.

Τη γενναία ομάδα θανάτου των 10 παλληκariών αποτελούσαν οι παρακάτω:

- Ζδράβος Χαρίσης, από την Κόνιτσα, αρχηγός της ομάδας,
- Αναστασίου Νάκος, από την Κόνιτσα,
- Μόκας Γιώργος, από τη Φούρκα Κόνιτσας,
- Ντακουβάνος Ευάγγελος, από το Κεράσοβο Κόνιτσας,
- Ντακουβάνος Νικόλαος, από το Κεράσοβο Κόνιτσας,

- Οικονόμου Λάζος, από τον Πύργο Κόνιτσας,
- Τσιάρας Κωνσταντίνος, από τα Γιάννινα,
- Σπύρου Αποστόλης, από τα Πεστιά Ιωαννίνων
- Χασιώτης Χρήστος, από το Δίσπρατο Κόνιτσας,
- Πετατσίνι Βίκτωρ, Ιταλός αντιφασίστας.

Όπως τόνισε Σωτ. Τουφίδης, στην κατοχή έγιναν πολλές και γενναίες μάχες με τον εχθρό, το κατόρθωμα όμως των ανταρτών στο Χάνι Καλλιθέας υπήρξε μοναδικό στην πρωτοτυπία του. Σχεδιάστηκε με φαντασία από τη διοίκηση του ΕΛΑΣ και εκτελέστηκε με απaráμιλλο ηρωισμό από την ομάδα θανάτου των 10 παλληκariών. Η λαμπρή νίκη διαδόθηκε από στόμα σε στόμα στα χρόνια της κατοχής, έκανε πάταγο και γέμισε με χαρά και περηφάνεια το λαό, ενώ γρήγορα η λαϊκή μούσα το απαθανάτισε κάνοντάς το τραγούδι. Υπογράμμισε με έμφαση τη σημασία των τελετών μνήμης για την εθνική αντίσταση ιδιαίτερα για τους νέους που την αγνοούν ή ελάχιστα γνωρίζουν γι αυτή. Ο ίδιος εξέφρασε την επιθυμία μεθερμηνεύοντας τα αισθήματα όλων μας να στηθεί στο χώρο του μνημείου και ο αδριάντας του Λάζου Οικονόμου. Η τελετή έκλεισε με το τραγούδι του Χανιού της Καλλιθέας που εκτέλεσαν ωραία οι κυρίες Β. Κοντοκάλλη και Ι. Τζόμπου από την Αρίστη συνοδευόμενες από τον Δ. Χαντζαρόπουλο από το Μεσοβούνι, που είχε και τον συντονισμό της εκδήλωσης, και το ψάλσιμο του εθνικού ύμνου.

Μια λιτή τελετή λοιπόν, όπως αρμόζει στις τελετές μνήμης και τιμής, για την λαμ-

πρή και νικηφόρα σελίδα της εθνικής αντίστασης του τόπου μας. ΤΙΜΗ ΚΑΙ ΔΟΞΑ σε όλα τα ψυχωμένα παλληκάρια που έπεσαν στις μάχες εθνικής αντίστασης του λαού μας, αλλά και σε όσους έλαβαν μέρος σε αυτή!

ΑΓΛΑΪΑ ΚΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ
Από το Μεσοβούνι Δ. Ζαγορίου

1. Βλ. σχετικά στο βιβλίο που έγραψε ο ίδιος για το μνημείο αυτό και άλλα μνημεία

της εθνικής αντίστασης στην περιοχή μας: Σωτ. Π. Τουφίδη, Μνήμες και Μνημεία, Από την Εθνική Αντίσταση 1941-1944, Ιωάννινα 2007, σσ. 7-26.

2. Βλ. για περισσότερες λεπτομέρειες με τις προσωπικές μαρτυρίες των επιζώντων πρωταγωνιστών το βιβλίο του ίδιου: Σωτ. Π. Τουφίδη, Το Χρονικό της Καλλιθέας (από την Εθνική Αντίσταση), β' έκδοση βελτιωμένη, Γιάννινα 1988.

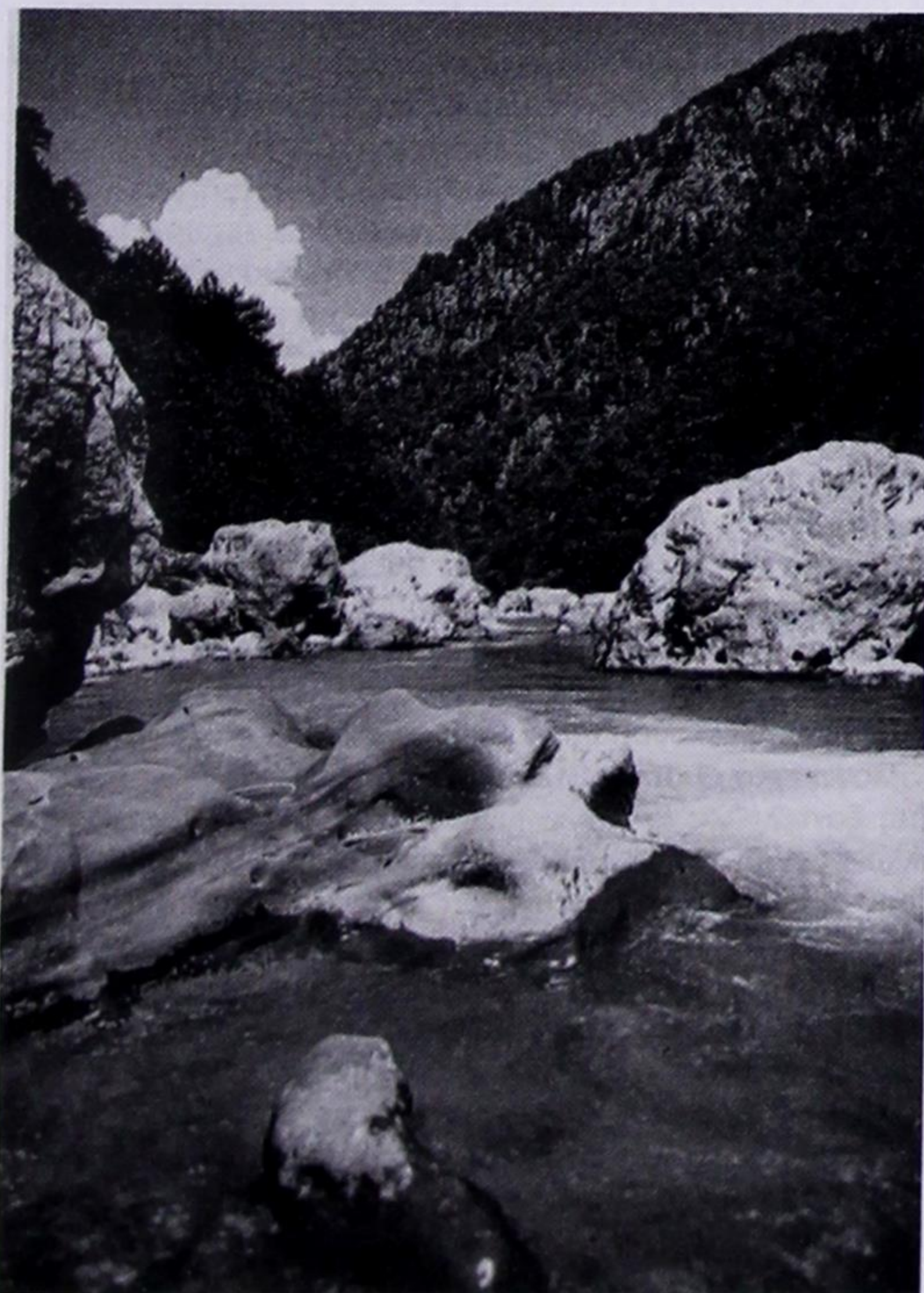
Προς: Δήμαρχο, Πρόεδρο Δημοτικού Συμβουλίου, Δημοτικούς Συμβούλους Δήμου Κόνιτσας, Κόνιτσα

Θέμα: Περιπατητικές διαδρομές στον Δήμο Κόνιτσας

α. Αφορμή για το παρόν κείμενο μού έδωσε τηλεοπτική εκπομπή για τις περιπατητικές διαδρομές στο νησί της Άνδρου, που υπερβαίνουν σε αριθμό τις δεκαέξι και σε χιλιόμετρα τα τριακόσια. Όλα αυτά έγιναν σε μια δεκαετία και με την εθελοντική εργασία των κατοίκων του κυκλαδονησιού, ιδίως των νέων. Τηρήθηκαν όλες οι προδιαγραφές (σήμανση κλπ) και τα μονοπάτια πιστοποιήθηκαν από τον Ευρωπαϊκό Οργανισμό Περιπατητικών Διαδρομών και καταγράφηκαν στον Ευρωπαϊκό Χάρτη Περιπατητικών Διαδρομών. Εκδόθηκαν γι αυτά βιβλία και φυλλάδια σε πολλές γλώσσες με την

συνεργασία ξένων και ντόπιων επιστημόνων, πολλών ειδικοτήτων, που σε κάθε καινούρια έκδοση βελτιώνονται, το δε κείμενό τους είναι και σε ηλεκτρονική μορφή, προσιπό σε κάθε ενδιαφερόμενο. Μέσα από την ανάδειξη των μονοπατιών αναδεικνύονται οι ομορφιές της φύσης, τα μνημεία, η ιστορία, η γεωγραφία και ο πολιτισμός. Η Άνδρος θεωρείται στην Ελλάδα ο σπουδαιότερος περιπατητικός προορισμός. **Αν δεν περπατήσεις έναν τόπο δεν γνωρίζεις τον τόπο.**

β. Κατεξοχήν ορεινός Δήμος που μπορεί να αναδείξει παλιά μονοπάτια είναι ο Δήμος Κόνιτσας με την πληθώρα των οικισμών του, που επικοινωνούσαν πριν γίνουν αμαξιτοί δρόμοι, με μουλαρόδρομους. Με μονοπάτια επικοινωνούσαν οι κάτοικοι των χωριών μας για να πάνε στα χωράφια τους, στα ξωκλήσια, στα Μοναστήρια, στους πανηγυρότοπους, στις στάνες και στους νερόμυλους. Υπάρχουν και τα «επαρχιακά» μονοπάτια που επικοινωνούσε η επαρχία μας μέσω Ζαγορίου με το Μέτσοβο και από την άλλη πλευρά με την Μακεδονία. Όπως μου είπε ο Χαρητάκης Παπαϊωάννου η αναπτυξιακή εταιρεία ΗΠΕΙΡΟΣ συντάσσει μελέτη για μονοπάτι, με παρακλάδια, που θα ξεκινάει από την Κόνιτσα θα φθάνει στο Πληκάτι, θα γυρίζει στο Κεράσοβο και μέσα από τα βλαχοχώρια θα οδηγεί στο Ζαγόρι και από εκεί στο Μέτσοβο. Θα είναι η κεντρι-

κή αρτηρία μονοπατιού, πολυήμερης πορείας με διανυκτερεύσεις στα χωριά μας, που θα διασχίζει όλο τον Δήμο μας και θα τον ενώνει πεζοπορικά με το Ζαγόρι και το Μέτσοβο. Θα είναι μεγάλο έργο για τον πεζοπορικό τουρισμό. Μεγάλα μονοπάτια εκατοντάδων χιλιομέτρων υπάρχουν και στις ΗΠΑ και στην Γερμανία και σε άλλες χώρες.

Τα δασωμένα βουνά μας με την πλούσια πανίδα και κλωρίδα, την αμέτρητη ποικιλία πρασίνου, με τις χαράδρες, τις εξάρσεις, τα βοσκοτόπια, τα εγκαταλειμμένα χωράφια και τις κορυφές, τις πηγές κρυστάλλινων νερών, τους αφρισμένους καταρράκτες και τα τρία φιδίσια ποτάμια μας, τις δύο λουτροπηγές, τα πετρογέφυρα και τους νερόμυλους, τα ξωκλήσια και τα Μοναστήρια, το ιστορικό τους φορτίο λόγω των μαχών του εμφυλίου και ελληνοϊταλικού πολέμου, την γεωφυσική τους σημασία λόγω του ανάγλυφου, είναι ιδανικοί χώροι για το ξαναζωντάνεμα των μονοπατιών. Ιδιαίτερα πιστοποιημένα προσόντα της περιοχής μας είναι ότι το μεγαλύτερο μέρος της ανήκει στο Γεωπάρκο Βίκου-Αώου, στο Εθνικό Πάρκο Βόρειας Πίνδου και στο πρόγραμμα NATURA 2000.

γ. Ο Δήμος διαθέτει πλειάδα μηχανικών και εποχικό δασολόγο. Μπορούν σε συνεργασία με την ΗΠΕΙΡΟΣ και το Δασαρχείο Κόνιτσας να σχεδιάσουν, να σημάνουν σύμφωνα με τις ευρωπαϊκές προδιαγραφές και να αναδείξουν παλιά μονοπάτια. Η διάνοιξη, ο καθαρισμός και η συντήρηση μπορεί να γίνει αφιλοκερδώς από τους κατοίκους, ιδίως τους νέους,

των χωριών μας κατά τους θερινούς μήνες. Οι γιορτές τσίπουρου, που πλήθυναν, δίνουν την δυνατότητα συνεύρεσης και διασκέδασης στα χωριά μας, πέραν όμως αυτών υπάρχουν τα προβλήματα ανάπτυξης της περιοχής μας που ερημώνεται. Στον πεζοπορικό τουρισμό η περιοχή μας έχει συγκριτικά πλεονεκτήματα. Ο πεζοπορικός τουρισμός έχει ήπια μορφή, απευθύνεται σε όλους, ντόπιους και ξένους που αγαπούν τα παρθένα μέρη, όπως τα δικά μας, αναζωογονεί τα χωριά μας με τις επισκέψεις, που δεν περιορίζονται σε ένα χωριό και το σπουδαιότερο είναι ολιγοδάπανος για τις υποδομές σε μέρες οικονομικής κρίσης και έλλειψης ρευστότητας. Αν αναδειχθούν και αναπτυχθούν μονοπάτια θα φανεί και η ανάγκη να ιδρυθεί και λειτουργήσει σχολή, σε επίπεδο ΙΕΚ, για οδηγούς βουνού, κατά την πρόταση του Γιώργου Τάσσου.

δ. Θεωρώ απαράδεκτο μετά από τόσα χρόνια να μην έχει τελειώσει το δημοπρατημένο από ετών έργο της ανάπλασης του μονοπατιού πέτρινη γέφυρα-Μοναστήρι Παναγίας Στομίου και τα χρήματα να παραμένουν «στο συρτάρι» με κίνδυνο να χαθούν. Η ευθύνη βαραίνει την προηγούμενη δημοτική αρχή και την παρούσα, που ήδη πέρασε ένας χρόνος από την θητεία της.

Περιμένω τις απόψεις σας, που δεν συνηθίζετε να εκφράζετε σε προτάσεις μου και το σπουδαιότερο τις ενέργειές σας.

Β. ΤΣΙΑΛΙΑΜΑΝΗΣ

Η ΚΟΝΙΤΣΑ ΚΑΙ ΟΙ ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΕΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Για την πρόοδο του τόπου, νομίζω πως θα πρέπει όλοι μας να παραμερίσουμε για λίγο τα συναισθήματα της νοσταλγίας και να στραφούμε προς την πραγματικότητα και την φοβερή αλήθεια που επικρατεί στην επαρχία μας. Πολλά απ' ό,τι διαβάζω στο περιοδικό «Κόνιτσα» (η αλλού, fb) αφιερώνονται σε παλιές ενθυμήσεις, η ακόμη προβάλλουν την σπάνια και ανεκμετάλλευτη ωραιότητα της φύσης αυτού του κομματιού της πατρίδας μας, πράγμα που καταλαβαίνω και συμμερίζομαι, αλλά αυτό δεν προσφέρει πολλές δυνατότητες στον τόπο και τους κατοίκους της, απαραίτητες για μια εκσυγχρονισμένη ανάπτυξη.

Ο τόπος αυτός, από παλαιά όπως και σήμερα, υποφέρει από την υπερβολική μετανάστευση των κατοίκων (εσωτερικό και εξωτερικό), και είναι αυτή ίσως η πρώτη από τις αιτίες που τον κάνουν να παραμένει ένας από τους πιο φτωχούς της Ελλάδας, αν όχι ο φτωχότερος. Ας μιλήσουμε εδώ για μερικά από τα πιο βασικά ζητήματα, που κατά την γνώμη μου, θα μπορούσαν αναμφισβήτητα να βοηθήσουν στην ανάπτυξη.

Σ' αυτόν τον τόπο λείπουν, πρώτα απ' όλα, οι εκσυγχρονισμένες συγκοινωνιακές επικοινωνίες (δρόμοι υψηλής ταχύτητας, σιδηρόδρομοι, αεροπορικές εμπορικές μεταφορές) απαραίτητες συνθήκες για την ανάπτυξη μιας περιφερειακής επαρχίας. Η καλύτερευση των μετακινήσεων των ανθρώπων και ειδικότερα του εμπορίου και των προϊόντων, προς τα μεγαλύτερα κοινωνικά

και εμπορικά κέντρα, είναι θεμελιώδης για την ανάπτυξη του τόπου. Η Κόνιτσα ζει ακόμη με το δρόμο επικοινωνίας (με τα Γιάννενα) που είχε χαραχθεί και πραγματοποιηθεί με τον εμφύλιο πόλεμο, εκπληρώνοντας στρατηγικούς σκοπούς και επομένως είχε έμμεσο στρατιωτικό λόγο κατασκευής και δεν απέβλεπε στην πολιτική-κοινωνική ανάπτυξη της επαρχίας μας.

Πρέπει σε ένα πρόγραμμα προτεραιότητας να αναπτυχθούν οι συγκοινωνίες με την γειτονική Αλβανία. Πού είναι ο δρόμος που θα συνδέσει την Ελλάδα με την Αλβανία περνώντας από την Κόνιτσα; Για ποιο λόγο δεν πραγματοποιείται αυτή η επικοινωνία που θα προσφέρει πάρα πολλά στον τόπο; Είναι αναγκαίο να γίνουν πιέσεις προς τους πολιτικούς που κυβερνούν την χώρα (βουλευτές, υπουργοί) να αναπτυχθεί και να εκσυγχρονιστεί το δίκτυο της συγκοινωνίας σ' όλη την επαρχία. Αυτό θα πρέπει να γίνει από τις τοπικές πολιτικές αρχές (Δήμαρχος και Πρόεδροι της περιοχής) γιατί είναι αυτοί που αντιπροσωπεύουν την πολιτικο-κοινωνική δύναμη του τόπου.

Είμαστε υπεύθυνοι της τύχης μας όταν αφήνουμε την δωρεά της Γεωργικής σχολής (με χωράφια και κτήρια εξοπλισμένα) να καταστρέφονται ακατοίκητα, αχρησιμοποίητα και ακαλλιέργητα: απαντήστε μας και πληροφορήστε μας κ. Δήμαρχε της Κόνιτσας τι κάνατε για αξιοποίηση αυτού του πλούτου που χωρίς καμιά αμφιβολία έχει να προσφέρει πολλά στον τόπο. Προπολεμικά

το συγκρότημα αυτό είχε λειτουργήσει σαν γεωργική σχολή μέσης εκπαίδευσης. Πολλά παιδιά από την Κόνιτσα και την επαρχία της είχαν εξασφαλίσει την μορφωτική τους εκπαίδευση για την οικονομική και κοινωνική αποκατάστασή τους. Μετά τον παγκόσμιο πόλεμο εγώ θυμάμαι πως είχε λειτουργήσει σαν ορφανοτροφείο (σχολή τεχνών) και μάλιστα για μια μικρή περίοδο, με τον εμφύλιο πόλεμο, είχε μετατραπεί σε στρατιωτικό νοσοκομείο. Ο συγχωρεμένος Ι. Λυμπερόπουλος είχε προσπαθήσει να εκκαθαρίσει την κατάσταση, περνώντας μάλιστα και από την Βοστώνη της Αμερικής όπου βρίσκεται κατατεθειμένη η δωρεά (βλέπε περιοδικό «Κόνιτσα»), αλλά τα πράγματα, χωρίς καμιά επίσημη εξήγηση, έχουν μείνει εκεί και κανένας δεν ενδιαφέρεται πλέον. Κύριε Δήμαρχε της Κόνιτσας δεν νομίζετε πως σ' αυτή την κατάσταση θα πρέπει να σχηματίσετε μια επιτροπή από 2-3 Κονιτσιώτες (ενδεχόμενα να διαμένουν στην Αθήνα) έχοντας σαν κύριο σκοπό να εξετάσει την κατάσταση της δωρεάς και να προτείνει λύσεις για την συστηματική εκμετάλλευση αυτής της περιουσίας που ο παπικιώτης Αναγνωστόπουλος άφησε στους Κονιτσιώτες και τα περίχωρα για την καλύτερη συνθηκών ζωής;

Θα ήθελα να μιλήσω εδώ για ένα ακόμη ζήτημα που θα μπορούσε να προσφέρει πολλά στην περιοχή, εκτός του τουρισμού, που βρίσκεται σε εμβρυακή κατάσταση, ειδικότερα από ζήτημα διαφήμισης. Κάθε φορά που έρχομαι στην Κόνιτσα και βλέπω την απέραντη έκταση της ποταμιάς (χωρίς νερό) ανεκμετάλλευτη, μου επιβεβαιώνει την με-

γάλη αδιαφορία της τοπικής αρχής για την εκμετάλλευση και ανάπτυξη του φυσικού πλούτου του τόπου. Όλοι ξέρουμε πως το νερό του ποταμού Αώου έχει λιγοστεύσει πάρα πολύ, και πως θα μπορούσε να περιοριστεί η κοίτη του νερού σε 10-15 μέτρα πλάτους. Το υπόλοιπο μέρος της ποταμιάς θα μπορούσε να μετατραπεί π.χ. σ' έναν ωραίοτατο αμπελόκηπο και να μοιραστεί στους Κονιτσιώτες και επαρχιώτες γεωργούς. Για ένα τέτοιο έργο, πρώτα απ' όλα, χρειάζονται μεγάλοι οικονομικοί πόροι και είναι πολλοί, ας δούμε εδώ τους πιο σπουδαίους. Θα μπορούσε να επέμβει η Αγροτική Τράπεζα με μακροχρόνια δάνεια, η Ευρώπη, το Ελληνικό Κράτος, η ακόμη ιδιώτες που θα εύρισκαν ενδιαφέρουσα μια τέτοια ιδιωτική χρηματική επένδυση. Σε μια εργασία αυτού του μεγέθους θα μπορούσε να επέμβει η 8η στρατιωτική μεραρχία στην οποία υπάγεται η περιοχή Κόνιτσας. Νομίζω πως σ' ένα τέτοιο μεγάλο τμήμα στρατού δεν πρέπει να λείπουν τα απαραίτητα μηχανικά, τεχνικά και προσωπικά μέσα ώστε να επέμβει στην πρώτη φάση του έργου καθαρίζοντας την ποταμιά και περιορίζοντας την κοίτη του Αώου. Με τον τρόπο αυτό το Ελληνικό κράτος θα μπορούσε να ξεπληρώσει ένα μέρος από την καταστροφή και την καθυστέρηση (σε σύγκριση με την υπόλοιπη Ελλάδα) που έχει υποστεί αυτός ο τόπος.

ΒΑΣ. ΓΚΟΤΖΟΣ-ΕΛΒΕΤΙΑ

Σ.Σ.

Το παρόν άρθρο είχε γραφεί προ καιρού αλλά δεν μπόρεσε να το στείλει ο αείμνηστος Βασίλης, ένθερμος πατριδολάτρης που πονούσε για τον τόπο.

«Η ΜΕΤΑΡΡΥΘΜΙΣΗ ΚΑΙ Η ΠΑΙΔΕΙΑ»

Γράφει ο ΣΩΚΡΑΤΗΣ Μ. ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ

Όσοι ασχολούμαστε με τα προβλήματα της Παιδείας και πρέπει όλοι ν' ασχολούμαστε γονείς, δάσκαλοι, καθηγητές, μαθητές κ.α., έχουμε πολλά προβλήματα. Τι σόι εκπαίδευση θέλουμε; Πώς πρέπει να μορφώνονται τα παιδιά μας; Τί γίνεται στην εκπαίδευση; Διαβάζουμε στον τύπο καθημερινά, θέσεις και αντιθέσεις, ρυθμίσεις και μεταρρυθμίσεις.

Καθαρεύουσα και Δημοτική, Αρχαία η εν μεταφράσει τ' αρχαία, χρόνια εκπαίδευσης κ.λ.π. Το πρόβλημα είναι μεγάλο και σχεδόν, όλες οι Κυβερνήσεις, με τους εκάστοτε Υπουργούς της Εθνικής Παιδείας, τονίζουν, ότι θα λύσουν το πρόβλημα και ξηλώνουν ό,τι έραψαν οι προηγούμενοι. Τραγέλαφος σωστός δηλαδή και συστηματικές επιθέσεις των μεν προς τους δε.

Είναι θέμα πολύ ευρύ και πολύπλευρο. Είναι θέμα εθνικό, κοινωνικό, και πρέπει να μελετηθεί, να φωτιστεί και να δοθεί στον ελληνικό λαό. Το θέμα μας, όμως ξεφεύγει των ορίων του περιοδικού μας. Στους εκπαιδευτικούς είναι γνωστά τα θέματα. Από το 1917, για να μην πάω μακρύτερα, τότε, εδώ και 95 χρόνια, διαρκούς παρουσίας στα ελληνικά γράμματα, με το βιβλίο τα «**ΤΑ ΨΗΛΑ ΒΟΥΝΑ**» του Ζαχαρία Παπαντωνίου και με τη γνωστή μεταρρύθμιση (1917-1920) του Ελευθερίου Βενιζέλου, η οποία πρωτοκαθιέρωνε τη χρήση της

Δημοτικής στο δημοτικό σχολείο.

Όμως με τις πολιτικές αλλαγές αλλάζει και σταματάει και η μεταρρύθμιση και τα βιβλία της ξηλώνονται από τα Σχολεία. Σχηματίζεται επιτροπή «Επιτροπείας» από λίαν συντηρητικούς καθηγητές του Πανεπιστημίου Αθηνών που προτρέπει το 1921 τα βιβλία αυτά να «**καώσι ως έργα ψεύδους και κακοβούλου προθέσεως και να καταδιωχθώσι ποινικώς οι υπαίτιοι**».

Τότε υπερασπίστηκαν την μεταρρύθμιση με σειρά άρθρων στην Εφημερίδα «Νέα Ελλάς» οι άλλοι παιδαγωγοί, Κώστας Σωτηρίου, Μανώλης Τριανταφυλλίδης, Δημήτρης Γληνός, Αλέξανδρος Δελμούζος κ.ά. καθώς και οι Λογοτέχνες Παύλος Νιρβάνας, Γ. Ξενόπουλος, Ζ. Παπαντωνίου κ.ά. για τις αρχές του σύγχρονου ανθρώπου, τις αρχές ανεξαρτησίας και του ελεύθερου πνεύματος της γνώσης και της δημιουργικότητας με άρθρα τους «**Πριν καούν**» (Δελτίο του Εκπαιδευτικού ομίλου 1921, σελ. 177-322).

Οι παλινωδίες, είναι γνωστές οι περιπέτειες, περίοδος Ιω. Μεταξά, Μεταπολεμικές και εμφυλιοπολεμικές περιπέτειες της χώρας και της παιδείας. Έτσι φθάνοντας στα 1964 με τη μεταρρύθμιση των Γ. Παπανδρέου, Ε. Παπανούτσου με τη «**ΔΩΡΕΑΝ ΠΑΙΔΕΙΑ**» και με τα γνωστά:

Εξάχρονο δημοτικό Σχολείο, εννιάχρονη υποχρεωτική εκπαίδευση, κατάρ-

γηση των εισαγωγικών εξετάσεων από το Δημοτικό στο Γυμνάσιο, νέα αναλυτικά προγράμματα, αναδιοργάνωση των κύκλων σπουδών της Μέσης Εκπαίδευσης, αναδιοργάνωση και ενίσχυση της τεχνικής εκπαίδευσης, καθιέρωση της δημοτικής γλώσσας ως ισότιμη της καθαρεύουσας. Καθιέρωση του Ακαδημαϊκού Απολυτηρίου, ίδρυση νέων Πανεπιστημίων, διδασκαλία της αρχαίας γραμματείας από μετάφραση στο Γυμνάσιο, από το πρωτότυπο στο Λύκειο, ίδρυση του παιδαγωγικού Ινστιτούτου κ.λ.π.

Όμως κι αυτή η μεταρρύθμιση καταπολεμήθηκε σφοδρά από την Απριλιανή κατάσταση και επανήλθε στα παλιά, με το επιχείρημα ότι «Η παιδεία μας και οι νέοι μας πάνε να υποδουλωθούν εις τον άθρησκον υλισμόν».

Ευτυχώς μετά την μεταπολίτευση, το 1976 επανέρχεται η του 1964 μεταρρύθμιση¹ και καθιερώνεται πλέον ως επίσημη Γλώσσα του Έθνους η Δημοτική και καταργείται ο τονισμός (μονοτονικό σύστημα). Έκτοτε έγιναν πολλές μεταρρυθμίσεις και αλλαγές καθώς εξελίσσεται η ζωή και ο πολιτισμός. Αλλά εδώ με κομματικές εμπάθειες.

Σήμερα έχουμε νέα αναταραχή στην παιδεία. Επιτροπές, μελέτες, νέα προγράμματα, κι ακόμη οι ειδικοί δεν έχουν

καταλήξει.

Το παρόν άρθρο, παλιού εκπαιδευτικού καταλήγει με την ευχή. Μακάρι να καθίσουν σ' ένα τραπέζι, υπάρχουν βέβαια αντιθέσεις και ιδεοληψίες (νοσηρές εμφανίσεις ορισμένων ιδεών, έμμονες ιδέες κ.ά.).

Πάντοτε όμως υπάρχει και πρέπει να βρεθεί λύση για τη σωστή εκπαίδευση των Ελληνοπαίδων μας. Οι επιτροπές και οι σοφοί για τη νέα μεταρρύθμιση, έτσι την ονομάζουν πάντοτε, πρέπει να έχουν ελευθερία, πνευματική ελευθερία και αξιοπρέπεια για τον άνθρωπο και την εκπαίδευση των νέων μας.

Να θυμούνται πάντοτε, από τον Όμηρο στην «Ιλιάδα» που λέει: **«Αιέν αριστεύειν και υπείροχον έμμεναι άλλων»**, δηλαδή πάντα να αριστεύεις και να ξεπερνάς τους άλλους. Τότε έρχεται πρόοδος, πολιτισμός και οικονομική ελευθερία, και ν' αποβλέπει η Παιδεία μας, η οποιαδήποτε μεταρρύθμιση και εκπαίδευση, στο αρχαίο ρητό, πούλεγε ο Αθηναίος ποιητής Μένανδρος **«Ως χαρίεν άνθρωπος, όταν άνθρωπος η»**. Δηλαδή, πόσο ωραίο πράγμα είναι ο άνθρωπος, όταν είναι άνθρωπος.

Σημείωση:

1. Βέβαια κατά πολύ τροποποιημένη.

ΚΟΙΝΤΑ

**Μην ξεχνάτε
την συνδρομή σας.
Είναι το στήριγμα
του περιοδικού μας.**

ΤΟ ΤΑΧΥΔΡΟΜΕΙΟ ΤΗΣ ΜΟΛΙΣΤΑΣ

(Συνέχεια από το τεύχος 188/2016)

ΜΕΡΟΣ 7ο (τελευταίο)

Τελειώνοντας το αφιέρωμά μας, στο Ταχυδρομείο της Μόλιστας, σ' αυτό το ακροτελεύτιο μέρος, θα θίξουμε τα κεφάλαια.

1. ΚΟΙΝΩΝΙΚΕΣ ΣΧΕΣΕΙΣ ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ

Όλοι, οι μη καταγόμενοι από τη Μόλιστα, υπάλληλοι που αναφέρθηκαν παραπάνω και που κατά καιρούς υπηρέτησαν στο Ταχυδρομείο της, ανεξαρτήτως κατηγορίας, δεν ήταν απόμακροι με τους ντόπιους, ούτε και τους αποσπρέφονταν. Το γεγονός ότι οι περισσότεροι, απ' αυτούς κατάγονταν από την Ήπειρο, είχε τη σημασία του, γιατί η προσαρμογή τους, ήταν ευκολότερη και συντομότερη, αφού είχαν τα ίδια ακούσματα τις ίδιες συνήθειες και την ίδια

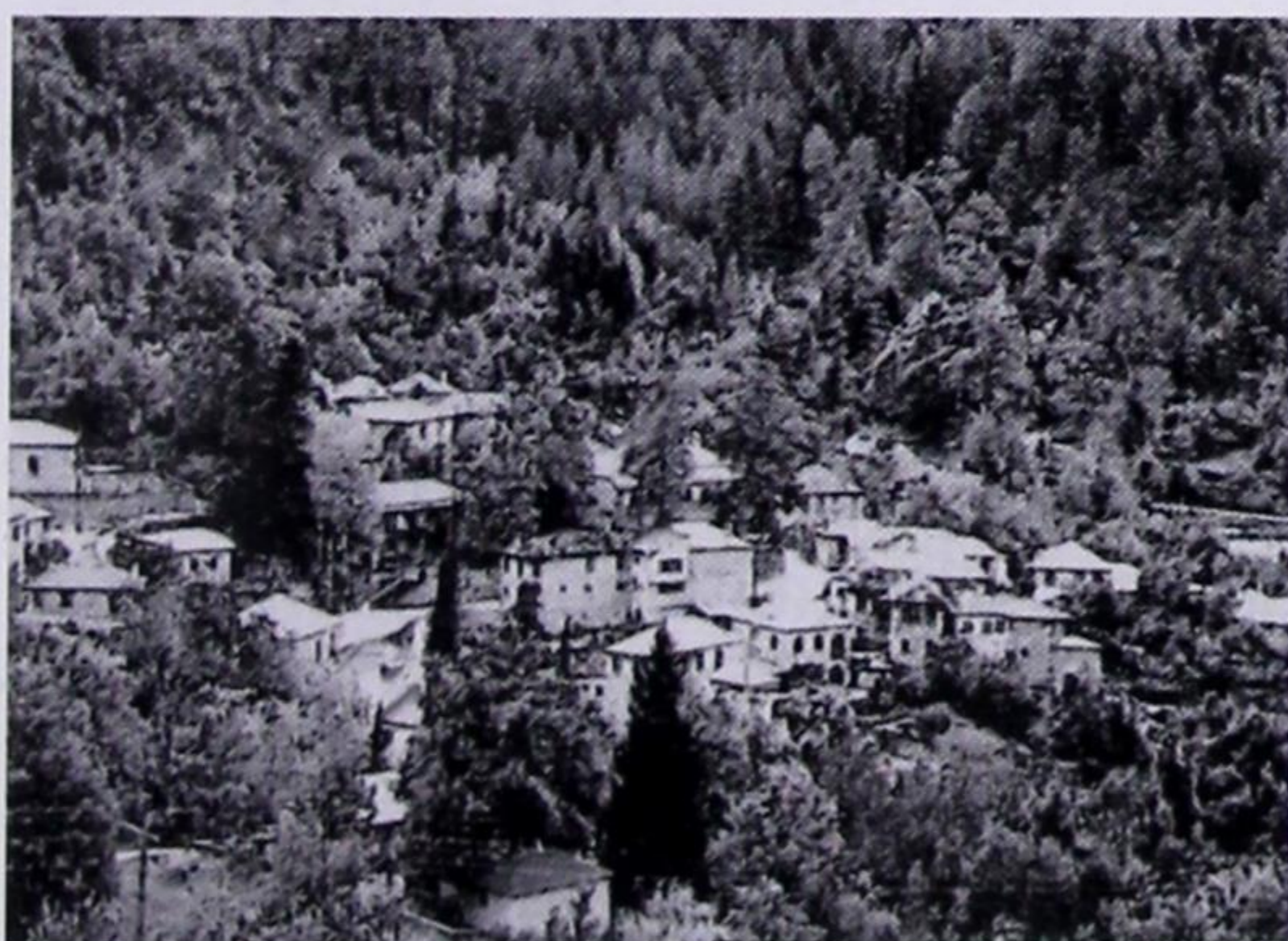
σχεδόν νοοτροπία με τους Μολιστινούς.

Έτσι, η ολότητα, σχεδόν αυτών των υπαλλήλων, είχε αναπτύξει πολύ καλές σχέσεις, με τους κατοίκους της Μόλιστας, οι οποίοι τους άνοιγαν τα σπίτια τους και τους καλοδέχονταν, αλλά κι εκείνοι, απ' τη μεριά τους συμμετείχαν στις διάφορες τοπικές συναθροίσεις (εκκλησιασμό, εθνικές επετείους κλπ) κι έπαιρναν μέρος στις πάμπολλες κοινωνικές εκδηλώσεις όπως ήταν οι ονομαστικές εορτές, οι γάμοι, τα βαφτίσια, τα πανηγύρια και τα ζιαφέτια.

Το μόνο, που απέφευγαν ήταν το καφενείο και τις έντονες συζητήσεις που γίνονταν μέσα σ' αυτό, γιατί δεν ήθελαν να μπερδεύονται στις διαμάχες και σ' εκείνες, που συνήθως είχαν κομματική χροιά και προσέγγιση.

Αρκετοί απ' αυτούς με τα χρόνια, έγιναν και χωριανοί μας και συγκεκριμένα γαμπροί μας, αφού παντρεύτηκαν κοπέλες από τη Μόλιστα ή δασκάλες, που υπηρετούσαν στην Μόλιστα.

Αρχίζοντας απ' τους πίσω προς τους μπρος, ο πρώτος που έγινε σάγαμπρος στο χωριό, στο Μοναστήρι κι έμεινε, για πάντα σ' αυτό ήταν ο Σουλιώτης αγροτικός διανομέας Σταύρος Νούσης. Όπως μου διηγήθηκαν οι Μοναστηριώτες Ευθαλία Κιάκου 96 ετών σήμερα και ο Βασίλειος Παπαγεωργίου και Μιχαήλ Ξεφτέρης 88 ετών ο καθένας τους, πέρυσι το καλοκαίρι που μιλούσαμε, ο συγκεκριμένος ταχυδρόμος παντρεύτη-

Η Μόλιστα και στο κέντρο της το άλλοτε Ταχυδρομείο της.

κε την Αναστασία κόρη του Παπατόλη Παπαγιαννίδη και έκτοτε μετακόμισε απ' το Γανναδιό όπου πιθανότατα, διέμενε ως εργένης στο σπίτι του Μπότου. Το σόι αυτό δεν απαντάται σήμερα στο χωριό - στο Μοναστήρι, γιατί ο γιος του τελευταίου που είχε παντρευτεί την αδελφή της Αναστασίας, τη Γιαννούλα, είχε ξενιτευτεί στο Κογκό, κι έτσι τα γερόντια, μην έχοντας άλλο αποκούμπι, μάζεψαν στο σπίτι τους, αυτό το συγγενικό τους ζευγάρι, για να το έχουν στήριγμα στα έρμα τα γεράματά τους.

Αργότερα στη Μόλιστα, το 1956, παντρεύτηκε ο άλλος αγροτικός διανομέας Δημήτριος Τζήμας, που είχε αντικαταστήσει τον Σταύρο Νούση, απ' το γειτονικό Παλιοσέλι, τη Βασιλική Νάνου, την Κούλα της Σταυρινής, όπως την αποκαλούσαν στο χωριό, ο οποίος αργότερα το 1964 μετατέθηκε και εγκαταστάθηκε οικογενειακώς στην Κόνιτσα.

Σειρά ύστερα, πήρε ένας εκ των προϊσταμένων του Ταχυδρομείου της Μόλιστας, ο Λευκαδίτης Σπύρος Ροντογιάννης ο οποίος παντρεύτηκε στο Γανναδιό την Ανθούλα Βασιλείου, αλλά κι αυτός δεν έμεινε αρκετά στο χωριό, γιατί αργότερα μετατέθηκε στα Γιάννενα, όπου και μετακόμισε οικογενειακώς. Ακολούθησε, μετέπειτα έτερος Προϊστάμενος ο Αθανάσιος Φασούλης, από την κοντινή Λυκόρραχη, ο οποίος παντρεύτηκε τη δασκάλα του χωριού, την κυρία Μυρτώ Τσώνη, από την Αετορράχη Κατσανοχωρίων κι ο οποίος αργότερα μετατέθηκε κι αυτός στα Γιάννενα.

Μονάχα ο πρώτος Προϊστάμενος του Ταχυδρομείου της Μόλιστας ο Χρήστος Λάβαρης δεν εδέεσε να γίνει γαμπρός της παρότι είχε αναπτύξει μια καλή σχέση με τη Μολιστινή δασκάλα Λευκοθέα Πανταζή.

Συγγενική πνευματική σχέση συνήψε αργότερα και άλλος Προϊστάμενος, ο Θεόδωρος Μπενέκος απ' τους Χουλιαράδες αφού βάφτισε τη μικρότερη αδερφή μου την Αλίκη Παπαλάμπρου κι έγινε Νουνός της.

Μερικοί τώρα απ' αυτούς τους υπαλλήλους, τα καλοκαίρια, έφερναν στο χωριό συγγενικά τους πρόσωπα για να το γνωρίσουν και ν' απολαύσουν τη φύση του, όπως ο Θωμάς Τζήμας απ' τα Λέλοβα, που είχε φέρει τ' αδέρφια του Αρσινόη, Ευτέρπη και Αλκιβιάδη κι ο Ιωάννης Παπαζαχαρής, από τα Γιάννενα τον αδερφό του και συνομίληκό μου Σόλωνα.

Παρόμοια περίπτωση ήταν αυτή του Δημητρίου Δάλλα απ' το ελεύθερο ο οποίος για μια δεκαετία και πλέον (1971-1981) μετακόμισε, μονίμως στη Μόλιστα, οικογενειακώς, με τη γυναίκα του την Παναγιώτα και τα δύο τότε ανήλικα τέκνα του, όπως και του παλιότερου Προϊσταμένου Σπυρίδωνα Φαναριώτου, από την Κέρκυρα, που κι αυτός ήρθε κι έμεινε, οικογενειακώς, στο χωριό με τη γυναίκα του και τα δύο ανήλικα αγόρια του.

Στις κοινωνικές σχέσεις μπορούν να συμπεριληφθούν και οι εξυπηρετήσεις που έκαναν αυτοί οι υπάλληλοι, παλιό-

τερα, στους Μολιστινούς, δια μέσου των ταχυδρομικών σάκων, όταν ύστερα από τηλεφωνική συνεννόηση με τους συναδέλφους τους στα Γιάννενα, φρόντιζαν μαζί με την αλληλογραφία, να εγκλείονται και άλλα, αλλότρια προς αυτήν πράγματα, αναγκαία και επείγοντα για τους μόνιμους κατοίκους του χωριού. Το ίδιο συνέβαινε και με τους δύο τελευταίους διευθύνοντες το ταχυδρομείο της Μόλιστας. Τον Κονιτσιώτη Νικόλαο Τσιαλιαμάνη και τον Γιαννιώτη Σωτήριο Μπαράτσα, οι οποίοι ανεβοκατεβαίνοντας προς τα κάτω με τα ιδιόκτητά τους αυτοκίνητα εξυπηρετούσαν ποικιλοτρόπως τους υπερήλικες πλέον κατοίκους που είχαν παραμείνει στο χωριό.

Τέλος αξιομνημόνευτο είναι και το ότι εκείνα τα χρόνια, που η Μόλιστα έσφυζε από ζωή και που όλες οι εκδηλώσεις της γίνονταν, ανοιχτά, στην πλατεία στο μεσοχώρι του χωριού, οι λεγόμενες τότε τοπικές αρχές ή τοπικοί άρχοντες, δηλαδή ο Παπάς, ο Δάσκαλος, ο Γιατρός, ο Πρόεδρος, ο Ενωμοτάρχης, ο Προϊστάμενος, ο Γραμματέας της Κοινότητας και μερικά άλλα σημαίνοντα πρόσωπα της Τοπικής κοινωνίας, μαζεύονταν όλοι μαζί, παρέα, γύρω απ' το μεγάλο τραπέζι, που υπήρχε στον προθάλαμο του Ταχυδρομείου, επάνω στον όροφο κι από κει απ' τη μεγάλη ανοιχτή τζαμαρία απολάμβαναν το γλέντι, τα κλαρίνα και το θέαμα, που εκτυλισσόταν από κάτω στα πόδια τους, μεταξύ εύγλωπων συζητήσεων, άκρατου οίνου, εδεσμάτων και ατελείωτων γελώτων.

Ωραίες εποχές-αξέχαστες, πάμπολλες εκδηλώσεις, γεμάτα-δυνατά χωριά, ατόφιοι-γνήσιοι άνθρωποι, άλλη τάξη, άλλη σειρά, άλλοι καιροί, άλλοι χρόνοι...

2. ΓΡΑΜΜΑ ΚΑΙ ΤΑΧΥΔΡΟΜΕΙΟ ΣΗΜΕΡΑ

Είναι πασίγνωστο ότι το γράμμα και το ταχυδρομείο γενικότερα στις μέρες μας, περνάει μεγάλες δυσκολίες, διέρχεται πρωτόγνωρη κρίση.

Οι άνθρωποι σταμάτησαν να γράφουν και να στέλνουν επιστολές και το γράμμα έπαψε πλέον να είναι στην πρώτη γραμμή επικοινωνίας, παραμέρισε και σιγά-σιγά κατατάχτηκε στη χορεία των προγενέστερων και αρχαιότερων τρόπων ανταπόκρισης, δίνοντας τη θέση του, σε άλλα τελειότερα και πιο σύγχρονα μέσα, τα οποία ανακάλυψε η πρόοδος και η τεχνολογία, όπως είναι το ηλεκτρονικό ταχυδρομείο, το email., το διαδίκτυο, το Internet, το κινητό, τα μηνύματα, το skype και άλλα.

Ωστόσο παρ' όλα αυτά και παρά του ότι ο Ταχυδρόμος σήμερα χτυπώντας το κουδούνι του σπιτιού μας, μας αφήνει συνήθως, μόνο λογαριασμούς και ειδοποιήσεις, για πληρωμές και οφειλές, το γράμμα, ακόμα αντέχει, υπάρχει και διακινείται, όπως μας πληροφορούν δέκα πέντε έλληνες λογοτέχνες γιατί, λένε, σ' όλα αυτά, που μας κατακλύζουν, σήμερα, δεν μπορείς να διακρίνεις, όπως στο γράμμα, ούτε γραφικό χαρακτήρα, ούτε κάτι άλλο προσωπικό και

ιδιαίτερο.

«Το γράμμα θα επιβιώσει γιατί έχει μια μαγεία, που δεν την έχει το email. Μπορείς να το γράψεις με το φως ενός κεριού ή ακόμα και με το αίμα σου» γράφει ο ένας κι ένας άλλος σημειώνει. «Ακόμα επιμένω να στέλνω γράμματα, γιατί η πολυήμερη αναμονή της απάντησης, είναι όλα τα λεφτά.

Γι' αυτό το γράμμα θα ζήσει...».

Κοντά σ' αυτά, θα ήθελα να προσθέσω και και την εύστοχη περικοπή του Βολταίρου για το συμβολισμό του Ταχυδρομείου στην ανθρώπινη διαδρομή, η οποία είναι χαραγμένη, στη μετωπίδα του Κεντρικού Ταχυδρομείου της Νέας Υόρκης και η οποία επιγραμματικά αναφέρει:

«Το Ταχυδρομείο είναι ο σύνδεσμος πασών των υποθέσεων, πασών των συναλλαγών.

Είναι ο συνδετικός κρίκος του εμπορίου και της Βιομηχανίας.

Είναι ο παρηγορητής των πονεμένων ψυχών και των χωρισμένων φύλων.

Διαυτού οι απόντες καθίστανται παρόντες.

Το Ταχυδρομείο είναι η παραμυθία του βίου...»

4. ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Το Ταχυδρομείο της Μόλιστας, αφαιρώντας τα επτά-οκτώ χρόνια κατά τα οποία παρέμεινε κλειστό, λόγω των δύο ενδιάμεσων πολεμικών συρράξεων (ελληνοϊταλικός πόλεμος του 1940 και

εμφύλιος 1947-1948), διάνυσε γεμάτα, περισσότερα από ογδόντα χρόνια λειτουργίας (1913-1998) κατά τα οποία τα απόμακρα ορεινά χωριά μας και οι κάτοικοί τους, τους οποίους εξυπηρέτησε, το αγκάλιασαν, το υποστήριξαν και το εμπιστεύτηκαν, όπως κι αυτό απ' τη μεριά του, στάθηκε πάντοτε δίπλα τους, σ' όλες τις καλές ή δύσκολες στιγμές και καταστάσεις τους, ωφέλιμο, φιλικό εξυπηρετικό.

Το Ταχυδρομείο της Μόλιστας για το χωριό και για όλους τους Μολιστινούς εκείνα τα χρόνια ήταν ένα ενεργό και αναπόσπαστο κομμάτι του, ήταν ένα σημείο καθημερινής ζωής και κίνησης μέσα στο κέντρο του, το μεσοχώρι και τον παλμό του και το σφυγμό του τον ένιωθες, μόλις έμπαινες μέσα στην αίθουσα συναλλαγής του.

Είμαι πεπεισμένος ότι, με τις επτά συνολικά, ενότητες του αφιερώματος στο ταχυδρομείο της Μόλιστας, έδωσα μια πλήρη και ολοκληρωμένη εικόνα, για την ίδρυση, τη λειτουργία και την εξέλιξή του, καθώς και για τις μεταβολές του, το προσωπικό του, το έργο του, τις διακυμάνσεις που πέρασε τις παραστάσεις και τις εντυπώσεις που άφησε, κατά τη διάρκεια της διαδρομής του, στο χωριό και τέλος την απρόσμενη κατάληξή του και το άσχημο τέλος του.

Για αρκετό χρονικό διάστημα και μετά το κλείσιμό του, στο επάνω μέρος της εσωτερικής του εισόδου, εξακολούθησε να παραμένει καρφωμένη, η στενόμακρη, ξύλινη ταμπέλα, με τα κεφαλαία

γράμματα «ΤΑΧΥΔΡΟΜΕΙΟΝ ΜΟΛΙΣΤΗΣ» κι απ' την άλλη πλευρά, προς την πλατεία ακριβώς, στη γωνία, η πρόσθετη εξέχουσα πινακίδα με το σύμβολο και την επιγραφή «ΤΑΧΥΔΡΟΜΙΚΟΝ ΤΑΜΙΕΥΤΗΡΙΟΝ».

Το μόνο που είχε αφαιρεθεί ήταν το από κάτω, στερεωμένο, στον τοίχο, κίτρινο γραμματοκιβώτιο υποδοχής της αλληλογραφίας, ως μη απαραίτητο, πλέον, έτσι όπως είχαν εξελιχθεί τα πράγματα.

Η αναφορά μου σε ορισμένα άλλα στοιχεία και πληροφορίες γενικότερα για την ταχυδρομική υπηρεσία, νομίζω ότι ήταν επιβεβλημένη, γιατί, πρόκειται για την αρχαιότερη κρατική υπηρεσία εν ενεργεία και την πλησιέστερη υπηρεσία στον άνθρωπο, αφού ο δικός της άνθρωπος είναι εκείνος που περνάει, καθημερινά το κατώφλι του σπιτιού μας και μπαίνει μέσα άνετα, άφοβα και με περισσή οικειότητα και εγκαρδιότητα.

Αν, ύστερα απ' όλα, όσα έγραψα, παρέλπει κάτι ουσιώδες, για το ταχυδρομείο της Μόλιστας ή λησμόνησα κάποιιο πρόσωπο-υπάλληλο, που πέρασε και υπηρέτησε σ' αυτό, επιθυμώ να κριθώ επιεικώς γιατί, ύστερα από τόσα χρόνια, που πέρασαν, με κάποια παραλλαγή του λαϊκού στίχου ισχύει το «άνθρωπος είμαι... άνθρωπος είμαι και ξεχνώ».

Τελειώνοντας θέλω να ευχαριστήσω όλους τους αγαπητούς συναδέλφους του Ταχυδρομείου Κόνιτσας, για τις κατά καιρούς διάφορες πληροφορίες, που μου έδωσαν.

Σημείωση:

1. Βιβλίο «Ιστορίες Ταχυδρομείων» έκδοση 2014 δέκα πέντε συνολικά διηγήματα ισάριθμων ελλήνων Λογοτεχνών.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ Χ. ΠΑΠΑΛΑΜΠΡΟΣ
τ. Αν/τής Γεν. Δ/ντής ΕΛ-ΤΑ

Μετεωρολογικά στοιχεία από τον σταθμό του Εθνικού Αστεροσκοπείου Αθηνών στην Κόνιτσα σε συνεργασία με το Metar.gr.

Θέση Σταθμού: Κέντρο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης Κόνιτσας-Πραμάντων (υψόμ. 530m)

Ιστοσελίδα Σταθμού: <http://penteli.meteo.gr/stations/konitsa/>

Ιούλιος 2016

Θερμοκρασία (°C)			Υετός (mm)	Ημέρες βροχής (>0,2mm)	Επικρατών ανέμος
Μέση	Μέγιστη	Ελάχιστη			
25,2	38,4	12,8	33,2	8	ΝΔ

Αύγουστος 2016

Θερμοκρασία (°C)			Υετός (mm)	Ημέρες βροχής (>0,2mm)	Επικρατών ανέμος
Μέση	Μέγιστη	Ελάχιστη			
24,0	37,1	13,1	88,0	4	ΝΔ

ΠΑΝΗΓΥΡΙ ΣΤΟ ΜΟΝΑΣΤΗΡΙ

Πριν δυο χρόνια είχαμε κλείσει την αντίστοιχη επιστολή με την ευχή «...και του χρόνου καλύτερα». Δυστυχώς η ευχή δεν βγήκε αληθινή αφού το περσινό πανηγύρι δεν έγινε για λόγους ανεξάρτητους της θέλησής μας, και στους οποίους δεν θα ήθελα να αναφερθώ τώρα.

Ωστόσο η ευχή βγήκε ολότελα αληθινή φέτος αφού το πανηγύρι μας σημείωσε τη μεγαλύτερη επιτυχία των τελευταίων ετών. Συνέτεινε ο καλός καιρός, συνέπεσε να είναι Παρασκευοσάββατο πράγμα που ερέθισε πολλούς χωριανούς να έρθουν από Αθήνα και αλλού μόνο για το πανηγύρι. Χαρακτηριστικά να αναφέρω ότι το βράδυ του πανηγυριού κοιμήθηκαν στο Μοναστήρι 165 άτομα ενώ μόνο 10 σπίτια δεν “άνοιξαν” όπως λέμε εμείς.

Περάσαμε από σαράντα κύματα με πολλές αντιξοότητες, υπαναχωρήσεις, απειλές για τη διεξαγωγή του πανηγυριού, αλλά το αποτέλεσμα μας αποζημίωσε. Ήταν μια μεγάλη δικαίωση για το Σύλλογο, τα μέλη του αλλά και τη συντριπτική πλειοψηφία των χωριανών μας που στάθηκαν από την αρχή στο πλευρό μας, μας συμπαραστάθηκαν και μας ωθούσαν συνεχώς στη διεξαγωγή του. Τους ευχαριστούμε όλους και τους υποσχόμαστε ότι δεν θα φεισθούμε κόπων ώστε να εκπληρώσουμε πάντα τους στόχους του Συλλόγου.

Στο διήμερο του πανηγυριού το κέφι περίσσεψε, η διάθεση για γλέντι ήταν διάχυτη, και ο χορός ασταμάτητος. Την παραμονή δεχθήκαμε την επίσκεψη των παιδιών από το SUMMER SCHOOL του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων που φιλοξενεί ο Δήμος της Κόνιτσας. Ευχαριστούμε τους επικεφαλής αλλά και τα ίδια τα παιδιά για τη χαρά και το κέφι που έδωσαν σε όλους μας με τη ζωντάνια και τον αυθορμητισμό τους. Νομίζω ήταν η καλύτερη ομάδα παιδιών που μας επισκέφθηκε ποτέ.

Ανήμερα της εορτής του Σωτήρος τη Θεία Λειτουργία τέλεσε ο σεβασμιότατος Μητροπολίτης κ. Ανδρέας που δεν παραλείπει και μας

τιμά πάντα με την παρουσία του. Ο Σύλλογος μετά το τέλος της Λειτουργίας, πρόσφερε στους χωριανούς τα καθιερωμένα λουκούμι και τσίπουρο. Παράλληλα οι καλοί φίλοι του χωριού μας το ζεύγος Παπαευαγγέλου από την Ελευθερούπολη της Καβάλας, τήρησαν και φέτος το έθιμο που οι ίδιοι έχουν καθιερώσει με τους εύγευστους κουραμπιέδες που πρόσφεραν και που καταναλώθηκαν μέχρις ενός.

Το βράδυ κοσμοπλημμύρα κατέκλυσε το χώρο της πλατείας αλλά και όποιο πεζούλι καρέκλα ή πάγκο μπορούσε να τοποθετηθεί εκτός αυτής. Τραγούδι και χορός αδιάκοπα μέχρι τις πρώτες πρωινές ώρες με το συγκρότημα του βιρτουόζου Κώστα Χαλκιά που ήταν το φυτίλι για όλη αυτή την πανδαισία γνήσιου παραδοσιακού γλεντιού. Τους ευχαριστούμε και αυτούς.

Ο Τίμιος Σταυρός έφτασε περίπου τα 250 κιλά λάδι με πλειοδότη το Αντώνη Βέργο του Ευαγγέλου. Να τον βοηθάει πάντα στη ζωή του.

Τέλος νικητές στη λαχειοφόρο του Συλλόγου οι χωριανοί μας Γιώργος Λασπονίκος, Ξεφτέρης Θανάσης και Μαγδαληνή Κιάκου. Πάντα τυχεροί να είναι όλοι τους.

Μια μικρή αναφορά στη γενική συνέλευση του Συλλόγου που διεξήχθη τη επόμενη μέρα στο χώρο του καφενείου. Είχαμε τη μεγαλύτερη συμμετοχή όλων των ετών με πάνω από 70 μέλη και χωριανούς. Αυτό όμως που μας συγκίνησε ήταν η συμμετοχή για πρώτη φορά μιας ομάδας (περίπου 15 με 20) εικοσάρηδων και τριαντάρηδων μη γεννημένων στο χωριό, μελών του Συλλόγου και τους οποίους χειροκροτήσαμε για τη συμμετοχή τους, αφού αυτοί αποτελούν το μέλλον του Συλλόγου αλλά και του χωριού μας.

Κλείνω την επιστολή μας με την ίδια ευχή ...και του χρόνου καλύτερα.

ΓΙΩΡΓΟΣ ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΥ
ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΑΔΕΛΦΟΤΗΤΑΣ ΜΟΝΑΣΤΗΡΙΩΤΩΝ

Το σήμερα δεν είναι χθες

Του Πέτρου Θωμά Μπούνα

Στα Γιάννινα, καθισμένος στο ντιβάνι της κουζίνας, παρακολουθώ το κανάλι της Κέρκυρας με πολυφωνικά τραγούδια. Ανάμεσά του και το «καρδιά μου, κλάψε όσο θες, το σήμερα δεν είναι χθες». Και μούρθαν στο νου μου πολλά «χθες». Χθες με κοντό παντελόνι, την τσάντα στην πλάτη και στο χέρι ένα καυσόξυλο για την σόμπα του σχολείου, μια και το χιόνι ήταν, δεν ήταν ένα μέτρο. Χθες κηρύχτηκε ο Ελληνοϊταλικός πόλεμος, χθες μπήκαν οι Γερμανοί στην Κόνιτσα και τραβήξαμε τα πάνδεινα. Πείνα με το τσουβάλι, αλλά σπάνιο φαινόμενο η κλεψιά. Από αξιοπρέπεια δεν άπλωνες το χέρι για βοήθεια. Χθες μαθητής στο Γυμνάσιο, στρατιώτης, αρρώστιες, δουλειά. Χθες γνώρισα τη μέλλουσα γυναίκα μου, που όσο να παντρευτούμε αλλού αυτή αλλού εγώ και δίναμε κάθε βράδυ για να βλέπουμε ραντεβού όταν είχε φεγγάρι να συναντιόμαστε κοιτώντας το, κάθε βράδυ στις 10. Προχθές ο γάμος, η οικογένεια, άντε να πάρουμε το ένα, άντε το άλλο. Γιατί να έχει ο τάδε «εκείνο» να το πάρουμε και μεις. Πόσα «χθες να θυμηθώ;» Είμαι στα 85 και όλη μου η ζωή ήταν χθες! Το σύντομο της ζωής πόσα τραγούδια δεν το τόνισαν! Και το ωραίο είναι ότι η μουσική που έχουν επενδύσει στα λόγια, αντί να είναι μοιρολόι, είναι γλυκιά, χαρούμενη. Ας έρθουμε όμως στο σήμε-

ρα. Άμα κάνεις προσκλητήριο, θα ακούς όλο «απών». Και όσοι μείναμε μετρημένοι στα δάχτυλα, τι θα αντικρίσεις; Άλλος να περπατάει με δεμένα τα χέρια πίσω στην πλάτη για να ισορροπεί, άλλος με μπαστούνι για να βοηθάει το άλλο πόδι να κάνει ένα βήμα. Άλλος να ξεπατώνεται στο γκούχου-γκούχου από πρόβλημα στο αναπνευστικό και δώσου και άλλα χάπια οι γιατροί. Άσε που οι περισσότεροι (όπως εγώ) δεν ακούνε και λένε όλο ναι και ας είναι η απάντηση όχι. Έχω και έναν φίλο που είναι πιο κουφός από εμένα, αλλά δεν το παραδέχεται. Τα δικά μας κουσούρια δεν τα βλέπουμε, για τους άλλους λέμε ότι τα έχουν. Μπαίνεις στο φαρμακείο με άδεια χέρια και φεύγεις με γεμάτη σακούλα από κουτά και μπουκαλάκια. Και το ωραίο είναι ότι όταν ρωτάς τον άλλον «τι κάνει», να σου λέει «καλά»!!! Για αυτό όταν πάω για καφέ σε καφετέρια προσπαθώ να κάνω παρέα με νεώτερους για να ακούσω και κανένα καλαμπούρι, να γελάσουν λίγο τα χείλη μου. Έρχεται ένας στην παρέα και κάθε μέρα θα ξεφουρνίσει και κάποιο ανέκδοτο, σαν αυτό που μου 'πε χθες και σας το μεταφέρω για να ξεφύγουμε από την παραπάνω ατμόσφαιρα. «Ένας λέει ψάρευε στη λίμνη με καλάμι και σε κάθε ριξιά, έπιανε και από ένα ψάρι. Έβγαζε το αγκίστρι και το ξαναπέταγε στη λίμνη. Ένας άλλο από δίπλα, όσο δολώματα

και αν άλλαζε δεν έπιανε τίποτε. Οπότε, απευθύνεται στον άλλο και τον παρακάλεσε να του δώσει αυτουνού τα ψάρια, γιατί είχε τρία παιδιά, ήταν και άνεργος.

Αααα.... Του λέει ο άλλος, εμένα μου αρέσει αυτή η διαδικασία, για αυτό και μόνο ψαρεύω. Τον ξαναπαρακαλάει ο άλλος και του υπενθυμίζει ότι έχει τρία παιδιά να θρέψει.

Τι με νοιάζει εμένα αν έχεις εσύ παιδιά, σου είπα εγώ να τα κάνεις; Εμ, για, μου άρεσε και εμένα η διαδικασία και τα'κανα!!» Ανένδοτος ο άλλος, τελείωσε όμως και το ανέκδοτο.

Είχαμε καιρό αναγνώστη να ανταμώσουμε. Μου λείψατε και πολλοί μου λένε ότι τους έλειψα. Τους ευχαριστώ. Ίσως να τα ξαναπούμε. Πάντως σας προτρέπω να βάζετε τα κανάλια της

Κέρκυρας γιατί έχουν ωραία τραγούδια, με σοφά λόγια. Το άλλο που λέει «άνοιξα το παράθυρό μου και γέμισαν τα μάτια μου θάλασσα»!!! Εγώ βέβαια όταν πηγαίνω στο σπίτι μου στην Κόνιτσα και ανοίγω το παράθυρο, γεμίζουν τα μάτια μου πράσινο!!! Τόσο πράσινο, όπου κι αν πας, πουθενά δεν θα το βρεις. Αν τότε που τρέχαν αφειδώς προγράμματα της Ευρώπης, είχαν αξιοποιηθεί οι κατασκηνώσεις, θα ήταν διαφορετικά τα πράγματα. Θα γέμιζε η περιοχή με παιδικές φωνές, αλλά και ποδοσφαιρικά σωματεία που θα κάναν προπόνηση σε γεμάτο οξυγόνο και καθαρό αέρα. Αλλά ας ξεχάσουμε ότι όλα ήταν χθες, κι ας τραγουδήσουμε το «διώξε τη λύπη παλικάρι, πάμε μια βόλτα στο φεγγάρι»!!! Κάποτε θα γίνει και αυτό.

ΕΠΙΚΑΙΡΟΙ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΙΣΜΟΙ

ΧΡΙΣΤΟΣ ΑΠ. ΖΑΝΗΣ

Η πολύπλευρη κρίση που βιώνουν οι λαοί της Ευρώπης δημιουργεί ευνοϊκές συνθήκες για την εμφάνιση και δραστηριοποίηση φασιστικών και ναζιστικών μορφωμάτων που απειλούν την Ειρήνη και καλλιεργούν το φόβο και την ανασφάλεια.

Κάθε εκέφρων και σκεπτόμενος άνθρωπος αναλογιζόμενος τα φρικώδη εγκλήματα του φασισμού-ναζισμού σε βάρος της ανθρωπότητας δεν μπορεί παρά να εξοργίζεται όταν υπάρχουν σή-

μερα οργανώσεις που συντάσσονται με τη βαρβαρότητα, τη βία, τον ρατσισμό και την ξενοφοβία.

Ο φασισμός και ο ναζισμός αποτελούν στίγμα στην πολιτισμική πορεία της ανθρωπότητας.

Η συνεισφορά του ελληνικού λαού εναντίον του φασισμού-ναζισμού κατά τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο υπήρξε άθλος υψίστης σημασίας γιατί ανέτρεψε το μύθο «του απήπτητου άξονα» και τους ψυχρούς υπολογισμούς της λογικής.

Το γεγονός αναγνώρισαν εχθροί και «φίλοι» εκφράζοντας το θαυμασμό τους.

Το ουσιαστικό όμως αντίκρισμα και η δικαίωση των θυσιών του λαού μας παραμένουν ζητούμενα.

Ένας μικρός λαός σε αριθμό, «χωρίς σπαθιά και βόλια» αντιστάθηκε σθεναρά στη φασιστική λαίλαπα και έχυσε το αίμα του για την Ελευθερία και την ανθρώπινη αξιοπρέπεια.

Οι σύμμαχοι και η διεθνής διπλωματία τι ρόλο έπαιξαν και παίζουν στην συνέχεια έναντι της πολύπαθης χώρας μας;

Πώς αντιμετώπισαν τα προβλήματα σε μια καθημαγμένη χώρα που πάλευε να σταθεί στα πόδια της; Η όποια οικονομική βοήθεια σε ποια χέρια δόθηκε και σε ποιους σοβαρούς θεσμούς ανατέθηκε ο έλεγχος της διαχείρισης των πόρων; Ποια συμφέροντα εξυπηρετήθηκαν σε βάρος του πολύπαθου λαού;

Τα αρμόδια διεθνή όργανα τι ρόλο έπαιξαν ώστε το αντίκρισμα της όποιας βοήθειας να πιάσει τόπο και να βοηθηθεί η χώρα να βρει το δρόμο της μετά την καταιγίδα;

Ο εμφύλιος σπαραγμός που ακολούθησε είναι έργο μόνον των ελαττωμάτων της φυλής μας ή υποδαυλίστηκε και ενισχύθηκε παντοιοτρόπως για την εξυπηρέτηση άνομων συμφερόντων και πέρα από κάθε ηθική δεοντολογία και νομιμότητα;

Είναι γνωστά τα εγκλήματα που διαπράχτηκαν σε βάρος της χώρας μας από το συνασπισμό των κυρίαρχων δυνάμεων στο πολιτικό και οικονομικό επίπεδο. Και φτάνουμε στο σήμερα που οι τοκογλύφοι και τα όργανά τους επέβαλαν τα μνημόνια για να αρπάξουν την αιματοποτισμένη γη μας και τα σπίτια μας για να οδηγήσουν το λαό στην πλήρη εξαθλίωση.

Το ενορχηστρωμένο σχέδιο εξελίσσεται μεθοδικά. Η Κυβέρνηση νομοθετεί καθ' υπαγόρευση και η αφαίμαξη συνεχίζεται.

Οι ΝΕΟΙ μας μεταναστεύουν για να βρουν δουλειά. Ο ανθός του επιστημονικού και τεχνικού δυναμικού βρίσκει καταφύγιο στις χώρες των εταίρων μας.

Η πατρίδα μας που τους προίκισε και τους ανέδειξε μένει ορφανή και αδύναμη μπροστά στην καταιγίδα που υποσκάπτει τα θεμέλια της ύπαρξής μας.

Μόνη ελπίδα είναι να συνειδητοποιήσουμε ότι η σωτηρία μας βρίσκεται στα δικά μας χέρια και την απόφασή μας να αντιδράσουμε σθεναρά ξεσκεπάζοντας τις απάτες και τα ψεύτικα διλήμματα που προβάλλουν έντεχνα οι αυτουργοί της καταστροφικής πορείας.

Είναι επιτακτική ανάγκη. Ελπίζουμε μένοντας όρθιοι και αγωνιζόμενοι.

ΧΡΙΣΤΟΣ ΑΠ. ΖΑΝΗΣ

Δελτία Τύπου Δήμου Κόνιτσας

Έναρξη Θερινού Πανεπιστημίου Κόνιτσας «Ανθρωπολογία, Εθνογραφία και Συγκριτική Λαογραφία των Βαλκανίων»

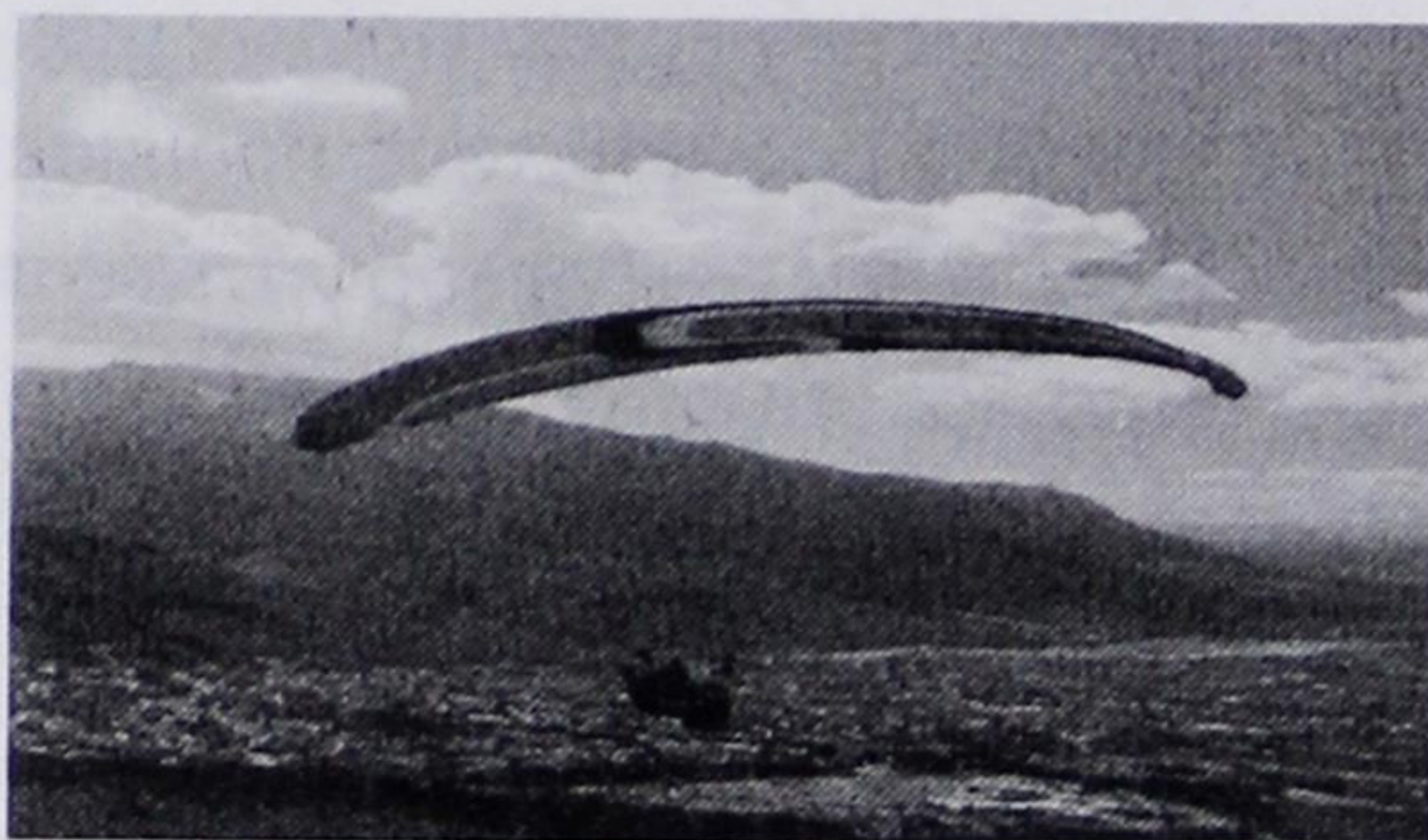
Έγινε την Κυριακή 24 Ιουλίου η τελετή υποδοχής των φοιτητών που θα παρακολουθήσουν το 11ο Summer School, που θα διαρκέσει έως τις 10 Αυγούστου. Κατά τη διάρκεια της τελετής ο Δήμαρχος Κόνιτσας καλωσόρισε τους 65 φοιτητές από 18 διαφορετικές χώρες του κόσμου, από τις Σκανδιναβικές χώρες, τη Ρωσία και την Πολωνία μέχρι την Κίνα, την Ινδία και τη Βραζιλία, και υπογράμμισε την ένθερμη υποστήριξη του Δήμου στον διεθνώς αναγνωρισμένο και

υψηλού ακαδημαϊκού κύρους θεσμό.

Από την πλευρά του ο διευθυντής του Summer School, καθηγητής Βασίλης Νιτσιάκος, ευχαριστώντας τον Δήμαρχο, το Δημοτικό Συμβούλιο αλλά και τις Πρυτανικές αρχές, αναφέρθηκε στο φετινό πρόγραμμα, τονίζοντας ιδιαίτερα τη σημασία της πρακτικής άσκησης στην έρευνα πεδίου των φοιτητών όχι μόνο στην Ήπειρο αλλά και στην Αλβανία και την FYROM.

Έγινε επίσης ιδιαίτερη αναφορά στον κύκλο μαθημάτων για τις προσφυγικές ροές στη Μεσόγειο και τη σύνδεσή τους με την παρουσία προσφύγων στην Κόνιτσα. Στο πρόγραμμα διδάσκουν 20 καθηγητές διεθνούς κύρους από ελληνικά και ξένα Πανεπιστήμια.

Πένταθλος Κόνιτσα 2016

Η Κοινωφελής Επιχείρηση του Δήμου Κόνιτσας ανακοινώνει ότι στα πλαίσια διεξαγωγής του «ΠΕΝΤΑΘΛΟΥ-ΚΟΝΙΤΣΑ 2016» διεξήχθη στον Προφήτη Ηλία Κόνιτσας το άθλημα του Αλεξίπτωτου Πλαγιάς (19-20-21/08/2016) από το Αεραθλητικό Σωματείο Ιωαννίνων και τον Πρόεδρο κ. Μπακαρά Γεώργιο.

Οι στιγμές που μας χάρισαν οι αθλητές του Αλεξίπτωτου Πλαγιάς ήταν μοναδικές.

**Συγχαρητήρια Επιστολή Δημάρχου
Κόνιτσας για τους επιτυχόντες
στις Πανελλήνιες εξετάσεις**

Αγαπητοί απόφοιτοι των Λυκείων του Δήμου Κόνιτσας, θα ήθελα να σας συγχαρώ για την επιτυχία σας στις Ανώτερες και Ανώτατες Σχολές της χώρας μας.

Στο δύσκολο αλλά όμορφο αγώνα σας για την πρόοδο και την επαγγελματική αποκατάσταση αλλά και την κοινωνική σας καταξίωση, με την επιτυχία σας αυτή δικαιωθήκατε, αλλά δικαιώσατε και τον κόπο των γονέων σας και των καθηγητών σας.

Εύχομαι καλή επιτυχία στο νέο στάδιο των σπουδών σας που ξεκινάτε τώρα. Θερμά συγ-

χαρητήρια αξίζουν και στους γονείς και καθηγητές σας που με αγάπη, κόπο και αγωνία μετείχαν στην μεγάλη σας αυτή προσπάθεια.

Απευθυνόμενος και στα παιδιά που δεν πέτυχαν το ποθούμενο αποτέλεσμα, θα ήθελα να τους πω ότι οι Πανελλήνιες εξετάσεις δεν αποτελούν μοναδική ευκαιρία για να πραγματοποιήσουν τα όνειρά τους. Συνεχίστε λοιπόν την προσπάθειά σας και θα δείτε ότι στο τέλος θα πετύχετε εκείνο που ονειρεύεστε.

Ο Δήμος Κόνιτσας με όσες δυνάμεις έχει, θα βρίσκεται δίπλα σε όλους τους αποφοίτους, με ενδιαφέρον για την πρόοδό τους αλλά και αρωγός στις δυσκολίες του.

Ο ΔΗΜΑΡΧΟΣ ΚΟΝΙΤΣΑΣ
ΑΝΔΡΕΑΣ ΠΑΠΑΣΠΥΡΟΥ

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΩΝ ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΩΝ ΕΞΕΤΑΣΕΩΝ 2016

- Ο **Νικόλαος Αντωνίου** του Ευαγγέλου, Διοίκηση Επιχειρήσεων και Οργανισμών (Καλαμάτα) -Τοπικής Αυτοδιοίκησης ΤΕΙ Πελονήσου.
- Ο **Αθανάσιος Γαϊτανίδης** του Σπυρίδωνα, Πολιτικών Μηχανικών ΤΕΙ Θεσ/νίκης.
- Η **Κωνσταντίνα Γκέλη** του Χρήστου, Λογοθεραπείας (Ιωάννινα), ΤΕΙ Ηπείρου.
- Ο **Βασίλειος Εξάρχου** του Νικολάου, Φυσικής (Ιωάννινα), Παν/μιο Ιωαννίνων.
- Η **Βασιλική Ζηκάκη**, του Παντελή, Μαιευτικής (Θεσ/νίκης) ΤΕΙ Θεσ/νίκης.
- Ο **Απόστολος Κατής** του Γεωργίου, Μηχανικών Πληροφορικής Τ.Ε. (Ηράκλειο) ΤΕΙ Κρήτης.
- Η **Βασιλική Κολακέ** του Θωμά, Γεωπονίας, Φυτικής Παραγωγής και Αγροτικού Περι/ντος (Βόλος) Παν/μιο Θεσσαλίας.
- Ο **Γεώργιος Κολιός** του Σταύρου, Διοίκησης Επιχειρήσεων (Λευκάδα) ΤΕΙ Ιονίων Νήσων.
- Ο **Αλέξανδρος Κωσταράς** του Αντωνίου, Μηχανικών Επιστήμης Υλικών, ΤΕΙ Ιωαννίνων.
- Η **Διονυσία Μπαζούκη** του Γεωργίου, Δημόσιας Υγείας και Κοινωνικής Υγείας, ΤΕΙ Αθηνών.
- Η **Ευανθία Μπρούμπα** του Δημητρίου, Διεθνών και Ευρωπαϊκών Σπουδων, Παν/μιο Μακεδονίας.
- **Μάριεμ Ναμπέτ** του Χαμλαουϊ, Διοίκησης Επιχειρήσεων (Λάρισα) ΤΕΙ Θεσσαλίας.
- Η **Νεφέλη-Παρ. Παγανιά** του Κων/νου, Εσωτερικής Αρχιτεκτονικής, Διακ/σης και Σχεδιασμού Αντικειμένων, ΤΕΙ Αθήνας.
- Η **Στεφανία Παππά** του Βύρων, Κοινωνικής Διοίκησης και Πολιτικής Επιστήμης Δημ. Παν. Θράκης
- Η **Κωνσταντίνα Ράγγα** του Λαζάρου, Προσχολικής Αγωγής, ΤΕΙ Ηπείρου.
- Η **Σωτηρία Σδούκου** του Δημητρίου, Τεχνολογίας Ήχου & Μουσικών Οργάνων, (Ληξούρι), ΤΕΙ Ιονίων Νήσων.
- Ο **Δημήτριος Σίββας** του Κοσμά, Μηχανικών Φυσικών Πόρων & Περιβάλλοντος, (Χανιά), ΤΕΙ Κρήτης.
- Ο **Πασχάλης Σπανός** του Γεωργίου Πληροφορικής (Κέρκυρα), Ιόνιο Παν/μιο.
- Η **Ιωάννα-Χρυσούλα Σωτηριάδου**, του Δημητρίου, Προσχολικής Αγωγής, ΤΕΙ Ηπείρου.
- Η **Παρασκευή Τάσσου** του Κων/νου, Ιστορίας (Κέρκυρα), Ιόνιο Παν/μιο.
- Η **Ιουλία Χήρα** του Παναγιώτη, Πλαστικών Τεχνών & Επιστημών της Τέχνης, Παν/μιο Ιωαννίνων.
- Η **Αλεξάνδρα Κυρίτση** του Παντελή, Μαθηματικών, Παν/μιο Ιωαννίνων.
- Η **Ουρανία Μπόνιου** του Χρήστου, Οικονομικών Επιστημών Παν/μιο Ιωαννίνων.
- Ο **Χρήστος-Δαμιανός Σακκάς**, του Νικολάου Μηχανολόγων Μηχανικών και Βιομηχανικού Σχεδιασμού, Τ.Ε. (Κοζάνη), ΤΕΙ Δυτ. Μακεδονίας.
- Ο **Ηλίας Στράτος**, του Χαραλάμπου, Ηλεκτρολόγων Μηχανικών, Τ.Ε. (Κοζάνη), ΤΕΙ Δυτ. Μακεδονίας.
- Ο **Άγγελος Κωσταράς** του Αντωνίου, Πληροφορική (Κέρκυρας), Ιόνιο Παν/μιο.

ΚΑΛΟΚΑΙΡΙΝΕΣ ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ

Φωτ. Π. Τσιγκούλη

ΔΕΛΤΙΟ ΤΥΠΟΥ

ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ ΚΟΝΙΤΣΑΣ

Α. 5η Καλοκαιρινή εκστρατεία ανάγνωσης και δημιουργικότητας «ΓΙΝΕ ΕΞΕΡΕΥΝΗΤΗΣ ΤΟΥ ΚΟΣΜΟΥ»

Αφιερωμένη στην έννοια της εξερεύνησης ήταν η Καλοκαιρινή Εκστρατεία για την προώθηση της ανάγνωσης και της δημιουργικότητας 2016, της Εθνικής Βιβλιοθήκης της Ελλάδος. Από τις 16 Ιουνίου ως τις 2 Αυγούστου τα παιδιά αναλάμβαναν κάθε μέρα μια αποστολή: με αφετηρία τη βιβλιοθήκη και οδηγό ένα προσωπικό ημερολόγιο εξερεύνησης, παρατήρησαν, συνέκριναν, κατέγραψαν και δημιούργησαν με τον δικό τους τρόπο.

Η βιβλιοθήκη μας και τα 430 παιδιά που παρακολούθησαν τις δράσεις της, έλαβαν μέρος σε ένα πανελλήνιο παιχνίδι που ανέδειξε δεινούς εξερευνητές και ταυτόχρονα δημιούργησε νέες δυνατότητες συνεργασίας και επικοινωνίας μεταξύ των 140 βιβλιοθηκών του Δικτύου, ως κέντρα γνώσης και δημιουργικότητας σε κάθε κοινότητα.

«Εξερευνήσαμε» τρία καλοκαιρινά αντικείμενα, ένα φτερό, την εικόνα ενός ελέφαντα, κά-

τι μέσα από το οποίο βλέπεις, μια καρτ ποστάλ, ένα κομμάτι σύρμα, μια φωτογραφία των παιδιών, κάτι μπλε, τον αριθμό 5, διαφορετικά είδη φύλλων, ένα μνημείο, μια χάρτινη σακούλα, διαφορετικά μπαχαρικά και αρωματικά βότανα, την εικόνα ενός πρωταγωνιστή, ένα συνδετήρα, έναν φανταστικό τόπο, μια μηχανή, μια λέξη από τον εγκυκλοπαίδεια, κάτι μικροσκοπικό, κάτι φανταστικό και ένα σπιτικό.

Μέσα από 25 διαφορετικά δημιουργικά εργαστήρια ορίгами, κόμικ, φωτογραφίας, κουκλοθεάτρου, εικαστικών, ποίησης, κίνησης, καταγραφής των μνημείων της πόλης, κινηματογράφου, κατασκευών, πειραμάτων, αρχιτεκτονικής, χαρτογράφησης και αφήγησης τα παιδιά εξερεύνησαν τον κόσμο και συνέθεσαν τη δική τους γνώση.

Ευχαριστούμε θερμά τους εμπνευστές εθελοντές μας Παναγιώτα Κυρτζόγλου, Μαίρη Γοργόλη, Άρη Σιχλιμίρη, Θωμά Καραφέρη, Μαριάνθη Νούτσου, Μαρίκα Παγανιά, Κωνσταντίνο Σκορδά και Εύη Οικονόμου, καθώς και τη «Λέσχη Δημιουργικής Φωτογραφίας Ιωαννίνων- Φωτόραση» και το «Κέντρο Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης

Κόνιτσας», χωρίς την πολύτιμη βοήθεια των οποίων δεν θα ήταν δυνατή η πραγματοποίηση πολλών από των δράσεών μας.

Ευχαριστούμε επίσης, όλα τα παιδιά και τους γονείς που μας εμπιστεύτηκαν για 5η συνεχή χρονιά και επέλεξαν να περάσουν το καλοκαίρι τους στη Δημόσια Βιβλιοθήκη Κόνιτσας. Για εμάς είναι πολύ μεγάλη η χαρά να τα βλέπουμε να μεγαλώνουν στους χώρους μας και να μας χαρίζουν καθημερινά λίγη από τη χαρά και την ανεμελιά της ηλικίας τους!

B. Ημερίδα για το πρόγραμμα «BALKANEANA»

Στις 22 Αυγούστου πραγματοποιήθηκε στην αίθουσα εκδηλώσεων της Βιβλιοθήκης ημερίδα με θέμα «Ανάδειξη και αξιοποίηση της πολιτιστικής κληρονομιάς» στα πλαίσια του έργου «Balkanearna: A European Digital Library Initiative for the Cross Border Area of Greece and Albania», που υλοποιήθηκε στο πλαίσιο του Διασυνοριακού Προγράμματος IPA «Ελλάδα- Αλβανία 2007-2013» και συγχρηματοδοτήθηκε κατά 75% από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ) και κατά 25% από εθνικούς πόρους.

Στην ημερίδα παρουσιάστηκε αναλυτικά το πρόγραμμα «BALKANEANA» που αφορά στην ψηφιοποίηση και ηλεκτρονική διάθεση μέσω ψηφιακής πλατφόρμας ([plore\) 1000 έντυπων τεκμηρίων, 100 ωρών οπτικοακουστικού υλικού και 500 φωτογραφιών με θέμα την περιοχή της Κόνιτσας καθώς και την ευρύτερη διασυνοριακή περιοχή Ελλάδας-Αλβανίας.](http://www.balkanearna.eu/ex-</p>
</div>
<div data-bbox=)

Χαιρετισμό απηύθυναν ο διευθυντής της Βιβλιοθήκης κος. Ευάγγελος Κυρίτσης, ο δήμαρχος Κόνιτσας κος. Ανδρέας Παπασταύρου, η Πρόεδρος του Εφορευτικού Συμβουλίου της Βιβλιοθήκης κα. Φρειδερίκη Παπαθεμιστοκλέους-Γαϊτανίδου και η Αντιδήμαρχος Κόνιτσας και μέλος του Εφορευτικού Συμβουλίου της Βιβλιοθήκης κα. Αικατερίνη Δημάρατου- Καναβούρα.

Εισηγητές ήταν η κα. Κωνσταντινιά Χαλκιά με θέμα «Ψηφιοποίηση και τεκμηρίωση έντυπου υλικού», η κα. Καλλιόπη Στάρα με θέμα «Αναπαραστάσεις και ιστορίες για τη φύση, τους ανθρώπους και τον πολιτισμό της Κόνιτσας σε μια ψηφιακή βιβλιοθήκη» και η κα. Aurora Lazar με θέμα «Αναπαλαίωση και ψηφιοποίηση της Δημοτικής Βιβλιοθήκης Αργυροκάστρου». Οι καθηγητές του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων Ιωάννης Φούντος και Βασίλειος Νιτσιάκος ανέπτυξαν θέματα που αφορούν τις «Τεχνολογίες Ψηφιακών Βιβλιοθηκών» και την «Πολιτισμική γεωγραφία του ελληνο-αλβανικού συνόρου» αντίστοιχα. Ο σύμβουλος επιχειρήσεων Θεόδωρος Αλεξίου εισηγήθηκε το θέμα της «Επιχειρηματικής Αξιοποίησης του πολιτισμού».

© www.photoraptis.gr - 6975578625

ΕΠΙΣΤΟΛΗ...

Αξ/με κ. Διευ/ντά παρακαλώ να δημοσιεύσετε στο περιοδικό « Κόνιτσα» τα θερμά μου συγχαρητήρια στον κ. Ιωάννη Γ. Παπαϊωάννου για το Δημοσίευμά του στο περιοδικό Κόνιτσα την χρονική περίοδο Μάρτη- Απρίλη 2016, σχετικά με την ίδρυση και λειτουργία του Νοσηλευτηρίου του Ε.Ε.Σ. στην Κόνιτσα από το έτος 1949, και μετέπειτα Νοσοκομείου αυτού, που έγινε επί Δημαρχίας Ευγενίου Χούσου, για να γνωρίζουν οι νέοι Κονιτσιώτες και οι μετά από αυτούς, εκείνους που έθεσαν έστω και ένα μικρό λιθαράκι για την ευημερία των κατοίκων.

Λυπάμαι μόνο που ο αγαπητός Ιωάννης Παπαϊωάννου παρέλειψε να συμπεριλάβει το γεγονός, ότι ενώπιον της Α.Μ. Βασίλισσας Φρειδερίκης και όλων των προσκεκλημένων στα εγκαίνια του Νοσοκομείου, ο πρόεδρος του Ε.Ε.Σ.- Ελλάδος Γεωργακόπουλος με κάλεσε και ανοίγοντας ένα μεγάλο βιβλίο σε επήκουον όλων των παραπάνω μου είπε:

Δεσποινίς Χούσου να ξέρετε ότι το Νοσοκομείο που εγκαινιάζουμε σήμερα θα είναι πάντα συνδεδεμένο με το όνομα της οικογένειάς σου. Αυτό έγινε διότι ο πατέρας μου είχε πεθάνει και δεν

μπόρεσε να χαρεί για το λιθαράκι που είχε βάλει.

Δεν αμφισβητώ το ενδιαφέρον για το αίτημα της κ. Πλήθα καθόσον ως εκπρόσωπος της υπηρεσίας της ανέφερε το πρόβλημα που αντιμετώπιζε, όπως κάνουν όλοι οι προϊστάμενοι υπηρεσιών σε ανάλογες περιπτώσεις. Αυτό εν προκειμένω αναφέρεται για να μην λησμονούνται οι προσπάθειες εκείνων, που ανιδιοτελώς, δίνουν τα πάντα για την ολότητα.

Η κ. Φαίδρα-Φερούκα=Γουσγούνη-Διπλ/χος αδελφή του Ε.Ε.Σ.- από την Ελάτη Ζαγορίου πρέπει να θυμάται ό,τι έγινε μεταξύ του προέδρου του Ε.Ε.Σ. Ελλάδος και εμού στα εγκαίνια το Νοσοκομείου και παρουσία όλων, προσκεκλημένων και μη.

Ευχαριστώ για τη φιλοξενία

ANNA EYΓ. ΧΟΥΣΟΥ

Σ.Σ. Ξαναδημοσιεύουμε την παραπάνω επιστολή γιατί ο «ηλεκτρονικός δαίμονας» του τυπογραφείου παρέλειψε μια πρόταση και ζητούμε συγγνώμη από την αγαπητή επιστολογράφο.

Φίλε του περιοδικού θυμήσου, έστειλες τη συνδρομή σου;

«ΠΕΚΛΑΡΙ-ΙΣΤΟΡΙΑ ΚΑΙ ΠΑΡΑΔΟΣΗ»

Ως πάρεδρος της Κοινότητας Πηγής και ως Πεκλαρίτης αισθάνομαι την ανάγκη να εκφράσω μέσω του περιοδικού σας τα θερμά μου συγχαρητήρια στο συγχωριανό μας κ. Κώστα Γ. Κίτσιο για το βιβλίο που πρόσφατα εξέδωσε με τίτλο: «Πεκλάρι-Ιστορία και Παράδοση».

Είναι ένα αξιόλογο σύγγραμμα στο οποίο ο σεβαστός και ταλαντούχος κ. Κώστας Κίτσιος με την εκφραστική του δεινότητα, την περιγραφική και μεταδοτική ικανότητα που τον διακρίνει αναφέρεται όχι μόνο στην ιστορία του χωριού, αλλά και στα ήθη και έθιμά μας, καθώς και στις δραστηριότητες του εξωραϊστικού και πολιτιστικού συλλόγου Πηγής και της Αδελφότητας Πηγιωτών - Νικανοριωτών.

Το πλήθος των φωτογραφιών μεταφέρει τον αναγνώστη στον τόπο, το χρόνο και την παράδοση του χωριού μας. Προσωπικά με συγκίνησε ιδιαίτερα ο ζωντανός και παραστατικός τρόπος παρουσίασης της ιστορίας του χωριού αλλά και η συμβολή σημαντικών προσώπων που έπαιξαν ρόλο στη ζωή του, ιδιαίτερα του αείμνηστου Γεώργιου Καραγιάννη, μεγάλου ευεργέτη του χωριού.

Θεωρώ αναγκαίο να τονίσω ότι το βιβλίο αυτό εκδόθηκε με δαπάνη του συγγραφέα και διανέμεται ως επί το πλείστον δωρεάν.

Του αξίζουν λοιπόν θερμά συγχαρη-

τήρια. Εύχομαι από τα βάθη της καρδιάς μου ο Θεός να του χαρίσει υγεία, αλλά και θερμό ζήλο, ώστε να συνεχίσει την καταγραφή και παρουσίαση των ιστοριών και παραδόσεων του χωριού μας, για να διατηρηθεί άσβεστη η μνήμη των παλαιότερων αλλά και να διδασκόμαστε από τη σοφία των προγόνων μας, εμείς οι νεότεροι

Βασίλειος Σπανός

Μνημόσυνο

προς τιμή του ιερέως Χρήστου
Καλλιντέρη στην Πηγή Κόνιτσας

Την Κυριακή 31 Ιουλίου 2016 η εκκλησιαστική επιτροπή της κοινότητας Πηγής τέλεσε στον ιερό ναό αγίου Γεωργίου αρχιερατικό μνημόσυνο προς τιμή του μακαριστού ιερέα Χρήστου Καλλιντέρη, ο οποίος για τριάντα χρόνια υπηρέτησε ως εφημέριος του χωριού.

Πάνδημη από τους Πεκλαρίτες και όχι μόνο ήταν η συμμετοχή σ' αυτό το μνημόσυνο τιμής και ευγνωμοσύνης. Ο πρόεδρος της Κοινότητας Πηγής κ. Βασίλειος Σπανός εκφράζοντας τα αισθήματα όλων των κατοίκων του χωριού είπε τα εξής:

«Σεβασμιώτατε, σεβατοί πατέρες, Κύριε Δήμαρχε, κυρίες και κύριοι αγαπητοί χωριανοί

Το σημερινό μνημόσυνο του μακαριστού πατέρα Χρήστου Καλλιντέρη αποτελεί για εμάς ένα ελάχιστον δείγμα τιμής και ευγνωμοσύνης για όσα προσέφερε υπηρετώντας τριάντα (30) χρόνια ως ιερέας στο χωριό μας.

Ο μακαριστός πατήρ Χρήστος ήρθε νεότερος στο χωριό μας και αφοσιώθηκε με πολύ ζήλο στα ιερατικά του καθήκοντα. Μέχρι το τέλος της ζωής μας θα ηχεί σ' αυτιά μας η μελωδική του φωνή κατά τη διάρκεια των ακολουθιών.

Ιδιαίτερα όμως θα ήθελα να τονίσω ότι ταυτίστηκε μαζί μας κι εμείς ταυτιστήκαμε μαζί του. Μοιράστηκε μαζί μας τις χαρές και τις λύπες, τη φτώχεια και τα βάσανα. Προσπαθούσε με αξιοθαύμαστη υπομονή, καρτερικότητα και πατρική στοργή να συμπαρασταθεί σ' όλους τους χωριανούς χωρίς διάκριση, συμβουλευοντάς τους με σύνεση και σοφία.

Αλλά και στους νεότερους δίδασκε το Ευαγγέλιο με απλοϊκό τρόπο, ήταν όμως και το ασφαλές καταφύγιο, αφού άνοιγε διάπλατα την πατρική αγκαλιά του και με γλυκό και ήρεμο τρόπο επισήμανε τα λάθη τους και οδηγούσε στην πνευματική ζωή. Γι' αυτό το ήθος και ο χαρακτήρας του μας έχουν σημαδέψει όλους. Ο πατήρ Χρήστος με την ευλάβεια και την απλότητά του μεταλαμπάδευσε στις ψυχές όλων των χωριανών την αγάπη για την Εκκλησία, το σεβασμό στην ιερότητα του χώρου, την προσοχή και την αφοσίωση στη διάρκεια των ακολουθιών.

Στο χωριό μας δημιούργησε την οικογένειά του και ανέθρεψε τα παιδιά του με υποδειγματικό τρόπο και έγινε έτσι ένα ζωντανό πρότυπο σωστού και τίμιου οικογενειάρχη για τους δικούς μας πατεράδες.

Σαν εφημέριος του χωριού μας αγάπησε όλους και το απέδειξε και η επίσκεψή του στο χωριό λίγες μέρες πριν αναχωρήσει από το μάταιο αυτό κόσμο και με συγκίνηση έψαλε το Απολυτίκιο του Αγίου Γεωργίου.

Γι' αυτό ο πατήρ Χρήστος θα είναι πάντα ζωντανός στις καρδιές όλων μας.

Ας είναι αιωνία η μνήμη του».

Στο τέλος ο σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Δρυϊνουπόλεως, Πωγωνιανής και Κονίτσης κ. Ανδρέας επαίνεσε την πρωτοβουλία αυτή και ευχήθηκε τέτοιες εκδηλώσεις τιμής και ευγνωμοσύνης να βρουν κι άλλους μιμητές στην επαρχία μας.

«Το χωριό μου το Πεκλάρι» «ΙΣΤΟΡΙΑ ΚΑΙ ΠΑΡΑΔΟΣΗ»

Κώστας Γ. Κίτσιος

Κυκλοφόρησε πρόσφατα το πόνημά μου με τον παραπάνω τίτλο. Με την προσπάθειά μου αυτή δεν διεκδικώ συγγραφικές δάφνες, αλλά σαν απλός Πεκλαρίτης στρατευμένος στα κοινά του τόπου μας, παραδίδω το πόνημά μου αυτό στην κρίση των αναγνωστών μου με σεβασμό.

Πολύτιμο βοηθό στη δημιουργία και Δομή του πονήματός μου, απετέλεσε το αξιόλογο περιοδικό «ΚΟΝΙΤΣΑ» συλλέγοντας και συναρμολογώντας το κατάλληλο υλικό από την ύλη που κατά καιρούς έχει φιλοξενηθεί στις σελίδες του. Ο αξιόλογος φίλος Σωτήρης Τουφίδης “Δ/ντής και εκδότης” του περιοδικού μας «ΚΟΝΙΤΣΑ» προσφέρει με τους πολύτιμους συ-

νεργάτες του ιστορικό έργο: αναδιφώντας την παράδοση τα ήθη και έθιμα να αναθymούνται οι παλιοί και να διδάσκονται οι νέοι. Η πνευματική του προσφορά και το ιεραποστολικό του έργο, θα μείνουν ανεξίτηλα στο διάβα του χρόνου.

«Φίλε Σωτήρη»

Είμαι ευγνώμων, γιατί έσκυψες στις σελίδες του πονήματός μου και με την γλαφυρότητα του συγγραφικού και φιλολογικού λόγου, αξιολόγησες την προσπάθειά μου και με ενέταξες στους μικρούς λαογράφους του τόπου μας...

Με άπειρες ευχαριστίες - εκτίμηση και σεβασμό.

Αθήνα 17-8-16

Κύριε Κώστα Κίτσιο

Σας ευχαριστώ, μέσα από την καρδιά μου, για το πανέμορφο βιβλίο σας, που είχατε την καλοσύνη να μου στείλετε!

Το διάβασα με μεγάλη προσοχή και ενδιαφέρον. Ταξίδεψα στο παρελθόν. Γύρισα χρόνια πίσω. Ξανάβησα την παιδική μου ηλικία. Βρέθηκα κοντά σε αγαπημένα πρόσωπα και καταστάσεις που είχα σχεδόν ξεχάσει. Συγκινήθηκα, χάρηκα, χάθηκα στις αναμνήσεις μου! Πιστεύω πως το βιβλίο σας προσφέρει πολύτιμα ιστορικά και πολυποίκιλα λαογραφικά στοιχεία, που πλουτίζουν τις γνώσεις όλων, μικρών και μεγάλων.

Διασώσατε μνήμες, που κινδύνευαν να χαθούν στο διάβα του χρόνου.

Όποιος γράφει την ιστορία της ιδιαίτερης πατρίδας του, νομίζω, πως εκτελεί ένα ιερό χρέος προς αυτήν.

Είναι το καλύτερο μνημόσυνο για τους ανθρώπους που αγαπήθηκαν και αγάπησαν στη ζωή τους, πριν μπουν στον άφθαρτο κόσμο των αναμνήσεων.

Θέλω να σας συγχαρώ θερμά για την ωραία αυτή έκδοση!

Άξιζε ο κόπος σας!

Εύχομαι η προσπάθειά σας να βρει μιμητές!

Με εκτίμηση
Κώστας Μπούσμπουλας

ΣΧΟΛΙΑ

• Με επιτυχία πραγματοποιήθηκαν φέτος οι εκδηλώσεις στα χωριά και στην Κόνιτσα. Πολύς κόσμος στην Κεντρική πλατεία, αλλά πού να επαρκέσουν οι καρέκλες για όλους; Από χρόνια προτείναμε σε όλους τους δημάρχους που πέρασαν την κατασκευή ενός αμφιθέατρου υπαίθριου σε κάποιο κατάλληλο σημείο της πόλης, αλλά «φωνή βοώντος...».

Αυτό θα μπορούσε να εξυπηρετεί το Δήμο και τα Σχολεία σε όλες τις εκδηλώσεις και να παρακολουθούν με άνεση οι θεατές και ακροατές τις παραστάσεις. Ας ελπίσουμε να υλοποιηθεί αυτό το όνειρο...

• Οι φετινοί Ολυμπιακοί αγώνες στο Ρίο της Βραζιλίας μας χαροποίησαν με μερικά μετάλλια από τους αθλητές μας και μας έκαναν περήφανους.

Παρατηρούμε, όμως, κάποια υπερβολή στην υποδοχή των αθλητών μας. «Θεά» αποκάλεσαν την Άννα τα μέσα προβολής και ενημέρωσης, υποδοχή με χαλιά και τυμπανοκρουσίες για μέρες. Πήρε το χρυσό μετάλλιο στη σκοποβολή και μπράβο της αλλά όχι και Θεά!

Κουράστηκε περισσότερο από τον Πετρούνια (κρίκους) ή από την Κατερίνα Στεφανίδη (άλμα επί κοντώ) και της έκαναν τέτοια υποδοχή;

Η υπερβολή δεν είναι καλό πράγμα!

Σ.Τ.

Όταν η κακία του ανθρώπου χτυπάει στο κεφάλι

Όταν προ μηνών κάποιος ή κάποιοι, κλέψανε ένα τσουβάλι πατατόσπορο από το φράγμα που προοριζότανε για το Μοναστήρι, όλοι δώσαμε τόπο στην οργή, με το σκεπτικό πως κάποιος ... πεινασμένος το πήρε για φαγητό.

Όμως προ ημερών συνέβη το εξής τραγελαφικό περιστατικό.

Ο π. Παύλος κατέβασε από το Στόμιο μέχρι κάτω από την μεγάλη σκάλα το μικρό τζίπ (δώρο ενός προσκυνητού) για να μεταφέρει τα τρόφιμα από την Κόνιτσα, καθώς και τον γέροντα π. Κοσμά. Κάποιοι... ευλαβείς, προς το Μοναστήρι «ξεφουσκώσανε τα λάστιχα από το όχημα καταστρέφοντας συγχρόνως και τις βαλβίδες». Παράλληλα δημιουργήσανε αρκετές υλικές ζημιές στα παρακείμενα χωματουργικά μηχανήματα του εργολάβου-μηχανικού κ. Μ. Ντίνου.

Και ερωτά ποικιλοτρόπως, κάθε σώφρων άνθρωπος. Εάν «αξιότιμοι κύριοι» δεν θέλετε να εξυπηρετείται το Στόμιο με ένα μικρό όχημα (μεταφορές τροφίμων, εκτάκτων συμβάντων, εθελοντών πυροσβεστών κ.λ.π.), αλλά με τα μουλάρια, εάν δεν θέλετε να βελτιωθεί το μονοπάτι παραδοσιακά και σύμφωνα με την προκηρυθείσα μελέτη (όλοι είμαστε αντίθετοι για αυτοκίνητο μέχρι το Μοναστήρι, αλλά με ελεγχόμενη μπάρα στο φράγμα), υπάρχουν άλλοι τρόποι διαμαρτυρίας, ανθρώπινοι, αξιοπρεπείς και νόμιμοι (ενστάσεις κ.λ.π.) και όχι

δολιοφθορές γλοιώδεις, ταλιμπανικοί και κουκουλοφοριακοί. Κρίμα, κρίμα.

Για τους φίλους του Στομίου

Ε. Ευαγγελίδης
Κόνιτσα

ΕΙΔΗΣΕΙΣ

- Με συνεχή άνοδο της θερμοκρασίας μπήκαμε και στον Ιούλιο.

- Το βράδυ της πρωτομηνιάς οι Κονιτσιώτες είχαν την ευκαιρία να παρακολουθήσουν ένα ρεσιτάλ πιάνου και βιολιού στην αίθουσα του Δημοτικού μεγάρου. Ήταν μια απόλαυση μουσικής πανδαισίας και τυχεροί όσοι την παρακολούθησαν.

- Στις 2/7 έγινε στην κεντρική πλατεία Κόνιτσας συναυλία της Φιλαρμονικής του Δήμου «Ελευθέριος Χ. Παγγές» με συμμετοχή και της Δημοτικής Χορωδίας Ενηλίκων.

- Στις 9/7 το Τοπικό Συμβούλιο Αηδονοχωρίου, η προσωρινή Επιτροπή κατοίκων και ο Δήμος Κόνιτσας, συνδιοργάνωσαν εκδήλωση τιμής και μνήμης για τους εκτελεσθένες και το κάψιμο του χωριού, που έγινε στις 9/7/1943, από τους δολοφόνους της 1ης ορεινής μεραρχίας ορεινών καταδρομών “Έντελβάις των Γερμανών”. Μετά την επιμνημόσυνη δέηση έγινε κατάθεση στεφάνων και ανάγνωση των ονομάτων της γερμανικής θηριωδίας, χαιρετισμός του Δημάρχου κ. Α. Παπασπύρου, του προέδρου Τ. Συμ. Αηδονοχωρίου Β. Γιάγκου, εκπρόσωπου Πολιστ. Συλλόγων και ακολούθησε ιστο-

ρική ανασκόπηση των γεγονότων.

- Στις 9/7 το απόγευμα, στο κλειστό γυμναστήριο Κόνιτσας έγινε φιλικός αγώνας Μπάσκετ μεταξύ βουλευτών της Ελ. Βουλής και βετεράνων αθλητών Κόνιτσας-Ιωαννίνων στη μνήμη του Αγίου Παϊσίου.

Στην εκδήλωση τιμήθηκε ο Πολυνίκης προπονητής Γιάννης Ιωαννίδης.

- Στις 10/7 ο Δήμος Κόνιτσας, η Τ.Κ. Μολυβδοσκεπάστης και ο Πολιτιστικός Σύλλογος πραγματοποίησαν εκδήλωση προς τιμή των εκτελεσθέντων του χωριού την 9η Ιουλίου 1943, από τους Γερμανούς κατακτητές.

Μετά τη θεία λειτουργία και την επιμνημόσυνη δέηση, διαβάστηκε το «Μοιρολόι» της καταστροφής του χωριού, ποίημα του αείμνηστου ηθοποιού Χρήστου Πρόκου.

- Την ίδια μέρα (10-7) πραγματοποιήθηκε στο γειτονικό Κεφαλόβρυσο Πωγωνίου, εκδήλωση για τους εκτελεσθέντες (στις 10/7/1943) κατοίκους από τους Γερμανούς της “Έντελβάις”.

- Στις 10-11-12 Ιουλίου τριήμερο εκδηλώσεων για τον Αγ. Παΐσιο από τη Μητρόπολη και το Δήμο Κόνιτσας.

Πρόγραμμα Εκδηλώσεων

11.00-18.00: Επίσκεψη στην Οικία του Οσίου και ξενάγηση από κληρικούς της Ιεράς Μητροπόλεως.

18.00: Πορεία από την Οικία του Οσίου προς το Εξωκκλήσι της Αγίας Βαρβάρας.

19.00-20.00: Παράκληση του Οσίου στο ανωτέρω Εκκλησάκι.

ΔΕΥΤΕΡΑ 11 ΙΟΥΛΙΟΥ 2016

7.00: Πορεία από το πέτρινο γεφύρι της Κόνιτσας στη χαράδρα του Αώου έως τη Μονή Στομίου (απόσταση διαδρομής 5 χλμ.).

7.30- 10.30: Όρθρος και θεία λειτουργία.

10.30-12.30: Ξενάγηση στη Μονή και στο κελί του Οσίου

12.30-14.00: Επιστροφή στην Κόνιτσα

19.00-20.30: Εσπερινός στον Ιερό Προσκυνηματικό Ναό του Αγίου Κοσμά του Αιτωλού.

ΤΡΙΤΗ 12 ΙΟΥΛΙΟΥ 2016

7.00: Όρθρος στον Ιερό Ναό του Αγίου Κοσμά του Αιτωλού

7.30: Καταβασίες

8.30-10.30: Πανηγυρική Αρχιερατική Θεία Λειτουργία

10.30-11.00: Καφές, Αναψυκτικά στο Δημαρχείο.

11.00-11.10: Στην αίθουσα τελετών του Δημαρχείου θα αποδοθούν ύμνοι από τη χορωδία Κατερίνης «Βυζαντινοί Μελωδοί».

11.10-11.45: Παρουσίαση του νέου βιβλίου της κ. Καραγεωργίου.

11.45-12.30: Παρουσίαση και προβολή του νέου video του κ. Κοροδήμου Ιωάννη με θέμα: «Κόνιτσα: Στα αγιασμένα ακνάρια του Αγίου Παϊσίου».

• Με λαμπρότητα πραγματοποιήθηκαν οι φετινές εκδηλώσεις για τα 76 χρόνια μνήμης στον Αϊ-Λιά Φούρκας.

Μετά την επιμνημόσυνη δέηση, κατά-

θεση στεφάνων, ο Δημ. Σύμβουλος και Πρόεδρος της ΚΕΔΚ. κ. Αθαν. Λάκκας μίλησε με θέμα: «Η Γυναίκα της Πίνδου του 1940 - Πρωταγωνίστρια του Έπους».

Ακολούθησε αναπαράσταση, βράβευση Γυναικών της Πίνδου στο Δ.Δ. Φούρκας και δεξίωση από την Κοινότητα. Η εκδήλωση έκλεισε με παραδοσιακούς χορούς από το χορευτικό Σύλλογο Κόνιτσας «Στα βήματα της Παράδοσης».

• Στις 24/7 από την Εταιρία Λογοτεχνών και Συγγραφέων Ηπείρου, το Σύνδεσμο αποφ. Ζωσιμαίας Σχολής Ιωαννίνων και το Πνευμ. Κέντρο πραγματοποιήθηκε στα Γιάννινα εκδήλωση-μνημόσυνο προς τιμή του Έρωτα Υπολοχαγού Γεωργίου Παπαλαμπρίδη που έπεσε κατά τη διάρκεια των πολεμικών επιχειρήσεων «Απίλλας» στην Κύπρο το 1974.

Αρχαιρεσίες

Στον Αγροτικό Συνεταιρισμό κοινής χορτονομής Αγ. Παρασκευής στις 14/8/16 εκλέχτηκαν στο πενταμελές Δ.Σ. οι:

Γκούτσιος Χρυσόστομος, Πρόεδρος
Κουκούμης Αθανάσιος, Αντιπρόεδρος
Ζήκας Δημήτριος, Ταμίας
Γιαννούλας Ιωάννης, Μέλος
Σκαλωμένος Δημήτριος, Μέλος

Εποπτικό

Τέλλης Χρήστος
Τζίνας Πέτρος
Νάκος Ευστάθιος

Τα «Κερασοβίτικα»

Με επιτυχία πραγματοποιήθηκαν κι εφέτος οι καλοκαιρινές εκδηλώσεις στην Αγ. Παρασκευή.

Πρόγραμμα

- 26/7 Γιορτή της Αγ. Παρασκευής, παραδοσιακοί χοροί από τη νεολαία του χωριού.
- 1/8 Έκθεση ασπρόμαυρης φωτογραφίας, στο χώρο του Δημ. Σχολείου.
- 6/8 Συναυλία με Γάλλους σπουδαστές (πολυφωνικό τραγούδι).
- 7/8 Δημοτική βραδιά με την ορχήστρα του Νίκου Φιλίππιδη. Κερασοβίτικα τραγούδια από τη χορωδία της Αδ/τας και παραδοσιακοί χοροί από το χορευτικό Σύλλογο Βέροιας με το χοροδιδάσκαλο Θανάση Σταυρίδη.
- 11/8 Παρουσίαση βιβλίου του Θεόδωρου Δεύτου με θέμα τον παραδοσιακό γάμο.
- 12/8 Εθελοντική αιμοδοσία και αναβίωση τοπικού εθίμου.
- 15/8 Λαϊκή βραδιά στην πλατεία.

Εκδηλώσεις έγιναν και στη Δροσοπηγή από τη δραστήρια Αδ/τα του χωριού.

- Στις 17/8 οι εκδηλώσεις στην Κόνιτσα συνεχίστηκαν με παραδοσιακούς χορούς στην Κεντρική Πλατεία με τον Γιάννη Κατσιλή.
- Στις 19/8 συναυλία Μικρασιατικού τραγουδιού.
- Στις 20/8 γιορτή του Αγ. Κοσμά

πολλοί προσκυνητές παρακολούθησαν τη θεία λειτουργία στον ομώνυμο Ναό της πόλης. Δυστυχώς την παραμονή δεν μπόρεσε να πραγματοποιηθεί η καθιερωμένη λιτανεία λόγω της μπόρας που ενέσκηψε. Η έντονη βροχόπτωση συνοδεύτηκε από καλάζι μεγέθους φουντουκιού.

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

Γεννήσεις:

- Στις 16/5/16 ο Κοσμάς Κολόκας και η Αριστέα κ. Μίσσιου απόκτησαν στα Γιάννινα κοριτσάκι.
- Στις 21/7/16 ο Άρης και η Σοφία Καλογήρου απόκτησαν κοριτσάκι στην Ηγουμενίτσα.
- Στις 28/8 ο Χρήστος Κωνσταντής και η Νατάσα Π. Σέρρα απόκτησαν αγοράκι στα Γιάννινα.

Βαπτίσεις:

- Ο Πρόδρομος Χ. Καρακογλου και η Μαρία Γ. Ατσάρου βάφτισαν στην Κόνιτσα το αγοράκι τους στις 15/8. Όνομα: Αλέξανδρος.
- Στις 31/7 ο Ιωάννης Κοσμάς και η Ελισάβετ Καραφέρη βάφτισαν στην Πρέβεζα τα δυο αγοράκια τους. Ονόματα: Γεώργιος και Θεοφάνης.
- Στις 21/8 ο Βασίλης και η Ευδοξία Μιχαλοπούλου βάφτισαν στην Εξοχή το γιό τους. Όνομα: Χαράλαμπος.
- Την ίδια μέρα βάφτισαν το κοριτσάκι τους ο Βάγιας και η Χριστίνα Μιχαλοπούλου. Όνομα: Άννα.
- Στις 21/8 ο Γρηγόρης Καρανάσιος και η Μαίρη Παπαγιάννη βάφτισαν το

δεύτερο κοριτσάκι τους στην Λάρισα.
Όνομα: Αθανασία-Άννα.

Γάμοι:

- Στις 30/7 έγιναν στην Αθήνα οι γάμοι του Γιώργου Παπαγιάννη και της Ευθαλίας Θ. Γκιοζάρη και βαπτίστηκε η κορούλα τους με το όνομα Δήμητρα.
- Στις 26/6 ο Ιωάννης Ι. Κατσιμπαρης μηχανολόγος-μηχανικός και η Άννα Τριανταφύλλου- Fetes-Μπίμπα οικονομολόγος, τέλεσαν τους γάμους τους στον Ι. Ναό Ευαγγελισμού στο Detroit Michigan U.S.A.
- Στις 2/7 έγιναν στο Γαναδιό οι γάμοι του Λουκά Παπαζήκου και της Ευθαλίας Παρασκευάκη.
- Στις 23/7/16 έγιναν οι γάμοι του Μιχάλη Σγούρου και της Βασιλικής Κίτσιου στην Κόνιτσα.
- Στις 30/7 έγιναν στο χωριό Πάδες οι γάμοι του Αλέξανδρου Σταθακόπουλου και της Ελένης Τσιμήγκα.
- Στις 30/7 ο Κων/νος Ζώτος και η Θεοδώρα Φασούλη στη Δροσοπηγή
- Στις 20/8 έγιναν στην Κόνιτσα οι γάμοι του Αναστασίου Αδαμίδη και της Χριστίνας Τζόκα.

Απεβίωσαν:

- Στις 27/6 η Χαρίκλεια Βλάχου στην Κόνιτσα
- Στις 27/6 ο Δημήτριος Τζήμας, ετών 79 στη Θεσ/νίκη.
- Στις 3/7 η Βασιλική Τσιρώνη, ετών 78, στο Ελεύθερο.
- Στις 7/7 ο Χουρσάν Βασίλειος,

ετών 69, στην Κόνιτσα

- Στις 8/7 η Ευαγγελία Μακαρίου, ετών 63, στην Κόνιτσα
- Στις 8/7 η Πολυξένη Ζδράβου, ετών 87, στην Κόνιτσα
- Στις 8/7 η Ουρανία Κυρίτση, ετών 91 στην Κόνιτσα
- Στις 11/7 ο Κων/σταντίνος Βαγενάς, ετών 83, στην Κόνιτσα
- Στις 12/7 η Ροδόκλεια Προπόδη, ετών 79, στην Κόνιτσα
- Στις 19/7 ο Νικόλαος Σακκάς, ετών 90 στην Πυρσόγιαννη
- Στις 20/7 ο Γεώργιος Πάντος, ετών 77, στην Κόνιτσα
- Στις 25/7 η Αρετή Δανοπούλου, ετών 104, στην Κόνιτσα
- Στις 29/7 η Αναστασία Μαρτσέκη, ετών 94, στην Πυρσόγιαννη
- Στις 4/8 ο Ιωάννης Περώνης, ετών 92, στην Πυρσόγιαννη
- Στις 7/8 ο Απόστολος Σουφλέρης, ετών 90, στην Κόνιτσα
- Στις 9/8 η Σοφία Ζήδρου, ετών 91, στην Κόνιτσα
- Στις 9/8 ο Νικόλαος Γκατσογιάννης, ετών 89, στην Πλαγιά.
- Στις 13/8 ο Χρήστος Ζιώγας, ετών 92, στο Πληκάτι.
- Στις 20/8 ο Ιωάννης Ξάνθος, ετών 95, στην Κόνιτσα
- Στις 20/8 ο Αλέξανδρος Παπαδήμας, ετών 89, στην Καστάνιανη.
- Στις 25/8 ο Κων/νος Φατές, ετών 81, στην Κόνιτσα
- Στις 27/8 ο Γεώργιος Ντόκος, ετών 91 στο Γαναδιό.

Αυτοί που έφυγαν

† Στη Λίτσα μας

Το πόσο αξιγάπητη ήσουν, το απέδειξε το αμέτρητο πλήθος του κόσμου που ήρθε να σου πει το ύστατο αντίο στην εξόδιο ακολουθία σου.

Δυστυχώς το χέρι μας δεν μπορεί

να γράψει άλλα αποχαιρετιστήρια λόγια, γιατί μέσα σε λίγο χρονικό διάστημα αποχαιρετήσαμε δύο αγαπημένες αδελφές.

Αφού ευχηθούμε ολόψυχα για την κατά Θεόν ανάπαυση της ψυχής σου, παραθέτουμε τον επικήδειο αποχαιρετιστήριο λόγο ως έχει, της αγαπημένης σου φίλης Σταυρούλας Λάκκα.

«Αγαπημένη μας φίλη και αδελφή Λίτσα. Μαζευτήκαμε εδώ σήμερα στον ιερό χώρο για να σε αποχαιρετήσουμε. Έφυγες αθόρυβα δίνοντας την τελευταία σου πνοή, χωρίς αγανάκτηση.

Με αξιοπρέπεια πάλεψες τόσα χρόνια έχοντας πάντα τη δύναμη μέσα σου λέγοντας τη μεγάλη κουβέντα «ΔΟΞΑ ΤΩ ΘΕΩ». Πάντρεψα τα παιδιά μου, είδα και τέσσερα εγγονάκια.

Όλοι, όσοι σε ξέραμε καλά, σε θαυμάζαμε για την υπομονή σου, την αγάπη που είχες για τον πλησίον σου, τη δοτικότητα και το θάρρος που έδινες στον πονεμένο συνάνθρωπό σου.

Χαιρόσουν με την χαρά του άλλου και στενοχωριόσουν με τον πόνο του. Θα μείνεις αξέχαστη σε όλους μας. Πάντα θα σε θυμόμαστε. Ελαφρύ να είναι το χώμα που θα σε σκεπάσει.

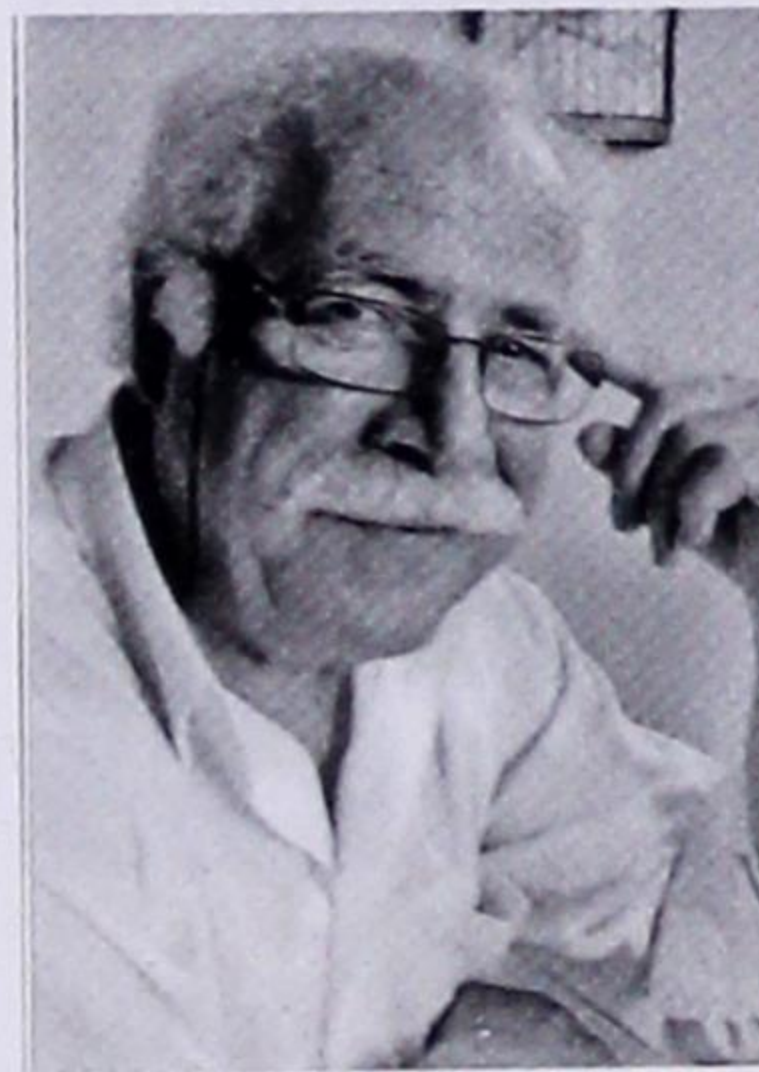
Αιωνία η μνήμη σου!

Άννα-Βαγγέλης

† Σ' αυτούς που φεύγουν

Αμπέλι μου πλατύφυλλο και κοντοκλαδεμένο
για δεν ανθείς για δεν καρπείς,

.....
Βάλε νιούς αφέντη μου γέρους, κορίτσια
και νυφάδες, στενή λιανή μου μέση.

Μ' αυτό το μοναδικό και τόσο αγαπημένο σου τραγούδι με την κρυστάλλινη φωνή σου, σε κάθε οικογενειακό ή φιλικό «τσιμπούσι» ελάμπρυνες και ομόρφυνες την όλη ατμόσφαιρα.

Μόνον που αυτή τη φορά δεν πρόλαβες Γιαννέλη μας να βάλεις νιές και νιούς να το περιποιηθούν.

Δυστυχώς, ύστερα από μια πολύμηνη και ανεπάντευχη περιπέτειά σου, μας ορφάνεψες όλους. Την οικογένειά σου και τα αγαπημένα σου αγγελούδια-εγγονάκια σου, τις παρέες σου, την αγορά, την «πιάτσα».

Γεννήθηκαν, μεγάλωσες και ανδρώθηκαν στην Κόνιτσα, για την οποία αγωνιζόσουν για ένα καλύτερο αύριο.

Για τον λόγο αυτό συμμετείχες σε πολ-

λους Συλλόγους και στην Τοπική Αυτοδιοίκηση. Το πόσο δημιουργικός ήσουν, το απέδειξες με την προσωπική σου ζωή. Παντρεμένος με την υπέροχη Κατερίνα Τσούβαλη, απέκτησες δύο αξιοθαύμαστα παιδιά. Πήρες την γενναία απόφαση να πας την Ιταλία και να τελειώσεις την Φαρμακευτική. Για τον καθένα μας θέλει θάρρος και τόλμη. Και εσύ το τόλμησες. Μετά τις σπουδές σου ήρθες στην Κόνιτσα ανοίγοντας ένα σύγχρονο Φαρμακείο, το οποίο επάξια το συνεχίζει η κόρη σου Δήμητρα.

ΟΜΩΣ! «Άλλαι αι βουλαί των ανθρώπων άλλα ο Θεός κελεύει». Δυστυχώς μας έφυγες έτσι πρόωρα. Με αυτά τα λίγα λόγια αγαπημένε μου Βλάμη, κουμπάρε, μα πιο πάνω αγαπημένε μου φίλε ΓΙΑΝΝΗ, εύχομαι ο Θεός να κατατάξει την ψυχή σου εν χώρα ζώντων, και στα αγαπημένα σου πρόσωπα να δώσει την εξ ύψους ανάλογη παρηγοριά.

Ε. ΕΥΑΓΓΕΛΙΔΗΣ

† Στην Αλίκη

Αγαπημένη και πονεμένη Αλίκη.

Με το θάνατό σου έζησα-ζήσαμε το χαροποιόν πένθος.

Ναί! Χαρά γιατί πολipeύτηκες στη Βασιλεία των Ουρανών κάτω από τη σκέπη του Αγίου μας Παϊσίου που τόσο ευλαβούσουν και λάτρευες.

Ανθρωπίνως, όμως, όλοι όσοι σε γνω-

ρίσαμε και σε ζήσαμε κλάψαμε γιατί έφυγες πρόωρα από την πρόσκαιρη ζωή μετά από μεγάλη δοκιμασία που πέρασες από τη μακροχρόνια ασθένειά σου.

Όμως οπλισμένη «με του Χριστού την Πίστη, την Αγία» ρίχτηκες στο πέλαγος της δοκιμασίας σου και αγωνίστηκες με υπομονή, θάρρος, πραότητα, χρησιότητα.

Ήσουν φωτεινό παράδειγμα για όλους τους πάσχοντες από ανίατη ασθένεια.

Όλοι αντλούσαμε δύναμη από σένα. Έκανες τον πόνο σου πυξίδα και πορεύτηκες αγόγγυστα με ψυχικό σθένος δοξολογώντας πάντα το Θεό.

Και τώρα αξιώθηκες να μπεις στη μακαρία χώρα των δικαίων, εκεί που όλα είναι ήρεμα, ατάραχα, φωτεινά, εκεί που δεν πεινάς, δεν διψάς, δεν πονάς, μόνο δοξολογάς.

Μετά την κοίμηση της αείμνηστης Χριστίνας, «της κατά σάρκα αδερφής του Αγίου Παϊσίου» τήρησες την παρακαταθήκη της και παίρνοντας τη σκυτάλη του έργου της συνέχισες οργανώνοντας με πολλή αγάπη, κόπο, αυτοθυσία το προσκύνημά μας στις 11 Ιουλίου κάθε χρόνο στη Σουρωτή, ημέρα της κοιμήσεως του Αγίου, όπου αγρυπνούσε και αγρυπνεί όλη η Ελλάδα.

Πηγαίναμε φορτωμένοι με προβλήματα και φεύγαμε χαρούμενοι παρηγορημένοι, αισιόδοξοι και σίγουροι ότι ο Άγιός μας άκουγε τις προσευχές μας και μας χάριζε πλούσια τα ελέη του.

Αγωνίστηκες για το μοναστήρι της πατρώας γης σου, της Μόλιστας ώστε να ανασυσταθεί και να επαναλειτουργήσει με τις ευλογίες του Σεβασμιωτάτου και του πατρός Αρσενίου ως υπεύθυνου και

αξιώθηκαν να το δεις να λειτουργεί.

Αθόρυβα αγωνίστηκες και κατά των αιρετικών Ιεχωβάδων που όργωναν την Κόνιτσα και σε συνεργασία με τους ιερείς μας αποτράπηκε μεγάλος κίνδυνος προσπλυτισμού αθών θυμάτων.

Στο νοσοκομείο που είχα την τύχη να σε επισκεφθώ τον τελευταίο καιρό, ήσουν τόσο νηφάλια, τόσο ήρεμη, κι ας πονούσες φρικτά. Καμία σχέση με τους διπλανούς ασθενείς.

Ευχαριστούσες θερμά, εγκάρδια γιατρούς και νοσηλεύτριες νιώθοντας ευγνωμοσύνη για τις υπηρεσίες τους. Μεγαλείο ψυχής! Βέβαια στον πόνο σου δεν ήσουν μόνη. Δίπλα σου πάντα ο σύντροφος της ζωής σου, ο Παύλος ακούραστος, δυνατός σου έδινε κουράγιο, κοντά σου και τα παιδιά σου, ο Κώστας κρυφά στενοχωρημένος και φανερά αισιόδοξος, η Νατάσα αν και κυοφορούσα αφήφιζε την κούραση, την ταλαιπωρία, ο αδελφός σου μεγαλοχολικός και συγχρόνως προβληματισμένος για την έκβαση.

Πάρα πολύ σου συμπαραστάθηκε και η προσωπική σου γιατρός η κ. Κική Νάκου ακούραστη, πρόθυμη πιστή στον όρκο του Ιπποκράτη πάνω απ' όλα **ΑΝΘΡΩΠΟΣ**.

Όταν τη χρειάζοσουν ερχόταν αμέσως "λες και πατάω το κουμπί και τσουκ έρχεται κατευθείαν σπίτι", μου έλεγες. Δεν ξέρω πώς να της το ξεπληρώσω! Το έχεις ξεπληρώσει με τις προσευχές σου! Πάνω απ' όλα ήσουν πάντα, μα πάντα άνθρωπος της εκκλησίας με γνήσιο εκκλησιαστικό φρόνημα στολισμένη με αρετές.

Ταυτόχρονα με τους γιατρούς έτρεχες στο γιατρό της ψυχής και έπαιρνες "Σώ-

μα και Αίμα Κυρίου", τακτικά και έτσι έφυγες έτοιμη για την Άνω Ιερουσαλήμ "εν χώρα ζώντων" και αναπαύσεων στην μόνιμη κατοικία σου.

Εμείς σε έχουμε στις προσευχές μας για αιωνία ανάπαυση. Σε παρακαλούμε να προσεύχεσαι και εσύ στον Παντοδύναμο Θεό και στον Άγιό μας για το έθνος μας, για όλους μας.

Αιωνία η μνήμη σου Αξέχαστη Αλίκη
ΑΝΘΟΥΛΑ ΖΗΣΗ-ΦΟΥΝΤΑΡΑ

† Ευάγγελος Βλάχος

Στις 29-07-2016 έφυγε από τη ζωή ο αγαπημένος μας σύζυγος, πατέρας και παππούς Ευάγγελος Βλάχος, που γεννήθηκε το 1937 στην Εξοχή Κόνιτσας.

Από το 1965 ζούσε στη Θεσσαλονίκη μαζί με την οικογένειά του, όμως η γενέτειρά του παρέμενε πάντα στην καρδιά του και την επισκεπτόταν με κάθε ευκαιρία.

Το περιοδικό "ΚΟΝΙΤΣΑ" του οποίου ήταν συνδρομητής πολλά χρόνια, αποτελούσε ένα σύνδεσμο με την περιοχή που γεννήθηκε και μεγάλωσε. Για το λόγο αυτό, στη μνήμη του αγαπημένου μας Ευάγγελου Βλάχου, προσφέρουμε 50 ευρώ.

Η σύζυγός του Βασιλική.

Τα παιδιά του Βασίλης και Κώστας

Τα εγγόνια του Βαγγέλης, Άννα, Βασιλική και Ελευθερία.

ΜΝΗΜΕΣ:

- Ο Αγαμέμνων Χαρίτων, στη μνήμη του αδικοχαμένου πατέρα του Βαγγέλη στα πέτρινα χρόνια του εμφυλίου, της

αγαπημένης του μητέρας Πολυξένης και της θείας του Μερόπης Παππαφωτίκα προσφέρει στο περιοδικό «ΚΟΝΙΤΣΑ» το ποσό των 300 ευρώ.

- Στη μνήμη του Αναστασίου Πηγαδά που έφυγε πρόσφατα από τη ζωή, ανώνυμος προσφέρει στο περιοδικό «ΚΟΝΙΤΣΑ» 50 ευρώ.
- Η Αφροδίτη Πορφυριάδη που μένει στη Γαλλία προσφέρει στο Γηροκομείο Κόνιτσας 40 ευρώ.
- Ο Σάββας Σελητσανιώτης, στη μνήμη της συζύγου του Χρυσανγής, προσφέρει στο περιοδικό μας 20 ευρώ.
- Έχουν περάσει 3 χρόνια από τότε που έφυγε από τη ζωή ο αγαπημένος μας Τάκης Πορφυριάδης. Κι όμως, είναι σαν χθες που ήμασταν όλοι μαζί στην αυλή του σπιτιού του, στην Εξοχή. Και αυτός αεικίνητος, με το ψαθάκι στο κεφάλι, ίσα που καθόταν για λίγο, πάντα κάτι μαστόρευε, κάτι

τακτοποιούσε...

Μας λείπει.

Ήταν άνθρωπος με αρχές, ήθος και αγάπη για τον τόπο του.

Έπρεξε για το χωριό του, την Εξοχή, έδωσε πολλά. Έβαλε και αυτός το «λιθαράκι»

του για να καλύτερψει η ζωή των λιγοστών κατοίκων του. Ο ίδιος έμεινε εκεί ως το τέλος, αρνούμενος να την εγκαταλείψει γιατί και η Εξοχή του έδωσε: πρεμία, ισορροπία, καλοσύνη, ντομπροσύνη.

Δεν είχε δημιουργήσει δική του οικογένεια. Είχε όμως πολλές: Τις αδελφές του, τα ανίψια του και τους καλούς του φίλους στο χωριό. Σε όλους εμάς πάντα πρόσφερε και ήταν δίπλα μας, κυρίως στα δύσκολα, γιατί έτσι το αισθανόταν. Και στις χαρές μας στεκόταν διακριτικά πλάι μας, δεν διεκδικούσε ποτέ πρώτο ρόλο, ήταν σεμνός.

Μας παρηγορεί η σκέψη ότι και εμείς όλοι σταθήκαμε αντάξια δίπλα του, του ανταποδώσαμε την αγάπη και την καλοσύνη, του ομορφύναμε την ζωή και ήμασταν παρόντες όταν μας χρειαζόταν. Στη ζωή του είχε δίπλα του ανθρώπους που τον αγαπούσανε πραγματικά. Το ήξερε αυτό, το εκτιμούσε και το αναγνώριζε.

Έχουν περάσει τρία χρόνια από τότε που έφυγε. Δεν είμαστε λυπημένοι πια. Μας έχει αφήσει πολλές όμορφες αναμνήσεις για να τον θυμόμαστε. Απλά μας λείπει...

Η αδερφή του Φρόσω και οι ανιψιές του Σοφία και Όλγα.

Υ.Γ. Στο περιοδικό «ΚΟΝΙΤΣΑ» που τόσο αγαπούσε προσφέρουμε 30 ευρώ.

Συνδρομές

	€	Λούδας Παύλος Αθήνα	20	Μάτος Χρήστος Βόλος	15
		Παπαδημητρίου Γωγώ Αθήνα	15	Παπαγιαννόπουλος Βασ. Βόλος	15
Γκότζου Μπόνα Ελβετία	100	Σύνδ. Βουρμπιανιτών Αθήνα	15	Ζώτος Σωκρ. Κορωπί	30
Κοτσίνας Βασ. Γερμανία	60	Γκιάλτη Αθανασούλα Αθήνα	30	Κολώκα Σοφία Λάρισα	15
Γκίνη Ευανθία U.S.A.	100	Λυμπεροπούλου Μαριλένη Αθήνα	100	Τσιρώνης Αποστ. Πάτρα	50
Ματσή Βασιλική U.S.A.	100	Μπιθικιώτης Σπύρος Αθήνα	30	Δήσιος Παν. Μέγαρα	20
Κεφεσερίδου Άννα Γερμανία	30	Πέτσα Βάσω Αθήνα	15	Μαρτσέκης Λουκάς Πάτρα	20
Μωυσιδής Χρήστος Γερμανία	30	Οικονόμου Λάζος Αθήνα	20	Φασούλης Κώστας Πάτρα	20
Peter Dallas U.S.A.	30	Ντίνης Αχιλλέας Αθήνα	15	Καρακατσούλη Ελένη Πρέβεζα	15
Πορφυριάδου Αφροδίτη Γαλλία	60	Βαρδάκης Θεοφ. Αθήνα	15	Καλογήρου Πηνελόπη Λάρισα	20
Δημητρίου Ιωαν. Αυστραλία Δολ.	100	Βαδάσης Χρήστος Αθήνα	15	Τσόγκας Σπύρος Λάρισα	20
Σταύρου Χριστίνα Αθήνα	30	Σιώρου Ειρήνη Αθήνα	20	Μεσσής Ανδρέας Λάρισα	20
Πολίτης Γεώρ. Αθήνα	20	Μλιθικιώτη Κυράτσω Αθήνα	20	Καραγιώργος Κων. Βέροια	15
Κούσιος Δημ. Αθήνα	50	Σταματάκη Ειρήνη Αθήνα	40	Σταυρίδης Αθαν. Βέροια	30
Πορφύρης Σπύρος Αθήνα	15	Μπίσα Χαρά Αθήνα	50	Τζουρέλας Θωμάς Δράμα	15
Κυπαρίσσης Βασ. Αθήνα	20	Παπακώστα Ευδοξία Αθήνα	20	Σγούρας Ιωαν. Δράμα	20
Στέρτσου Ανθούλα Αθήνα	20	Κώστα Άννα Αθήνα	20	Σταυρίδης Παν. Δράμα	20
Ζώτος Μιχάλης Αθήνα	30	Στεφάνου Αναστασία	20	Κωφός Νίκος Δράμα	15
Σακελλαρίου Ελένη Αθήνα	30	Στεφάνου Δημ. Αθήνα	20	Λαμπρινού Άννα Καλαμάτα	15
Λυμπεροπούλου Μαριλένη Αθήνα	100	Χαραλαμπίδου Σοφία Αθήνα	50	Κολοκυθά Αικατ. Καλαμάτα	20
Κίτσιος Γ. Κων. Αθήνα	20	Σούλης Αριστ. Αθήνα	15	Σακά Μαρία Άμφισσα	50
Ξινός Σπύρος Αθήνα	15	Ζάρρου Μάγδα Αθήνα	15	Κώτσικου Αγγαία Χαλκίδα	30
Μπεκιάρης Νίκος Αθήνα	20	Δάγκος Θωμάς Αθήνα	25	Κιτσάτη Μαργαρίτα Κόνιτσα	15
Βλάχος Αποστ. Αθήνα	15	Τράντας Αντ. Θεσ/νίκη	20	Ζήδρου Δήμητρα Κόνιτσα	50
Βλάχος Ανδρέας Αθήνα	15	Τράντας Ιωάννης Θεσ/νίκη	20	Ρεμπέλη Άννα Κόνιτσα	25
Λέτσιος Νίκος Αθήνα	15	Μεσσής Στυλ. Θεσ/νίκη	15	Δεμερτζίδης Ευαγγ. Κόνιτσα	20
Τσούκας Κώστας	15	Ντάφλη Βασιλική Θεσ/νίκη	15	Γεωργάτη Γεωργία Κόνιτσα	15
Τσούκας Ουρανία Αθήνα	20	Γώγου Λαμπρινή Θεσ/νίκη	20	Ντάφλης Ιωαν. Κόνιτσα	40
Ντίνος Παναγ. Αθήνα	60	Χαρίσης Νικ. Θεσ/νίκη	20	Γαϊτανίδης Αθαν. Κόνιτσα	20
Παπαμιχαήλ Παναγ. Αθήνα	15	Σταυρίδης Βασ. Θεσ/νίκη	15	Κολώκας Παν. Κόνιτσα	15
Λέτσιος Γεώργ. Αθήνα	20	Μουλαϊδής Θεοφ. Θεσ/νίκη	15	Κυρίτσης Γιάννης Κόνιτσα	30
Λέτσιος Μιλτ. Αθήνα	15	Σκούπρας Γιάννης Θεσ/νίκη	30	Βλάχος Μάνθος Κόνιτσα	20
Ζάνης Χρήστος Αθήνα	20	Χριστοδουλίδου Όλγα Θεσ/νίκη	15	Γκιοξάρη Δήμητρα Κόνιτσα	15
Μπέλτσιου Ουρανία Αθήνα	20	Χριστουδουλίδου Φρόσω Θεσ/νίκη	15	Γκούντας Κώστας Κόνιτσα	45
Ζούκης Χρήστος Αθήνα	30	Λισγάρας Δημ. Γιάννινα	15	Τζίμα Βασιλική Κόνιτσα	20
Τσάνου Φωτεινή Αθήνα	15	Κληματάς Παύλος Γιάννινα	20	Μαλάμης Ιωαν. Κόνιτσα	20
Κουτσούκου Λίτσα Αθήνα	15	Παπαδιαμάντης Κων. Γιάννινα	30	Τζιμινάδης Βασ. Γαναδιό	15
Παναγιώτου Γιώργος Αθήνα	15	Τσιλογιάννη Μαρία Γιάννινα	30	Φασούλης Τάσος Κεφαλοχώρι	20
Τσάτσης Σπύρος Αθήνα	20	Δάλλας Ιωάννης Γιάννινα	15	Ξινός Σπύρος Γαναδιό	15
Σουφλέρης Κων. Αθήνα	30	Μπάρμπας Αθαν. Γιάννινα	30	Πράπας Ηλίας Μάζι	15
Παπαγεωργίου Βασ. Αθήνα	15	Σταυρίδου Κασσιανή Γιάννινα	15	Κωστάκης Παν. Αμάραντος	20
Τζιομάκας Ιωαν. Αθήνα	50	Κοτσίνας Κων. Γιάννινα	30	Σπανός Βασ. Πηγή	20
Λασπονίκος Γεωργ. Αθήνα	15	Μάνου Ελένη Γιάννινα	15	Ρούβαλης Σπύρος Αλεξάνδρεια	20
Λασπονίκου Λουκία Αθήνα	15	Νάκος Στεφ. Αίγιο	30	Ιερ. Χανδρινός Γεωργ. Κέρκυρα	20
Γκούντος Ιωαν. Αθήνα	15	Τσιτσιμίδης Ανασ. Καστοριά	20		
Τσόγκα Μαρία Αθήνα	20				

Φιλαρμονικές Κόνιτσας - Ναυπάκτου (23 Ιουλίου 2016). Φωτ. Π. Τσιγκούλη

ΥΠΟΔ.1031 ΚΑΥ.25.90.09.0010
ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ / RETOUR

Άγνωστος	☐	Inconnu
Διεύθυνση ανεπαρκής	☐	Adresse insuffisante
Απαράδεκτο	☐	Refusé
Απεβίωσε	☐	Décédé
Συνωνυμία	☐	Synonymie
Δ/ση δυσανάγνωστη	☐	Adresse illisible
Αζήτητο	☐	Non réclamé
Έφυγε χωρίς να αφήσει διεύθυνση	☐	Parti sans laisser d' adresse

ΔΙΜΗΝΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ
Κόνιτσα 441 00
Τηλ. 26550 22-464
22.212

ΠΛΗΡΩΜΕΝΟ
ΤΕΛΟΣ
Ταχ. Γραφείο
ΚΟΝΙΤΣΑΣ
Αρ. Αδείας
2573

Αυτοί που έφυγαν

† Ουρανία Λωλίδη το γένος Κατσιίκη

Μέσα στις τόσες αντίξοες συνθήκες ερωτεύτηκε με τον Βασίλη Λωλίδη και κλέφτηκαν. Δημιούργησαν την δική τους οικογένεια με τον Δημήτρη, το Νίκο, το Βαγ-

γελάκη που δυστυχώς έχασαν σαν μωρό και τα δίδυμα Παναγιώτη και Μαρία.

Κατόρθωσαν με πολύ κόπο να φτιάξουν την περιουσία τους χωρίς να λογαριάζουν την κούραση και το ότι θα έπρεπε να είναι μακριά ο ένας από τον άλλο, καθώς ο παππούς έφυγε για να εργαστεί στη Γερμανία.

Τι μπορώ να γράψω για εκείνη; πώς να σας πείσω για το πόσο διαφορετική ήταν η δική μου η γιαγιά. Γυρίζω πίσω στα παιδικά μας χρόνια. Τ' αμέτρητα παραμύθια που μου έλεγες για ν' αποκοιμηθώ, τις βόλτες στα χωράφια με τις κασικές μας και το γάλα τους που μου σούρωνες τρεις φορές για να το πιώ γιατί είχε πέτσα, τις βόλτες με το DATSUN του παππού και το μαντήλι σου στα μαλλιά μου για να μην κρυώσω όταν πηγαίναμε στον Άγιο Νικάνορα και συ να φωνάζεις στον παππού:

“τρέχεις, τρέχεις Βασίλη, το καταλα-

βαίνω εγώ!”. Οι υπέροχες πίτες, το γλυκό κολοκύθα, τα μοσχοβολιστά ρούχα, τις καλημέρες που αφήνες στον τηλεφωνητή του κινητού μου, όταν δεν μ' έβρισκες ... τόσες και άλλες τόσες υπέροχες αναμνήσεις και συμβουλές, έχουν γεμίσει τα παιδικά μου χρόνια, αλλά το πιο σημαντικό είναι που μ' έμαθες να μην τα παρατάω και να κοιτάω μπροστά ξέροντας πως πάντα θά'σαι δίπλα μου να με στηρίζεις ακόμη και όταν έκανα αταξίες και με προστάτευες απ' τους γονείς μου... όχι ότι κι εσύ δεν με τιμωρούσες, αλλά δεν άντεχες να με μαλώνει άλλος!

Σ' αγαπώ!

και χαίρομαι που τώρα βλέπεις... και συγχώρα με που έκλαψα καθώς σου έγραφα όλα αυτά... έστω, κι αν δεν μας είδε κανείς!

Είχα δύο καλές γιαγιάς ... την Αικατερίνη Μπιμπίκα, που έχω και τ' όνομά της, πολύ κουρασμένες από τη ζωή αλλά με μεγάλη ψυχή... Η γιαγιά Ουρανία έφυγε από τη ζωή στα 88 της χρόνια αφήνοντας δέκα εγγόνια και 4 δισέγγονα.

Έφυγε στις 13 Φεβρουαρίου 2015, ημέρα Παρασκευή, ήρεμη με το χαμόγελο αντικρύζοντάς μας όλους και με μία μεγάλη ευχή για όλους μας.

Δυστυχώς, όμως η μοίρα ξαναχτύπησε την πόρτα μας στις 13 Ιανουαρίου 2016 όπου έφυγε από τη ζωή το τέταρτο παιδί της ο Παναγιώτης Λωλίδης

σε ηλικία 55 ετών. Άφησε στις καρδιές μας ένα κενό και μια θλίψη στα μάτια μας αλλά περισσότερο απ' όλους άφησε απαρνηγόρητο τον παππού μας, που σε τόσο σύντομο διάστημα έχασε δύο αγαπημένα του πρόσωπα.

Παππού μου κουράγιο, ελαφρύ το χώμα που τους σκεπάζει... Δεν θα τους ξεχάσουμε ποτέ.

Ευχαριστούμε συγγενείς, γνωστούς και άγνωστους που βρέθηκαν κοντά μας αυτές τις δύσκολες στιγμές.

ΚΑΤΕΡΙΝΑ ΜΠΙΜΠΙΚΑ ΧΑΛΚΙΔΑ

Η οικογένειά τους στη μνήμη τους προσφέρει το ποσό των 50 ευρώ στο περιοδικό «ΚΟΝΙΤΣΑ».

† Η Φανή Καραγιάννη

Η Φανή Καραγιάννη ήτο μοναχοπαίδι της Μαρίας και του Γεωργίου Γούλα. Γεννήθηκε το 1926. Ο πατέρας της μαζί με άλλα παλληκάρια του Διστράτου έλαβε

μέρος στη Μικρασιατική εκστρατεία για την απελευθέρωση της Ιωνίας από τον Τούρκο Δυνάστη και όχι μόνο.

Ατελείωτες οι αφηγήσεις του προς τους ξένους επισκέπτες που κατέγραφαν τα λεγόμενά του τόσο για τον ηρωισμό όσο και για τις κακουχίες των Ελλήνων στο Δορύλαιο (Εσκή Σεχήρ), στο Ακροϊ-

νόν (Αφιόν Καρα Χισάρ), στη Σμύρνη.

Η μητέρα μου απέκτησε τέσσερα παιδιά μετά από γάμο το 1944 με τον Ευάγγελο Καραγιάννη : Την Αγορίτσα, τον γράφοντα Γεώργιο, την Μαρία και την Γιαννούλα.

Κατά τα μαύρα χρόνια του αδελφοκτόνου πολέμου μαζί με άλλες γυναίκες του χωριού οδηγήθηκαν από άνδρες της Εθνικής αντίστασης στα βουνά της Πίνδου για βοηθητικές υπηρεσίες (μαγείρεμα, περιποίηση τραυματιών, κατασκευή ορυγμάτων κ.τ.λ).

Κατά τη διάρκεια νυκτερινού βομβαρδισμού από αέρος και εδάφους στη θέση Προφήτης Ηλίας Φούρκας και ενώ κοιμότανε στο ύπαιθρο, γλίτωσε ως εκ θαύματος, από βλήμα που εξεράγει σε απόσταση αναπνοής από το πρόσωπό της. Η φίλη και συναγωνίστριά της Ζωΐτσα Πίσπα που κοιμότανε δίπλα της και ήταν σκεπασμένη με την ίδια κουβέρτα της μητέρας μου τραυματίστηκε θανάσιμα αφήνοντας ορφανά τα μικρά της αγγελούδια.

Το 1980 δώρισε στην Κοινότητα Διστράτου το μερίδιο οικοπέδου της στη θέση «ΜΙΧΑ», όπου κατασκευάστηκε και λειτουργεί Νεροτριβή και Μαντάνι.

Τα τελευταία χρόνια η κατάσταση της υγείας της είχε κλονισθεί και την ιδιαίτερη φροντίδα της επωμίσθηκε η μικρότερη αδελφή μου Γιαννούλα την οποία ευχαριστώ από καρδιάς, καθώς επίσης και τον σύζυγό της Καρατζήμα Αθανάσιο.

Η ίδια βλέποντας την κατάστασή της να χειροτερεύει έλεγε συχνά: «Χίμου τρ ν τσιούμ» «Είμαι για την Τσιούμα»

Η πρώτη ερώτησή της προς εμένα

κεις επικοινωνούσα μαζί της: «Πότε θα έρθεις; Πότε κατά εδώ;»

Στις 2/2/16 έφυγε από κοντά μας σε ηλικία 90 ετών. Τα εγγόνια της Δημήτρης και Βαγγέλης μιμούμενοι τους αδελφούς Κλέοβιν και Βίωνα την οδήγησαν στην τελευταία της κατοικία στην Τσιούμα - στο κοιμητήριο του χωριού - που κι αυτός ο χώρος κατά το 50% είναι δωρεά του συζύγου της και πατέρα μου προς την κοινότητα Διστράτου.

Μάνα θα σε θυμόμαστε πάντα. Για τα παιδιά σου δεν πέθανες αφού οι άνθρωποι πεθαίνουν μόνο όταν τους ξεχνάμε.

*Δεν κλαίω που μας έφυγες, μπτέρα,
και που, σα θα γυρίσω, πια δε θα 'σαι
να μ' ευχηθείς: γραφτό είναι μιαν ημέρα
όλοι να πάμε εκεί που εσύ κοιμάσαι'
μα κλαίω που δε βρέθηκα σιμά σου,
προτού να παραδώσεις την ψυχή σου,
για να ιδείς – και να γλύκαινε η καρδιά σου
απάνω σου σκυμμένο το παιδί σου'
κι ακόμα γιατί όλη την αγάπη
που ένιωθα στα σπλάχνα μου για σένα
αργώντας να γυρίσω ποτέ στα ξένα
δεν πρόφτασα, μπτέρα, να σ' τη δείξω'
κι έτσι σαν τύψη η σκέψη με βαραίνει,
πως άφησες τον κόσμο πικραμένη.*

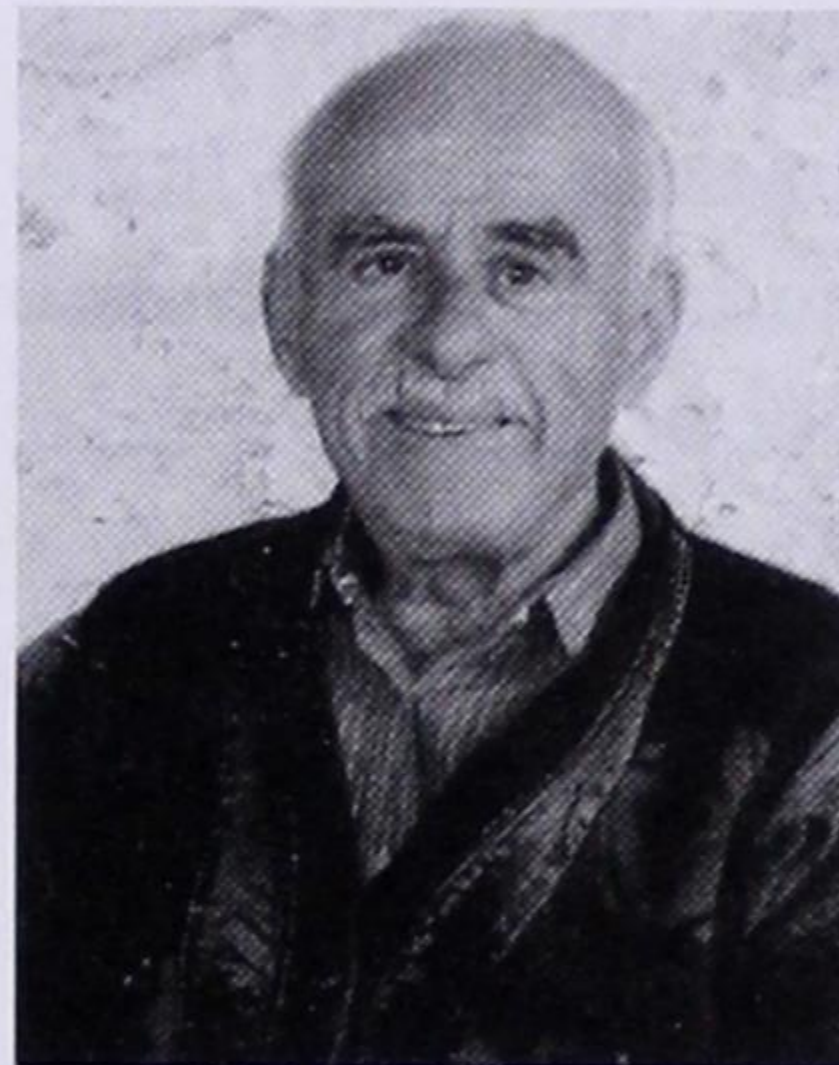
(Κώστας Ουράνης)

Ας είναι ελαφρύ το χώμα που σε σκεπάζει...

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΡΑΓΙΑΝΝΗΣ

* Στη μνήμη της, τα παιδιά της προσφέρουν στο περιοδικό «ΚΟΝΙΤΣΑ» 50 ευρώ.

† Στον ψάλτη που έφυγε...

Πέθανε στην Αθήνα και τάφηκε στην Καστάνιανη στις 20/2/2016 ο Βασίλης Κεχαγιάς, ψάλτης για πολλά χρόνια του χωριού. Λόγω προσωρινής διακοπής της ακατά-

παυσης βροχής θεωρήθηκε καλό να μην εκφωνηθεί ο παρακάτω αποχαιρετιστήριος λόγος.

Χαίρε σκληρέ, χαίρε πικρέ,
χαίρε καταραμένε.

Μας άρπαξες τον ψάλτη μας
μας πήρες τον Βασίλη.

Αλησμόνητε Βασίλη,

Συγκεντρωθήκαμε σήμερα 10 του Φλεβάρη όλοι εδώ: συγγενείς, γνωστοί και φίλοι για να σε αποχαιρετήσουμε και να σε κατευοδώσουμε στην τελευταία σου κατοικία, στο νεκροταφείο του Αγίου Χαράλαμπου, τι σύμπτωση, σήμερα που γιορτάζουμε και τη μνήμη του.

Το ξαφνικό και αναπάντεχο άγγελμα, χθες, του θανάτου σου σκόρπισε σε όλους μας πόνο και θλίψη και σε μένα έλαχε ο κλήρος να σε αποχαιρετήσω εκ μέρους της εκκλησιαστικής επιτροπής και όλων μας και να πω λίγα λόγια για τη ζωή και την προσφορά σου στην εκκλησία και στην Τοπική Κοινωνία της Καστάνιανης.

Ο αείμνηστος Βασίλης γεννήθηκε το 1931 στην Καστάνιανη, στο Δημοτικό Σχολείο της οποίας πήρε τα πρώτα εγκύ-

κλία μαθήματα και όπου στα σοκάκια και τις αλάνες έπαιξε τα πρώτα παιδικά παιχνίδια.

Εξαιτίας του Βου παγκόσμιου πολέμου και στη συνέχεια του αδελφοκτόνου εμφύλιου δεν μπόρεσε να συνεχίσει τις σπουδές του στο Γυμνάσιο.

Παντρεύτηκε την αξιαγάπητη σύζυγό του Ισμήνη και απέκτησε δύο εξαίρετα παιδιά: την Αγαθή και το Σωτήρη και τρία εγγόνια: Το Σπύρο, την Παρασκευή και την Ισμήνη που όλοι τώρα πονούν και κλαίνε για τον αναπάντεχο χαμό του.

Και στο φυσικό χωρισμό και εγώ δεν μπορώ να βρω λόγια ικανά για να τους παρηγορήσω και να τους απαλύνω τον πόνο.

Αναγκάστηκε γι' αυτό να ριχτεί γρήγορα στη βιοπάλη και να ασχοληθεί με διάφορες γεωργικές, κτηνοτροφικές και μελισσοκομικές εργασίες. Παράλληλα αγόραζε και πουλούσε διάφορα προϊόντα: Κρασί, τσίπουρο, μήλα, μέλι, ψάρια κλπ. στα γύρω χωριά της περιοχής. Αλλά και ως μέλος του Δασικού Συνεταιρισμού Καστάνιανης έκοβε ξύλα στο Κοινοτικό και Δημόσιο δάσος του χωριού.

Εκτός από την προσφορά του στην οικογένειά του, μεγάλη ήταν και η προσφορά του στην τοπική κοινωνία.

Ψάλτης τις Κυριακές, γιορτές κ.λ.π. θρησκευτικές εκδηλώσεις για πολλά χρόνια αλλά και μέλος του Κοινοτικού Συμβουλίου και του Διοικητικού Συμβουλίου του πολιτιστικού προοδευτικού Συλλόγου ΑΓΙΟΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ πρόσφερε πολλές και ανεκτίμητες υπηρεσίες στα κοινά.

Λόγω της παρατηρουμένης αργότερα αστυφιλίας, οικονομικών και άλλων λό-

γων αναγκάστηκε κι αυτός, όπως και πολλοί συγχωριανοί μας, να φύγει για την Αθήνα όπου με τη γυναίκα του Ισμήνη δούλεψε σκληρά για να μεγαλώσει και να μορφώσει τα παιδιά και τα εγγόνια του.

Όμως τα καλοκαίρια, Χριστούγεννα και Πάσχα συνέχιζε να έρχεται συνήθως στο χωριό και να ψάλλει στην εκκλησία και με τη σιγανή και γαλήνια ψαλμωδία του μας οδηγούσε καλύτερα προς τα ουράνια και τα θεία. Ειδικότερα τον θυμόμαστε στο εξωκλήσι της Μεταμόρφωσης του Σωτήρα του οποίου ήταν και επίτροπος.

Ήταν πραγματικά ένας καλός οικογενειάρχης, ένας γνήσιος Καστανιανίτης, ένας καλός χριστιανός και άνθρωπος.

Αείμνηστε Βασίλη.

Σε λίγο θα σε συνοδεύσουμε στην τελευταία σου κατοικία στο νεκροταφείο του Αγίου Χαραλάμπου. Θα μας λείψεις πολύ. Όμως εμείς θα σε θυμόμαστε και θα μιλάμε πάντοτε για σένα. Και άνθρωποι τους οποίους θυμόμαστε και μιλάμε πάντοτε γι' αυτούς είναι σαν να μην έφυγαν από κοντά μας και σαν να ζουν ανάμεσά μας.

Ας είναι ελαφρύ το χώμα της Καστάνιανίτικης γης που σε λίγο θα σε σκεπάσει και δροσερό και μυρωμένο το αεράκι που θα φυσά από την Ανάληψη, τη Γύρφισσα, τη Μπουλιάνα, τον Προφήτη Ηλία, την Αγία Τριάδα, την Αγία Παρασκευή, την Πανωγιοπούλα και τέλος από τη Μεταμόρφωση του Σωτήρα όπου η ψυχή σου θα μας συνοδεύει όταν θα βρισκόμαστε εκεί.

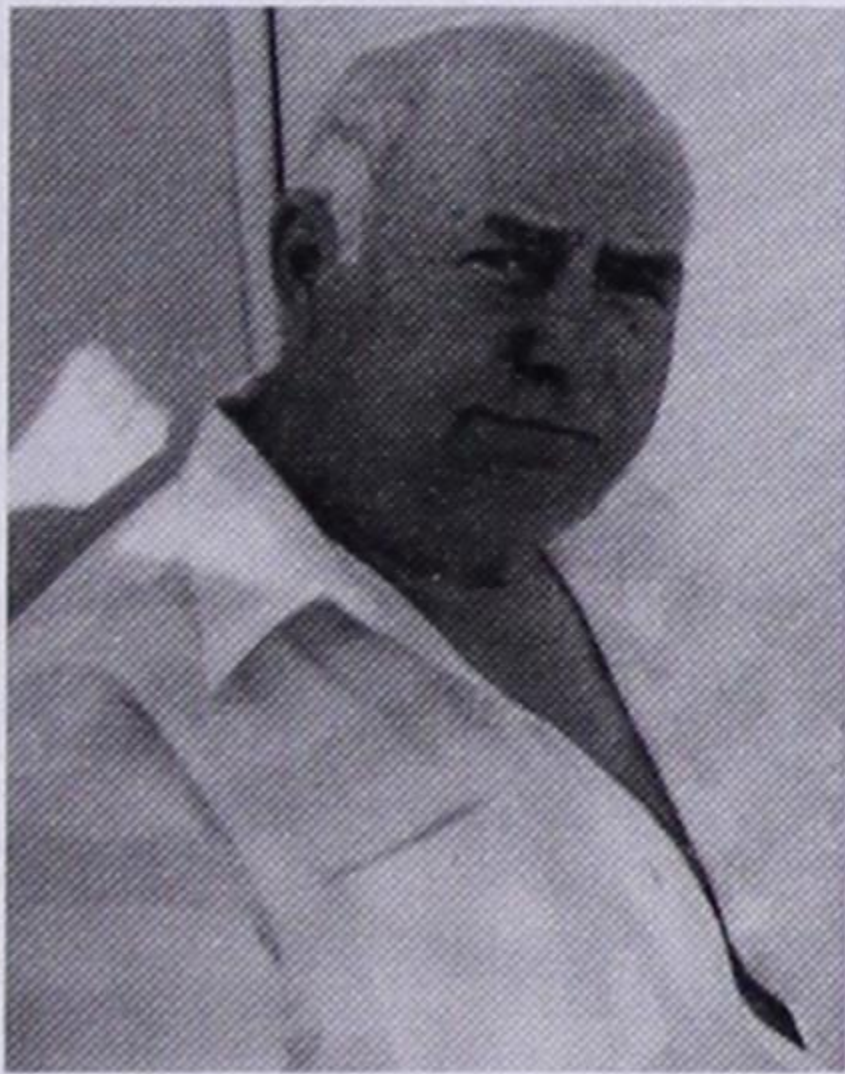
Αιωνία σου η μνήμη αξιομακάριστε και αείμνηστε Βασίλη

Καστάνιανη 10-2-2016

ΚΩΝ/ΝΟΣ ΣΤΕΡΓΙΟΥ

Σ.Σ. Στη μνήμη του κατατίθεται ποσό 50,00 ευρώ για το περιοδικό "ΚΟΝΙΤΣΑ" από την εκκλησιαστική Επιτροπή.

† Παγούνης Ιωάννης

Στις 17/3/2016 έφυγε για πάντα από κοντά μας σε ηλικία 79 ετών ο αγαπημένος μου φίλος ο οδοντοτεχνίτης γιος του Δημητρίου από την Ζέρμα/Πλαγιά.

Με την παρουσία πλήθους από την Καστοριά και Πλαγιά ετάφη στο νεκροταφείο Καστοριάς-Μανιάκι στην εκκλησία Αγίας Παρασκευής.

Τον αποχαιρετήσαμε με συγκινητικούς λόγους διότι ήμασταν εγώ και οι συγγενείς του, περίπου 60 χρόνια φίλοι, σαν αδέρφια.

Με τον Γιάννη ήμασταν μαζί πάρα πολλά χρόνια στην Πολωνία και το 1975 επιστρέψαμε στην Ελλάδα. Μαζί στον καιρό του εμφυλίου πολέμου από το 1948 με το «Παιδομάζωμα» Αλβανία, Ρουμανία και στο τέλος στην όμορφη Πολωνία. Αποφοίτησε στο LUTL το ειδικό σχολείο Οδοντιατρικής.

Γεννήθηκε στη Ζέρμα (Πλαγιά) το 1936.

Όταν γύρισε στην Ελλάδα το 1975 πήγε στην Καστοριά –στο Μανιάκι κοντά στους γονείς του και τον αδερφό του Από-

στολο. Έκανε ένα σπίτι και η κόρη του Κατερίνα παντρεύτηκε στο Βόλο με τον Δημήτρη και έχουν δυο παιδιά, αγόρια.

Η Ζέρμα μέχρι και τον εμφύλιο, συγκριτικά με τα γύρω χωριά της Κόνιτσας υπολογίζονταν ως ψωμοχώρι. Σήμερα οι περισσότεροι μόνιμοι κάτοικοι ασχολούνται με την κτηνοτροφία.

Αιωνία να είναι η μνήμη σου αγαπητέ και αξέχαστε φίλε μου Γιάννη.

ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΖΙΩΓΑΣ
Διπλ. Μηχ/γός – Μηχ/κός

† Στη μνήμη του αδικοχαμένου Παπα-Χρήστου Ζούκη

Μια από τις σοφές λαϊκές παροιμίες λέει ότι «η ομόνοια χτίζει σπίτια και η διχόνοια τα γκρεμίζει» και το 'χει φαίνεται η μοίρα του Έλληνα να την επαληθεύει κάθε φορά και με φρικαλεώτερο τρόπο. Από τη διαμάχη του Αγαμέμνονα με τον Αχιλλέα, ως τον αδελφοκτόνο πολυετή Πελοποννησιακό Πόλεμο, τη διχόνοια των διαδόχων του Μέγα Αλέξανδρου, των αγωνιστών του '21, τη Μικρασιατική καταστροφή και τον πιο πρόσφατο πενταετή εμφύλιο του 1944-'49 δοκιμάστηκε η επιβίωση του Έθνους με φρικτό τρόπο και κόστος όχι μόνο τεράστιες υλικές ζημιές αλλά και άπειρα θύματα, τις περισσότερες φορές παιδιά, γυναίκες, ανήμπορους, ηλικιωμένους, κληρικούς και κάθε τάξης και κατηγορίας άτομο στο βωμό της ματαιότητας αυτού του κόσμου.

Ειδικά η τελευταία «εθνική δοκιμασία» στοίχισε τη ζωή σε 80.000 περίπου συ-

νανθρώπους μας με άγνωστο αριθμό τραυματιών και όσων έφυγαν σε άλλες χώρες μαζί με αθώα παιδιά και πράξεις ανείπωτης φρίκης αλλά και καταστροφές που έφεραν πίσω το λαό μας δεκαετίες, κώρια τις συνέπειες από τις ιδεολογικές διαφορές που δηλητηριάζουν τις μεταξύ μας σχέσεις αλλά και το ακόμα πιο τραγικό, το άνοιγμα δρόμων προς τα εσωτερικά άλλων χωρών, συνέπειες που θα μας ταλανίζουν άγνωστο για πόσο ακόμη.

Ένα από τα άπειρα θύματα της επάρατης Εθνικής μας νόσου, της δικόνοιας, υπήρξε και ο παππούς μου, αιωνία του η μνήμη, π. Χρήστος Ζούκης. Γεννήθηκε το 1897 στην Οξυά Κόνιτσας από ευσεβείς γονείς, τον Απόστολο και την Ελένη (έχει να κάνει και απ' αυτήν το όνομά μου). Με στερήσεις τελείωσε το Δημοτικό και πολύ νέος παντρεύτηκε την Αγλαΐα Βενέτη και απέκτησε οχτώ παιδιά, έμαθε δε την τέχνη του ξυλουργού κοντά στον πεθερό του. Στη Μικρά Ασία υπηρέτησε ως νοσοκόμος. Ιερέυς χειροτονήθηκε το 1930 από τον Μητροπολίτη Ιωάννη. Αγάπησε και αγαπήθηκε από τους ενορίτες του όπου και αν διακόνησε. Στον πόλεμο έγινε προστάτης και παρηγορητής των οικογενειών των στρατευμένων και στην Κατοχή ο βοηθός και συμπαραστάτης τους. Όταν μετά την Κατοχή ο τόπος βυθίστηκε στον φρικτό εμφύλιο ο π. Χρήστος Ζούκης πολιτεύτηκε με σύνεση, ψυχραιμία και καρτερικότητα. Ενώ μπορούσε να φύγει σε πιο ασφαλή μέρη παρέ-

μεινε στον τόπο του γιατί θεωρούσε την αποστολή του να παραμείνει εκεί θυσιάζοντας και την ζωή του για τα πνευματικά του τέκνα και όχι να τα εγκαταλείψει για να τη σώσει. Η αναγκαστική μετακίνηση που ακολούθησε όλων των κατοίκων της Οξυάς στην Πυρσόγιαννη -για πιο ασφάλεια- ανέδειξε τον ήρωα π. Χρήστο όταν αφού τις 4 Απριλίου 1949 αντάρτες μπήκαν στην Πυρσόγιαννη και ντόπιοι και φιλοξενούμενοι ρίχθηκαν στη φυγή για την Κόνιτσα, κακή τη τύχη έπεσαν σε ναρκοπέδιο και αυτό που έγινε δεν περιγράφεται. Ο ιερέας όμως γλύτωσε μαζί και με κάποιους ακόμη που και απ' αυτούς τους περισσότερους κατάπιε ο παγωμένος Σαραντάπορος.

Αλλά ο π. Χρήστος και πάλι επέζησε. Μουσκεμένος, ξυλιασμένος, εξαντλημένος βγήκε στην απέναντι όχθη όπου ω! εμφύλιε, το μεγαλείο σου, η μάλλον η καταισχύνη σου. Φονική σφαίρα από όπλο εμφυλιοπολεμικό τον έριξε νεκρό και για οκτώ ημέρες το σώμα του έμεινε άταφος που ευλαβικά χέρια τον βρήκαν και τον απέδωσαν στη μάνα γη ψιθυρίζοντας «Γη ει και εις γην απελεύσει».

Αιωνία σου η μνήμη αξέχαστε
παππού Χρήστο.

Με αφοσίωση η εγγονή σου
Ελένη Ζούκη -Λαζογιάννη

Υ.Γ. Στη μνήμη του προσφέρω 20 ευρώ στο περιοδικό ΚΟΝΙΤΣΑ.

Συνδρομές

	€		
Κεφάλας Αποστ. Καναδάς	45	Ευαγγελίδης Ανδρέας Κως	15
Κούσιος Δημ. Αθήνα	50	Μπιμπίκα Μαρία Χαλκίδα	15
Τζήμος Παναγ. Αθήνα	45	Νάτσης Βασ. Πρέβεζα	60
Τζήμος Ηλίας Αθήνα	60	Αρβανίτης Αθαν. Άργος	15
Ευαγγελίδου Ουρανία Αθήνα	15	Πίσπας Θεοδ. Βέροια	30
Ευαγγελίδου Σοφία Αθήνα	15	Πάντου Ελευθερία Κέρκυρα	20
Παγανιά Βαρβάρα Αθήνα	15	Γαϊτανίδου Σοφία Θήβα	20
Κίτσιος Χριστοφ. Αθήνα	20	Μουλαΐδης Θωμάς Κόνιτσα	45
Πολλάλης Γεώργιος Αθήνα	50	Νούτσος Γεωργ. Κόνιτσα	50
Παπαϊωαννίδης Δημ. Αθήνα	30	Γκούμας Κων/νος	15
Ταμπάκης Αλεξ. Αθήνα	15	Πορφυρίου Παναγιώτα Κόνιτσα	30
Καλογήρου Ηλίας Αθήνα	30	Γκίκα Χαίδω Κόνιτσα	15
Νούτσης Γεωργ. Αθήνα	50	Γκίκα Ροδούλα Κόνιτσα	15
Συργιάννη Αθηνά Αθήνα	50	Τζιάλλας Ανδρέας Κόνιτσα	30
Κρέμος Παύλος Αθήνα	30	Ευαγγελίδης Ευ. Κόνιτσα	15
Μαργαρίτης Κων. Αθήνα	150	Μπάρμπας Παν. Κόνιτσα	15
Δερμιτζάκης Γεωργ. Αθήνα	50	Νικολόπουλος Γεωργ. Κόνιτσα	50
Βλέτσης Ελευθ. Αθήνα	20	Καραγιάννη Ελένη Κόνιτσα	50
Μπαλτογιάννη Ευγενία Αθήνα	15	Μαλάμης Σωτ. Κόνιτσα	15
Καρατζήμας Κων. Αθήνα	30	Δάγκος Αθαν. Κόνιτσα	20
Γκότζου Ανθούλα Αθήνα	20	Ρούση Φανή Κόνιτσα	60
Κίτσιος Αθαν. Αθήνα	15	Καρανάσιου Αθηνά Κόνιτσα	15
Λάμπρου Χρ. Αθήνα	15	Μπακόλας Σωτ. Κόνιτσα	15
Γκότζος Μάκης Αθήνα	50	Καπάιος Ιωαν. Κόνιτσα	45
Γώγος Γεωργ. Θεσ/νίκη	20	Τσούκα Φρόσω Κόνιτσα	15
Βλάνος Χρίστος Θεσ/νίκη	20	Λώλος Ανδρέας Κόνιτσα	15
Γώγος Κων/νος Θεσ/νίκη	20	Ζαχαράκη Ευανθία Κόνιτσα	15
Τσουμάνη Αμαλία Θεσ/νίκη	20	Μπλιθικιώτη π. Κων. Λαγκάδα	15
Ιερ. Κατσούκης Αποστ. Θεσ/νίκη	45	Λωλίδης Βασ. Τράπεζα	20
Λύρας Δημ. Θεσ/νίκη	30	Σαμαράς Βασ. Αγ. Παρασκευή	20
Λωλίδης Δημ. Γιάννινα	15	Παπαδημητρίου Ιωαν. Πλαγιά	50
Καλλιντέρη Αμαλία Γιάννινα	30	Τσίτσος Σωτ. Πληκάπι	15
Καλλιντέρης Παντ. Γιάννινα	15	Γιαννόπουλος Γεωργ. Κλειδωνιά	20
Ίδρυμα Γκανή Γιάννινα	30	Μπόμπολα Έλλη Ελεύθερο	15
Τζάλλας Αναστ. Γιάννινα	15	Γούρης Στεφ. Ελεύθερο	15
Γιούτσου Ουρανία Γιάννινα	20	Ντάφλος Χρ. Αετόπετρα	50
Κοκοβέ Ανθούλα Γιάννινα	20	Κατσαμάνης Δημ. Δροσοπηγή	45
Λάμπρου Γεωργ. Γιάννινα	15	Ρούβαλη Ευαγγελία Παλαιοσέλλι	30
Μπαλτογιάννη Φωτ. Γιάννινα	15	Πάντος Γεωργ. Ελεύθερο	15
Τσούνη Χαρίκλεια Γιάννινα	15	Βαζούκης Θωμάς Νικάνορας	20
Ντίνης Ι. Δημ. Κέρκυρα	15	Περώνης Ιωαν. Πυρσόγιαννη	15
		Λήδα Σωτηρία	20

Ο Γράβος πριν τη Μονή Στομίου.

ΥΠΟΔ.1031 ΚΑΥ.25.90.09.0010
ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ / RETOUR

Άγνωστος	☐	Inconnu
Διεύθυνση ανεπαρκής	☐	Adresse insuffisante
Απαράδεκτο	☐	Refusé
Απεβίωσε	☐	Décédé
Συνωνυμία	☐	Synonymie
Δ/ση δυσανάγνωστη	☐	Adresse illisible
Αζήτητο	☐	Non réclamé
Έφυγε χωρίς να αφήσει διεύθυνση	☐	Parti sans laisser d' adresse

ΔΙΜΗΝΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ
Κόνιτσα 441 00
Τηλ. 26550 22-464
22.212

ΠΛΗΡΩΜΕΝΟ
ΤΕΛΟΣ
Ταχ. Γραφείο
ΚΟΝΙΤΣΑΣ
Αρ. Αδείας
2573

